Teknikens värld

MED Flyg • NR 3

1961 • 9/2
PRIS 1: 25 (oms. inberäknad)
I NORGE 2: 25, I DANMARK 2: 25

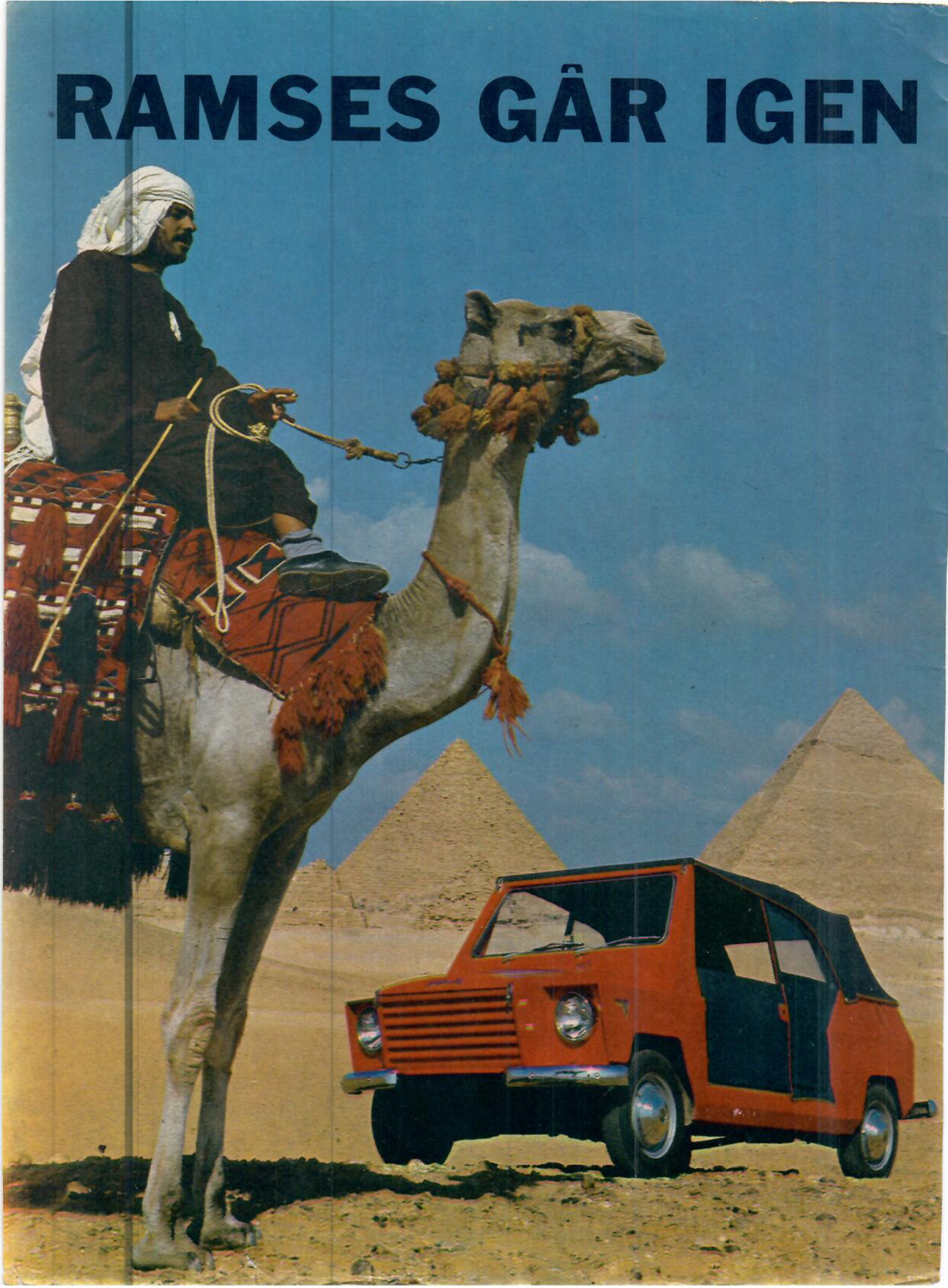
LÖS BILJETT TILL MORGON-DAGEN

HÄR ÄR NEW YORK!

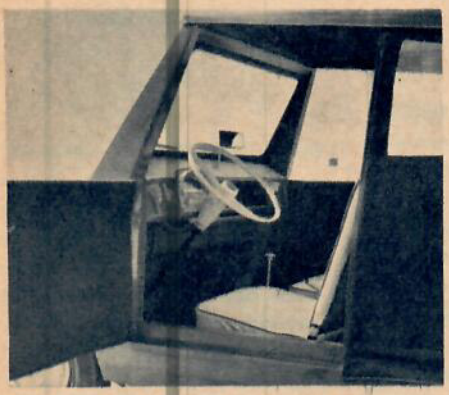
Sista chansen vinna drömresan
Se sidorna 20-23

Feb.

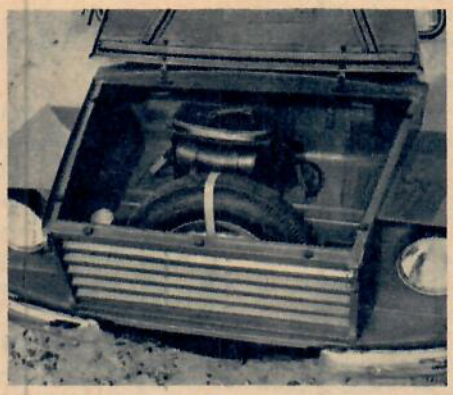
RAMSES GÅR IGEN

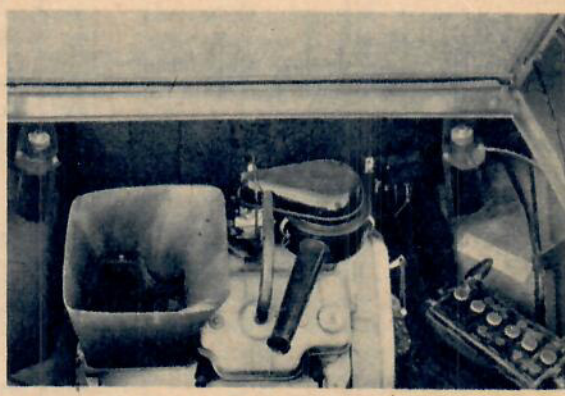
HOS NASSER

Inga överdrifter här inte! Varför skall man använda ett dyrbart importerat handtag när detta kan ersättas med en böckad, kraftig ståltråd?

Det spartanskt inredda bagageutrymmet är mycket lätt att packa tack vare de raka ytorna. Reservhjulet stjäl dock mycket av bagageutrymmet.

Motorn är helt enkelt NSU:s berömda tvåcylindriga 600-kubikare, vilken monteras i Ramses komplett med plåtkapsling, transmission, hjul...

Vi sena tiders barn har fått lära oss att Egypten är ett mycket gammalt kulturland, som den senaste tiden skakats av politiska explosioner. Sedan feodalluften vädrades ut med Farouk har en viss industrialisering kommit till stånd i landet — där finns i dag till och med en bilfabrik! Teknikens Världs utsände rapporterar från Egyptian Automotive Co — en liten blomstrande industri intill det jättelika, sterila sandhavet...

Av GUNNAR FRIBERG

Foto: Roland Palm

Ramses går igen! Nåja, så farligt är det inte — den balsamerade suveränen har inte rört på sig sedan år 1085 före Kristus, han har bara fått låna sitt namn till den första Egypten-tillverkade bilen! Och följaktligen går Ramses igen, fast i ny skepnad...

Egyptian Automotive Co Eng. George Hawi & Essam El Din Aboul Ela & Co. i Kairo är inte något gammalt företag. Det startades 1958 med ett privat aktiekapital av 300.000: —, och de första arbetsuppgifterna blev att undersöka försäljningsmöjligheterna för en inhemsk bil. Utsikterna bedömdes som goda, bland annat med tanke på de höga importtullarna.

Så lyckades företaget förvärva ett landområde i Kairo, bara 6 km från de berömda pyramiderna. Området mäter en halv miljon kvadratmeter, men för närvarande utnyttjas bara 8.000 kvadratmeter. När fabriken är fullt utbyggd kommer enbart byggnaderna att täcka den tiodubbla ytan!

Den nuvarande produktionen är fem bilar per dag, och fabrikens framtida fulla kapacitet kommer att bli 10.000 bilar per år. Personalen uppgår till 220 personer men kommer givetvis att utökas.

Ramses tillverkas i tre utföranden. Den billigaste är en öppen, fyrsitsig jeep-liknande bil som kan användas för både person- och varutransporter. Den är döpt till Utilica och i grundutförandet försedd med fyra sittplatser men kan lätt ändras om till en skåpbil eller öppen lastbil. Något dyrare är en fyrsitsig täckt version som kallas Ramses Saloon kort och gott, medan prislistan toppas av en tvåsitsig cabriolet med ganska mjuka linjer. Den heter Gamila.

Man har lånat idéer och framför allt material och delar från utlandet. Carozzeria A. Vignale & Co i Turin har ett finger med i spelet om Gamila-karosseriet och har även byggt en del läckra specialare på Ramses-chassier. Den tvåcylindriga fläktkylda motorn på 600 cc köper man från NSU liksom transmission, styrning och hjulställ. Man har skrivit ett licensavtal med NSU som möjliggör egen tillverkning av dessa delar i framtiden. 55 procent av de delar som ingår i konstruktionen tillverkas emellertid inom fabriken och av delleverantörer.

Utilica kostar 570 pund, Saloon 650 pund och Gamila mellan 700 och 900 pund beroende på utrustningen.

Egypten har som sagt blivit ett nytt land och till och med fått ett nytt namn, Förenade Arabrepubliken. Men landets stolta och mystikladdade historia rår ingenting på — pyramiderna står där som förut, sanddynerna böljar, kamelerna vaggar fram utmed urgamla stråk — och så har Ramses plötsligt blivit ett namn att räkna med igen...

Den öppna och litet bulliga Gamila är fabrikens svar på den växande kundkretsens krav på sportig Ramses.

Motornytt i sista stund

HU ENTROPE FORTSÄTTER att förvåna båtsportentusiaster världen runt med nya, nästan otroliga rekord. Nu har han förbättrat sitt världsrekord för utbordare med nära 15 km/t till 197,87 km/t, det vill säga 106,9 knop! Och det otroliga består i att han använder sig av en lågvarvig standardmotor — den gängse uppfattningen att höga farter fordrar högt motorvarv har han definitivt tagit död på. Entrope använde en vanlig Evinrude Starflite III med standardkompression, standardstift samt vanlig bensin med fabrikens oljerekommendationer. Båten, som är kristnad till Cabover, är en originalkonstruktion. Den amerikanska racerbåtsfederationen har godkänt Entropes nya rekord.

TRE PROPELLRAR SOM STANDARD bjuder Archimedes/Penta på sin 25 hästars utombordare. För att motorköparen skall slippa bry sin hjärna med stigningstal, diametrar och allt vad facktermerna heter, har fabriken satt en färgkod på propellrarna.

VIT, samma propeller som förra året. En allroundpropeller för farter mellan 15 och 22 knop. Stigning 310 mm.

BLÅ, en propeller avsedd för tyngre båtar som arbets- och fiskebåtar. Stor segdragningsförmåga. Fartregister upp till 15 knop. Stigning 280 mm.

RÖD är en het propeller. Närmast avsedd för snabba sportbåtar med sidoblick på vattenskidbogsering. Fartområde över 22 knop. Stigning 340 mm.

Köparen kan alltså direkt välja den propeller som passar hans båt utan extra kostnad. Annars är det som bekant vanligt att man får köpa en motor med standardpropeller och sedan betala extra för att få en rätt avpassad propeller för båten.

BILFABRIKERNA SLÅR REKORD på löpande band! Häromdagen rullade Ford nr 5.000.000 av sammansättningsbanan i Dagenham. Jubileumsbilen blev en Thames 800 skåpvagn. Det tog femton år att komma upp till den första miljonen, medan den fjärde var klar 1959 — produktionen har onekligen ökat. Och i Rüsselsheim har man redan hunnit tillverka 100.000 Opel Rekord av 1961 års modell — bilen gick i produktion den 15 augusti förra året. Chevrolet slog sitt produktionsrekord från 1955 och tillverkade under 1960 1.873.588 fordon. Hos Vauxhall Motors Ltd. rullade strax före årsskiftet årets 100.000:e lastbil av bandet, det var första gången Dunstablefabriken kommit upp till den siffran på ett år.

KUNG HUSSEIN av Jordanien är en monark som älskar fartens tjusning. Häromdagen deltog han i ett tiovarvslopp för speedcars på ett RAF-flygfält i England. Hans bil var en Tro-Kart utrustad med Lambretta-motor. Hur det gick? Kungen lekte bort konkurrenterna och vann överlägset . . .

PORSCHES LEGENDARISKE tävlingschef Huschke von Hanstein fyllde femtio år i januari. Vi gra-

Fråga oss om bilar

Fråga: 1) Vad beror det på att framdäcken på min bil slits punktvis så att det bildas gropar i dem? Det finns inget glapp i framvagnen. 2) Hur många personbilar finns det i Amerika? 3) i Ryssland?

K. B. A.

Svar: 1) På bilden nedan visas ett däck med ojämnt slitage, koncentrerat till vissa ställen så att det blir ett slags gropar i själva slitbanan. Orsaken är ofta obalans i hjul och däck men kan också bero på dåliga stötdämpare

eller felaktig framhjulsinställning. Skulle inte felet ligga i något av ovannämnda saker, kan det ojämna slitaget orsakas av exempelvis en skev ram eller böjda och snedstående axlar. Slutligen kan felet givetvis även ligga i själva däcket. Kom ihåg att däcken i trafiksäkerhetens intresse skall bytas när mönstret slitits ned. 2) 1959 fanns i USA 56.940.400 personbilar inregistrerade. 3) Motsvarande siffra för Sovjetunionen var vid samma tidpunkt ca 500.000.

Fråga: 1) Vilka är de mest sålda bilarna i Tyskland? 2) De tre mest sålda stationsvagnarna? 3) Inverkar topplockspackningens tjocklek på kompressionsförhållandet i en fyrcylindrig fyrtaktsmotor? 4) Varför drar en motor mer olja under inkörningsperioden?

Okunnig men intresserad

Svar: Etta ligger Volkswagen med 205.522, tvåa Opel med 128.739, trea Ford 55.976 och på fjärde plats Daimler Benz med 48.503 st. 2) 1. Opel Caravan 27.529, 2. Ford 9.566 och 3. Volkswagen 6.825. (Siffrorna gäller för år 1959.) 3) Ja, ju tunnare packning som används ju högre blir kompressionsförhållandet. 4) Det beror vanligen på att motorn ej hunnit bli insliten så att en viss mängd olja läcker förbi ex.-vis kolvringarna. Oljeförbrukningen brukar stabilisera sig efter några hundra mil, i vissa fall ända upp emot tusen mil.

Fråga: Vad är ett Panhardstag för någonting och vad fyller det för funktion?

Ej Dyna Panhard

Svar: Det är ett tvärgående stag som monteras mellan bakaxelhuset och bilens underrede. Stagets funktion är att ta upp de krafter som verkar i sidled, på en bil med bladfjädrar bak ta upp dessa sidkrafter, men när spiralfjädrar användes kan man kombinera dem med ett Panhardstag. Panhardstaget är numera ganska ovanligt på våra vardagsbilar men återfinns på ex.-vis Fiat 1800.

Fråga: Hur stort arbete kan teoretiskt utvinnas ur ett kg bensin med ett värmevärde av 10.500 kcal? Två studerande

Svar: Frågan är enklare att besvara än man skulle kunna tro. 1 kilokalori motsvarar nämligen 427 kilogrammeter. I praktiken kan man dock aldrig utvinna hela denna mängd eftersom man aldrig kan undvika förluster. I det efterfrågade exemplet hade vi ett värmevärde av 10.500 kcal/kg, varför vi får ett arbete av $427 \times 10.500 = 4.483.500$ kgm. Det representerar med andra ord det arbete som erfordras för att ex.-vis lyfta 4.483,5 ton en meter upp. Men — som sagt — i praktiken blir det betydande förluster när värmeenergin omvandlas. I en förgasarmotor får man inte ut mer än cirka 1/5 av den tillförda energin.

Fråga: Beträffande Volvo Sport P 1800. 1) Utväxlingsförhållande på de olika växlarna? 2) Kan bilen erhållas med overdrive av samma typ som nu finns till Amazon? 3) Markfrigång? 4) Var tillverkas karosserna? 5) Kommer Teknikens Värld att göra en fullständig testning av denna bil?

Karlskogabo.

Svar: 1) Växellådans utväxlingsförhållanden: 1:an 3,13: 1, 2:an 1,99: 1, 3:an 1,36: 1, 4:an 1: 1 och backen 3,25: 1. 2) Ja, en elektrisk överväxel med utväxlingsförhållandet 0,756: 1 kan erhållas som extra utrustning. 3) Cirka 16 cm. 4) Karosserna tillverkas hos den engelska firman Pressed Steel Co. som tillverkar karosser för en hel rad engelska bilar. 5) Ja.

Fråga: Kan Teknikens Värld ge några data och/eller någon beskrivning om motorn Coventry Climax 1100 cc, Mark 111?

Samlare

Svar: Följande uppgifter gäller 1100 cc-motorn med beteckningen F. W. A. Mark 111. 4-cylindrig radmotor i huvudsak av aluminium med enkel överliggande kamaxel och dubbla 1½" SU-förgasare. Cylinderdiameter och slaglängd är 72,4×66,6 mm vilket ger en sammanlagd cylindervolym av 1097 cc. Med ett kompressionsförhållande av aktningsvärda 10,5: 1 ger motorn en effekt av inte mindre än 90 hk vid 7.200 varv/min. Vikten av hela motorn uppgår inte till mer än 90 kg.

tulerar och önskar honom många givande motorsportår.

DEN ITALIENSKA exportoffensiven på bilmarknaden fortsätter. Det senaste årets stora inhemska försäljningsframgångar har möjliggjort en sänkning av bilpriserna med i genomsnitt 10 procent. På så sätt räknar man med att återerövra en del av den amerikanska marknad som de så kallade kompaktbilarna lade under sig förra året.

SENASTE USA-RAPPORTER förtäljer en del intressant. E. A. Casaroll, chef för Dual-Ghia i Detroit, meddelar att planerna på en GT-bil baserad på Valiantdelar avancerat så att man kommit överens om priset, som blir 23.000 kronor . . . General Motors och Ford arbetar intensivt på att färdigställa bilar i VW-klassen för att försöka ta knäcken på importen från Europa. General Motors har placerat order hos verktygsfirmor som tyder på att man tänker tillverka en liten fyrcylindrig motor av lättmetall . . . Apropå General Motors, så vill man tydligen själv förädla Corvair åt GT-hållet — man har konstruerat en ny topp som höjer motoreffekten till 140 hk . . . De kompakta versionerna från Buick och Oldsmobile vässas med fyrportsförgasare och 10:1 i kompression till 175 hk och 175 km/t . . . Ingenjörer hos Ford har roat sig med att borra en Falcon-motor och förse toppen med större portar och ventiler. Högluftande kam med längre overlap, tre förgasare och höjd kompression hör också till bilden. Det ger 175 km/t på tvåan vid 7.000 motorvarv per minut . . .

Motorn har utbytbara cylinderfoder och blybronslager i såväl ram som vevstakslager. Aluminiumtopplocket har ikrympta ventilsäten av stål och kompressionsrummen är av V-typ. Motorn är vattenkyld.

Fråga: Beträffande BMW 700 Coupé skulle jag vara mycket tacksam för svar på följande frågor: 1) Backtagningsförmåga. 2) Viktfördelning mellan fram- och bakhjulen. 3) Batterieffekt 4) Motoreffekt enligt SAE.

BMW

Svar: 1) 32 % på lägsta växeln. 2) Fram 45 %, bak 55 %. 3) 12 volt, 24 amperetimmar. 4) 35 hk SAE vid 5.200 varv/min.

Fråga: 1) Vad menas med »transaxle»? 2) Har sett att Pontiac Tempest har växellådan bak och motorn fram. Har detta system använts på några tidigare bilar?

Prenumerant och Pontiacägare

Svar: 1) Ordet har uppkommit genom sammanslagning av de båda amerikanska orden t r a n s mission, som betyder växellåda, och rear a x l e som betyder bakaxel. Konstruktionsmässigt betyder det att de omnämnda enheterna byggts samman till en enhet som på exempelvis Pontiac Tempest eller Volkswagen för att ta en europeisk bil. På svenska får man närmast kalla konstruktionen för sammanbyggd växellåda och differential. 2) Ja, på Lancia Flaminia.

Fråga: 1) Vad är det för fördel med generator av den typ som finns på Chrysler Valiant? 2) Vad skiljer dem från en vanlig generator? 3) Finns Valiants system på någon annan bil?

TV-läsare i tio år

Svar: 1) Den ger bland annat en mycket hög laddningsström redan vid tomgångsvarv. 2) Valiant har växelströmsgenerator till skillnad från den vanligare typen av likströmsgenerator. Växelströmsgeneratorn måste kombineras med en likriktare av den anledningen att ett batteri inte kan laddas med växelström. I en likströmsgenerator sker likriktningen inne i själva generatorn när strömmen samlas upp av kolborstarna från den s. k. kollektorn. Här kan man således ladda batteriet direkt. 3) Det finns på alla 61 års modeller av Chryslerkoncernens bilar, d. v. s. Plymouth, Dodge, De Soto, Chrysler och Imperial.

Fråga: Tacksam för svar på följande: Toppfart för Fairthorpe Zeta? Pris? Adressen till fabriken?

Fartbiten.

Svar: Toppfarten är cirka 210—225 km/tim. Priserna i England varierar mellan 12.000 och 15.000 svenska kronor, skatter ej inräknade. Adressen till fabriken: Fairthorpe Limited, The Market Place, Chalfont St. Peter, Bucks, England.

Du som är bil-intresserad

NKI *hjälper Dig att avancera*

Den snabba utveckling som bilbranschen genomgår kräver en allt större och en alltmer *välutbildad* personal. NKI-skolan har i samarbete med Motorbranschens Riksförbund lagt upp ett fullständigt bilteckniskt utbildningsprogram. Det leder i fyra steg från lärling till arbetsledare och är även ett steg på vägen till ingenjörsexamen.

1 Lärlingsutbildning vid verkstads- eller yrkesskola eller per korrespondens vid NKI, jämsides med praktik.

2 Auktorisation som bilmontör — MRF:s och NKI:s auktorisationskurs leder till auktorisationsprov.

3 Grundutbildning för arbetsledareaspiranter — genom MAF:s och NKI:s arbetsledarekurs leder till auktorisation som arbetsledare.

4 Avslutningskurs för arbetsledare — muntlig kurs vid Arbetsledareinstitutets internatskola på Lidingö.

NKI:s biltekniska kursprogram omfattar även följande:

Bilens konstruktion
Bilens kraftöverföring
Bilens underrede
Bilelektriska anordningar
Bilreparationsteknik I och II
Dieselmotorer för bilar och båtar
Förgasarmotorer för bilar och båtar
Grundkurs i bilteknik
Grundkurs i förbränningsmotorer
Vägtrafiklagstiftningen
Elektriska ackumulatorer
Teknologi för bilmekaniker

Teknik — olika fack

Läroverksingenjör med statlig examen
Fackingenjör med examen
Verkmästare
Förman
inom något av nedan uppräknade tekniska fack.

(Anteckna i kupongen fackets namn och avsedd befattning)

Maskinteknik
Verkstadsteknik
Gjuteriteknik
Motorteknik
Bilteknik
Flygteknik
Värme- och sanitetsteknik
Elektroteknik
Radio- och TV-teknik
Byggnadsteknik
Väg- och vattenbyggnadsteknik
Kemisk teknologi
Textilteknik
Trä-, cellulosa- och pappersteknik
Offert och försäljning
Produktion och personal
Tekniska högskolekurser i matematik m.m.

Andra kurser

Handel och kontor
Bokföring, kalkylation och deklaration
Försäljning och driftsorganisation
Handelskorrespondens och yrkesjuridik
Yrkes- och arbetslagstiftning samt yrkeshygien m.m.
Språk
Engelska, tyska, franska, spanska, ryska m.fl.
Engelska för tekniker
Realskola och gymnasium
Inträdeskurser till specialkurser
Psykologi och Sociala studier
Teckning och målning
Personalutbildning

Kontakta NKI idag om Din framtid?

FRIKUPONG (kan postas utan kuvert och utan frimärke)

Sänd utan kostnad närmare upplysningar om det område jag anger nedan:

.....
(Skriv här vad som intresserar Dig)
☐ Jag får redan "På Fritid"
Sänd broschyren: ☐ Grip Din chans ☐ Du som är bilmontör

.....
(Namn) (Född år)

.....
(Bostad) (Yrke)

TV 3 B-61

.....
(Postadress)

☐ (folksk.) ☐ (verkstadssk.) ☐ (realex.)
☐ (folkhögsk.) ☐ (annan yrkessk.) ☐ (stud.ex.)
(Ange gärna föreg. studier genom kryss i resp. ruta)

Frankeras ej. NKI betalar portot.

Till

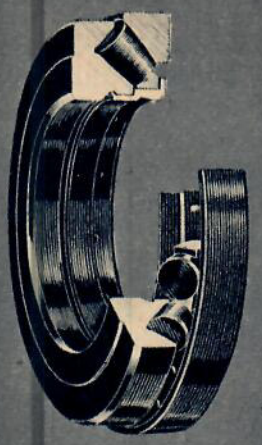
NKI
SKOLAN
S:t Eriksg. 33
Stockholm 12

LÖSEN

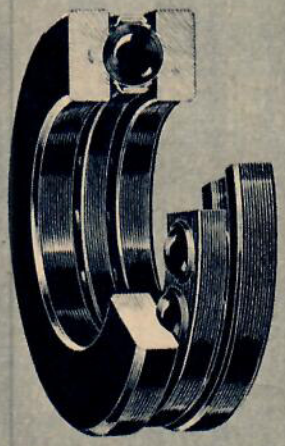
Svarsförsändelse
Tillstånd nr 104
Stockholm 12

SKF

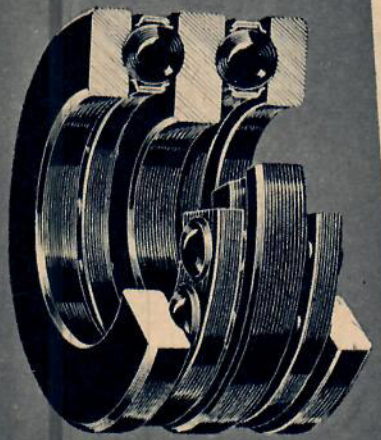
för varje ställe det rätta lagret

Det sfäriska axialrullagret
har en rad snedställda rullar, styrda av en hög fläns på axelbrickan och löpande mot en sfärisk yta på husbrickan. Lagret, som är självinställande, har stor bärförmaga och tål höga varvtal. Till skillnad från andra axiallager kan det uppta även radiell belastning.

Det enkelverkande axialkullagret
har en kulrad, som löper mellan två brickor. Det är avsett att uppta enbart axiella belastningar i ena riktningen.

Det dubbelverkande axialkullagret
har två kulrader —en för vardera tryckriktningen — och tre brickor, av vilka den mellersta roterar med axeln. Lagret kan uppta axiella belastningar i båda riktningarna.

I NÄSTA NUMMER

Våren närmar sig med stormsteg. Ja, åtminstone anser folk som går omkring med bilköp i tankarna det! Därför presenterar Teknikens Värld i nästa nummer en exklusivt upplagd artikel, som ger alla bilköpare nyttiga råd. Här får ni det första tipset: »Köp inte bil förrän ni läst Teknikens Världs initierade artikel om hur man köper bil!»

● Accelerationen hos olika bilar är ett alldagligt samtalsämne. I Teknikens Värld nummer 4 jämförs accelerationen hos 56 av våra vanligaste bilar. Alltså en både intressant och aktuell artikel, som ger svart på vitt på hur er bil ligger till i jämförelse med övriga bilmodeller.

● Av övriga reportage och artiklar kan bl. a. nämnas att Peugeot 404 testas, att Joakim Bonnier presenterar en av sina konkurrenter på racerbanan och att alla speedcarintresserade får sin del av kakan. Missa alltså inte Teknikens Värld nummer 4, som utkommer den 23 februari.

OMSLAGSBILDEN

En imponerande bild som visar trafiken på en New Yorkgata. Lika imponerande är det sätt på vilket amerikanerna löst trafikproblemen. Den saken kommer också vinnaren i Teknikens Världs tävling »Biljett till morgondagen» att så småningom med egna ögon kunna konstatera.
Foto: Lennart Olsson, Tio.

Teknikens värld

NR 3 ● ÅRGANG 39
9 FEBRUARI

Torsgatan 21,
Stockholm Va.
Tel. 34 90 00 (växel)

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
RUNE MELANDER
Redaktionssekreterare:
BIRGER GRIPSTAD
Layout:
SÖREN GUSTAFSSON

Redaktionen ansvarar inte för insända icke beställda manuskript eller bilder. Eftertryck utan angivande av källan förbjudes.

PRENUMERATIONSAVDELNING
Postadress: Box 3263, Stockholm 3. Telefon 34 00 80 och 31 41 30. Postgirokonto: 603640.

PRENUMERATIONSPRIS
(inkl. oms.):
Helår ..... kr 27:50
Halvår ..... » 14:25

PRENUMERATION kan verkställas: **antingen** på postanstalt, på tredelad grön abonnemangsblankett **eller** genom tidningens prenumerationsombud (se under Åhlén & Åkerlunds förlag i telefonkatalogen), **eller** genom inbetalning på Teknikens Världs postgiro 603640. I Danmark, Finland och Norge sker prenumeration på postanstalt. **Adressförändring** anmäls på postanstalt, där blankett tillhandahålls och överflyttningsavgift erläggs.

ANNONSAVDELNING
Annonschef: Olle Lindkvist
Ingemar Engelbrektsson

VARUMARKNAD och RADANNONSER
Bengt Almqvist

© Utgiven av Åhlén & Åkerlunds Förlags AB

fjärde plats Daimler Benz med 48.503 st. 2) 1. Opel Caravan 27.529, 2. Ford 9.566 och 3. Volkswagen 6.825. (Siffrorna gäller för år 1959.) 3) Ja, ju tunnare packning som används

427 kilogrammeter. I praktiken kan man dock aldrig utvinna hela denna mängd eftersom man aldrig kan undvika förluster. I det efterfrågade exemplet hade

bilar. 5) Ja.

Fråga: Kan Teknikens Värld ge några data och/eller någon beskrivning om motorn Coventry Climax 1100 cc, Mark 111?

Nr 3 1961

Teknikens värld

TRE ÅRS VÄNTAN

I början av 1958 kom ett för bilisterna mycket glädjande meddelande från riksskattenämnden. Många trodde väl inte sina ögon när de i tidningarna läste att om man dels hade ett avstånd från bostaden till arbetsplatsen på minst en mil och dels vann minst en och en halv timme om dagen i restid genom att köra med egen bil till och från arbetet i stället för att åka buss, tåg eller något annat allmänt kommunikationsmedel så fick man göra avdrag för bilresor med kr 1:70 per mil. Några ytterligare förutsättningar nämndes inte i meddelandet. Resultatet blev naturligtvis att en hel del bilister efter diverse efterforskningar i kommunikationstabellerna och tidtagningar vid körningarna gjorde avdragen på »heder och samvete».

Några fick avdrag, men många blev ännu en gång förvånade när de gavs besked om att detta — trots att förutsättningarna fanns — inte kunde beviljas. Både förvirringen och ilskan blev stor. En del »lade av» redan efter taxeringsnämndernas beslut och orkade helt enkelt inte gå vidare till prövningsnämnderna. Andra åter ilsknade till på allvar och överklagade. I prövningsnämnderna blev resultaten i stort sett desamma som i taxeringsnämnderna, dvs. avslag på besvären. Motiveringarna till avslagen varierade, och det förekom t. o. m. att det i ett distrikt framhölls att eftersom flertalet inom bostadsområdet åkte tåg till och från arbetet i innerstaden, kunde man inte tänka sig att de som körde bil denna sträcka skulle få ett högre avdrag — kanske en i och för sig vacker tanke, men dock helt utan stöd i riksskattenämndens anvisningar.

De mål som förts vidare till kammarrätten har inte heller i denna instans slutat på ett för bilisterna fördelaktigt sätt, och i dag väntar man med spänning på regeringsrättens beslut.

Om nu den sista instansen beviljar avdraget, kommer detta naturligtvis att väcka allmän glädje bland bilisterna — många kommer nog dock att ångra att de gav upp för lätt därför att de på det viset förlorat en del pengar som säkert skulle ha kunnat användas på ett för dem angenämare sätt. Blir utslaget negativt, har även de som kämpat mot taxeringsmyndigheterna, dvs. följt anvisningarna, i många fall förlorat både tid och pengar.

Hur det än går kan det väl inte förefalla annat än minst sagt underligt att det skall behöva ta minst tre år för att få klarhet i om utfärdade anvisningar skall kunna följas efter ordalydelsen eller inte. Det är väl inte heller så konstigt om många bilister ibland misstänker att anledningen till allt motståndet är den så ofta visade oviljan mot att förbättra villkoren för den snart sinande mjölkkossor som bilägarna ofta liknats vid.

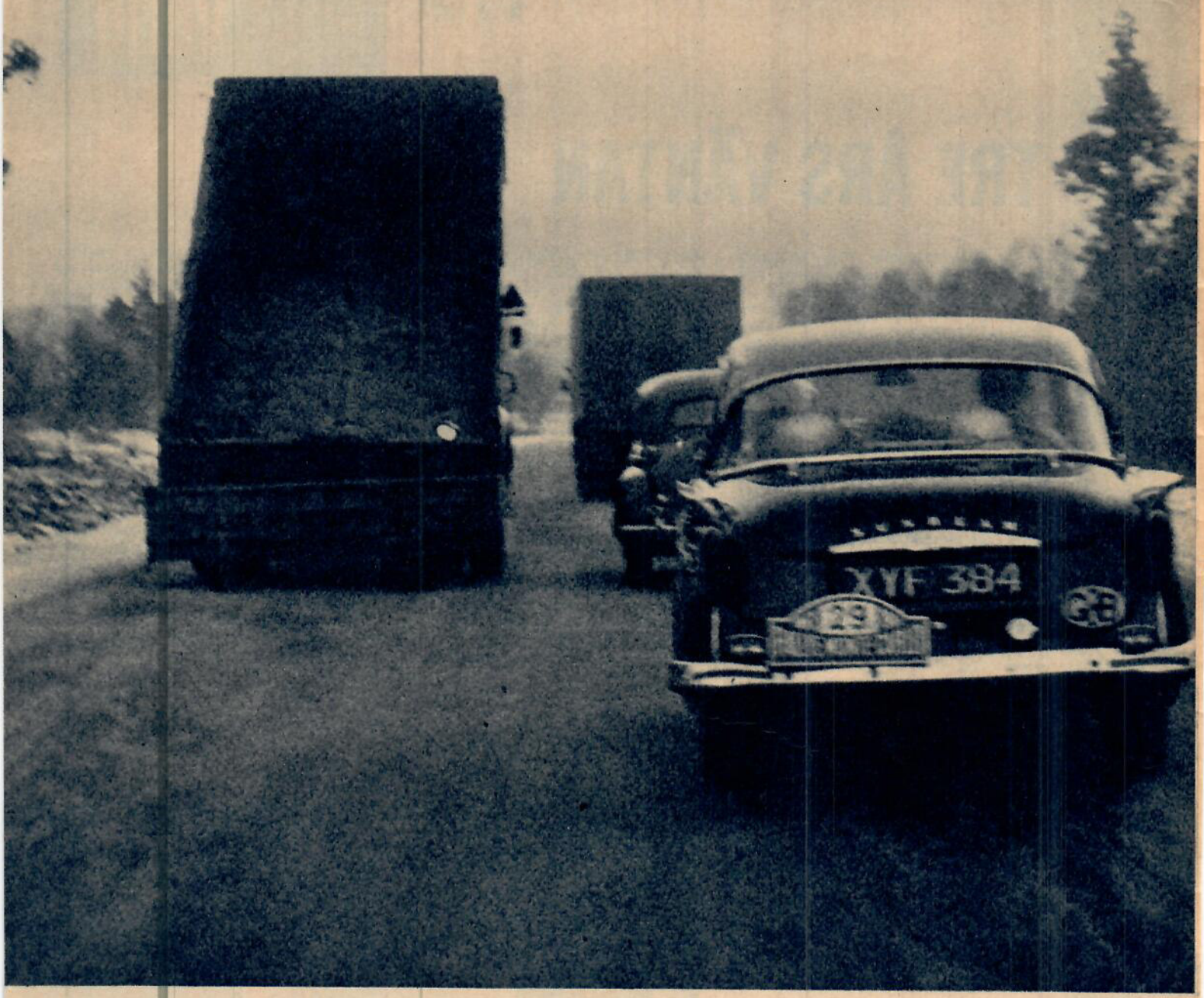
SKYLTA BÄTTRE!

En hel massa missförstånd och åtskillig irritation trafikanter emellan skulle kunna undvikas om bara myndigheterna ville hjälpa till en smula — t. ex. genom att placera trafikmärkena på ett vettigt sätt, dvs. så att de syns ordentligt. Titta på bilderna här intill. Skylten för förbjuden körriktning sitter på en av de små gatorna i Stockholms inre. Redan i dagsljus är den svår att upptäcka, men i mörker är den nästan omöjlig att se på grund av den dominerande reklamskylten ovanför. Borde inte en lysande skylt användas i det här fallet?

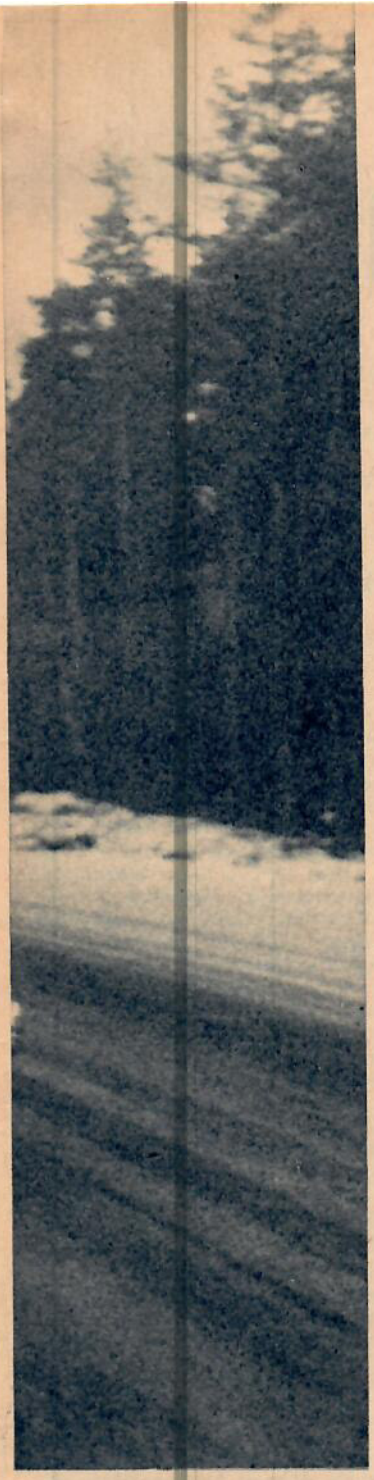
Rally på farlig väg...

ÄVENTYRLIGT NÖJE ELLER GOD SPORT?

Av OLA JOHANSSON

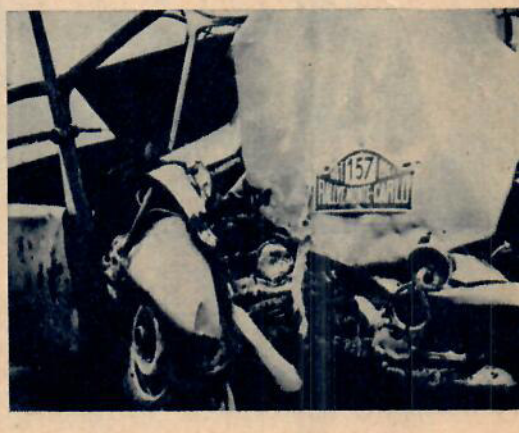
Foto: Åke Hylén och Göran Anaren

Monte Carlo-rallyt blev i år en tävling mer på ont än gott. Tre rallyförare fick sätta livet till vid en krasch i Frankrike. Vidare gynnade den nya index-beräkningen ekipagen med liten cylindervolym. En hedersam insats gjorde dock Erik Karlsson-»på taket» genom att belägga en topplacering. Rallybilisternas färd genom Sverig var långt ifrån imponerande. Respekten för trafikreglerna var i många fall obefintlig.

Här var det ytterst nära ögat för en fransman som var van vid högertrafik. Han skulle företa en högersväng och lade sig av gammal vana längst till höger. En mötande bil fick tvärbromsa!

Tre rallybilister dödades då deras bil körde in i ett träd nära Pierrelatte i Frankrike. Ovan syns vad som en gång var en Citroën ID 19!

Det svenska ekipaget Hans Hansson/Bjarne Lundberg får här hjälp upp ur diket. Olyckan inträffade på en såphal väg i de franska alperna.

Det var uppförsbacke med skymd sikt och sandbilen gjorde sitt för att vägen skulle bli mindre hal. På bilden till vänster gör ändå en trio bilar en ful omkörning. Just när den bakersta (en rallybil) skulle passera sandbilen mötte han ett annat fordon. Det var bara millimeter som skilde bilarna från en förödande krock. Observera att bilderna på detta uppslag är tagna genom reportagebilens vindruta med normaloptik — kameran ljuger alltså inte.

Monte Carlo-rallyts etapp genom Sverige kunde genomföras som vanligt trots att många röster hade höjts för att tävlingen skulle stoppas. Inga allvarliga olyckor inträffade heller — detta kanske mycket beroende på att väder och väglag var betydligt tjänligare i år än i fjol. I Frankrike dödskörde dock ett rallyekipage.

Men hur skötte sig nu rallybilisterna? Tja, det var både si och så med den saken! Det vi i dagligt tal kallar vansinnesomkörningar förekom dock, men med skicklighet (det går inte att förneka) och stora portioner tur kunde många farliga situationer klaras av och blott bli tillbud. Tack och lov för det, förresten!

En som följer rallyt på närhåll i 60 mil får dock klart för sig att denna form av motorsport inte är att föredra. Den ökade trafiktätheten och de därmed ökande trafikolyckorna tvingar oss förr eller senare till inskränkningar. Så småningom kommer trafiksäkerheten att kräva ett förbud på landsvägarna — motorsporten skall utövas där den hör hemma, nämligen på särskilda banor.

Monte Carlo-rallyts etapp genom Sverige avlöpte som sagt lyckligt. Men de trafikanter som tvingades dela riksväg med rallyförarna har säkert en del att anmärka. De utländska bilisterna nonchalerade i vissa fall grovt de svenska trafikreglerna. Det där med halt väglag genom framför allt smålandsskogarna tog man inte heller så hårt på.

»Går det, så går det», verkade vara parollen för somliga när de i det hala väglaget företog omkörningar i skymda kurvor och på backkrön. Många gånger hängde det bara på millimeterna att det inte blivit en frontalkrock med någon oskyldig vardagsbilist.

Svenska bilägare uppmanas ta tåget när det är halt, medan vid vänstertrafik ovana utländska tävlingsförare släpps ut på de hala vägarna. Men myndigheterna anser kanske att deras ärende är mycket angeläget — på väg till champagnebal hos Rainier och Grace i Monaco!

VÄND!

Svar: Båda delarna!

Favoriter i Monte Carlo-rallyt var det svenska paret Gunnar Andersson/Charlie Lohmander (bilden intill), och de skötte sig också bra. Vad som hindrade dem från topplacering var det nya indexsystemet som grovt missgynnade deras motorstarka vagn. Här lämnar Charlie Lohmander sina synpunkter på rallyt.

Monte Carlo-rallyt, som i år gick för 30:e gången, har för en rallyförare en speciell lockelse. Största anledningen varför man ger sig in på något så tröttsamt, dyrbart och riskabelt som att åka rally är väl människans och kanske speciellt mannens längtan att komma bort från vardagens enahanda och uppleva äventyret. Det är ett äventyr att åka rally och det skapar ett kamratskap som få andra sporter. Detta gäller i högre grad Monte Carlo-rallyt än något annat rally, vilket beror på de klimatiska förhållandena kring tävlingen.

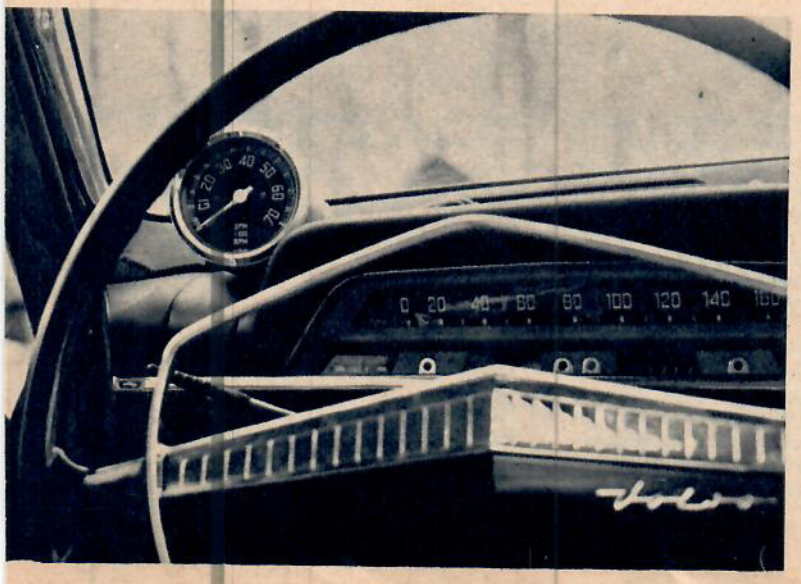
Det går under årets mörkaste tid och väglaget växlar från timme till timme. I Sverige är det ju i allmänhet kallt och snö, men vägarna är välplogade och sandade och vållar i allmänhet inga som helst svårigheter. I Danmark och Tyskland kan det vara litet värre. Isbark och dimma, som speciellt i Tyskland erbjuder stora svårigheter. Det blev ju inte bättre av att myndigheterna i år förbjöd alla slag av hjälpljus. Snöröjningen på autostradorna är även förvånansvärt ineffektiv, och sandning förekommer sällan. Där det är halt kan Autobahn blockeras miltals av långtradare som inte kommer uppför backarna. I år liksom förra året gjorde rallybanan en sväng över Nürburgring in i Belgien. I Nordfrankrike var det rena vårvädret men också mycket halt. I mellersta och södra Frankrike börjar de verkliga svårigheterna. Banan går här upp i bergen, i alperna och ibland även i Massif Central, och den som tycker Route Napoleon är besvärlig på sommaren bör nog avstå från Monte Carlo-rallyt. Det går här inte på huvudvägarna utan på små bivägar som slingrar uppe i bergen, ofta utan räcken och så smala att man har svårt att mötas. Här uppe är det alltid snö och is och ofta snöstormar, då snön vräker ner, så att man har svårt att göra sig en föreställning om det om man inte har varit med om det. Fransmännen plogar så fort de hinner, men det är svårt ibland när det är oväder.

Ja, hur utrustar man en rallybil? Och har våra erfarenheter någon betydelse för privatbilisten? På den sista frågan kan man definitivt svara ja. Fabrikerna har fått oskattbara erfarenheter om utrustning och konstruktionsdetaljer genom rallyna. Det besvärligaste problemet i MC-rallyt är däcksfrågan. Man måste ju vara beredd på alla sorters fören, och man kan inte ha bilen full av däck. Sista åren har det dykt upp däck med små hårdmetallnabbar monterade i slitbanan. Dessa konstruerades ursprungligen i Frankrike men tillverkas nu även i England, och en liknande konstruktion har Pirelli. Apropå Pirelli så tycks förarna köra uteslutande på Pirelli Cinturato, Michelin X eller Dunlop Duraband. Samtliga dessa däck ger gott väggrepp i halka, god sidostabilitet, tål höga hastigheter och håller betydligt längre än ett konventionellt däck. De ovan nämnda nabbdäcken ger mycket fint grepp på isgata och hårdpackad snö men hjälper inte i lös snö. I djup och lös snö tycks förarna mer och mer återgå till kedjor, dock av mera förädlad konstruktion än gamla tiders länkkedjor. S.k. maskedjor är nog mest populära bland svenska förare. Snödäck tycks ha mist sin popularitet, ett Michelin X t.ex. ger bättre fäste på isgata än ett snödäck och är skapligt i snö och helt överlägset på barmark.

Lampor är ett annat problem, där dessutom lagstiftningen i olika länder vill ha ett ord med i laget. Man får t.ex. bara ha ett visst antal lampor tända på en gång,

(Forts. på sid. 12)

Varvräknare var praktiskt taget alla rallyvagnar utrustade med. På bilden ovan, som är tagen i Gunnar Andersson/Charlie Lohmander-ekipaget, har instrumentet fått en förnuftig placering — det är lätt att avläsa.

Att ha verktygen lätt åtkomliga är viktigt. Det gäller att snabbt kunna justera eventuella felaktigheter. I det här ekipaget hade verktygen och mindre reservdelar placerats på baksätets ryggstöd. Bekvämt och bra.

Att det rådde en speciell stämning vid Monte Carlo-rallyts start i Stockholm visar väl den här bilden. Det är paret Gunnar Andersson/Charlie Lohmander som här flaggas iväg i ottan.

VÄND!

Att vara på alerten de dygn Monte Carly-rallyt pågår kan vara nog så krävande för de deltagande bilarnas besättningar. Det gäller att kunna koppla av så ofta tillfälle ges, och därför är de flesta bilarna försedda med fällbara stolar för framsätespassageraren. Fäll ryggstödet, suss gott!

Många rallydeltagare förser bilens ljuspunkter med sådana här mösskärmar, vilka har till uppgift att skärma av och koncentrera ljusknippet.

Volvos fabriksförare Gunnar Andersson, f. d. europamästare i rally, ser över Amazonekipagets snökedjor dagen före den tidiga starten vid KAK.

ÄVENTYRLIGT NÖJE... (forts.)

rörliga lampor och backljus som ej är kopplat till backväxeln är förbjudna i de flesta länder och slutligen är gula lampor påbjudna i Frankrike. Vi sakna dessa olika bestämmelser i Sverige, men personligen tycker jag att sökare och backljus saklöst kunde förbjudas, och gula lampor, som ju ger betydligt mindre bländning än vita lampor, borde införas.

På lamporna har vi så kallade ögonbryn för att skärma av uppåtgående ljusstrålar som ge bländning i snöyra och dimma. Dessa måste vara ganska långa, minst 25—30 cm för att göra någon nytta. Man måste vara försiktig så att man inte överanstränger det elektriska. Har man alla lampor tända och dessutom vindrutetorkare och värmefläkten på på en gång, så blir batteriet överbelastat.

Tyvärr tycks de flesta bilar utrustas med säten som är konstruerade så att man så lätt som möjligt skall kunna kliva ur och i bilen eller få plats så många som möjligt i framsätet. Att man skall kunna sitta bekvämt och vilsamt utan att bli trött i ryggen och ha tillräckligt stöd i kurvorna tänker tydligen inte bilkonstruktörerna på. Därför byter man alltid stolar i framsätet och sätter en sportvagnsstol till föraren så att han sitter stadigt och bekvämt och slipper hänga i ratten i kurvorna. På andra sidan har man en stol med fällbart ryggstöd så att en av förarna kan sova när tillfälle ges. Genom Sverige och Tyskland går det ganska bra att köra ensam, så att den andre kan sova, men när man kommer ner i Frankrike hårdnar det till. I en del andra rallyn, t.ex. Genèverallyt, är vägarna så trassliga så att båda måste vara vakna hela tiden, och det blir ganska tröttsamt.

Jag tror att alla svenskar använder säkerhetsselar och allt flera utlänningar har börjat använda det också. Raymon Sjöqvist gjorde verkligen ett stort slag för trafiksäkerheten när han införde dessa. Bland instrumentutrustningen märkes varvräknare, speedpilot, klockor och diverse kartbelysning. Verktyg har vi i fickor på baksätets ryggstöd, dessutom har vi sovsäck och en stor skön kudde med oss.

Det där med kudde är väldigt viktigt, ty för att kunna sova måste man ligga bekvämt. Vidare måste den som kör tänka på att han kör något så när lugnt och rytmiskt så att inte den som försöker sova kastas fram och tillbaka i bilen. Slutligen har vi snöspade, bogserlina och förbandslåda.

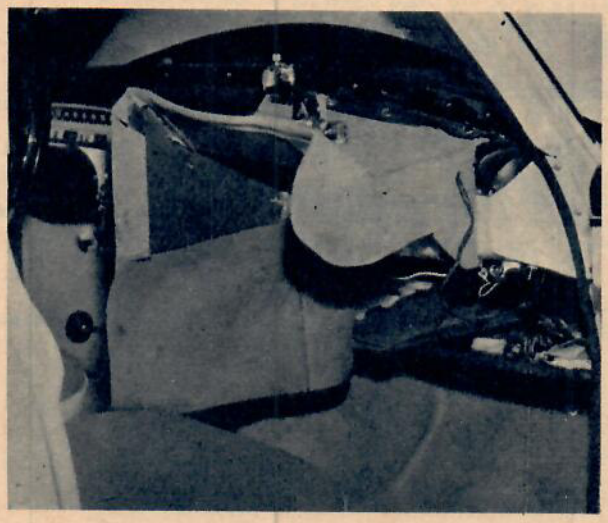

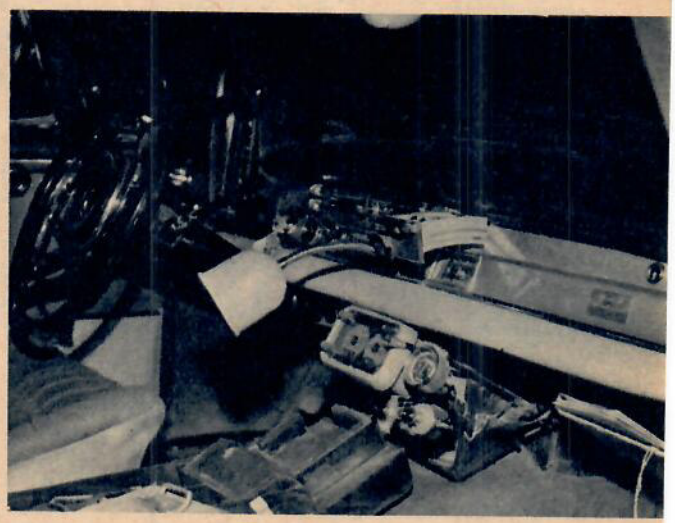
Här görs en Sunbeam Rapier »fit for fight» med hjälp av smörjgropen. Lägg märke till det välfyllda bagageutrymmet — där finns det andra grejor än de som standardbilisten brukar släpa med sig!

En topputrustad Simca strax före start. Den stora plexiglasskivan på motorhuven skyddar effektivt vindrutan för främmande partiklar. De tre hjälpljusen är infällda i kylarmaskeringen.

Kartläsaren i det här ekipaget har det väl förspänt! Han har gjort i ordning ett eget litet »bås», som krönes av en överdimensionerad trippmätare. Ljuset inne i båset stör ej föraren.

En föredömlig inredning. Två säkare, varav en monterad innanför vindrutan, väl avskärmad kartläsningslampa, speedpilot, lättåtkomliga lampreglage och stort förvaringsfack gör körningen lätt.

Dessa däck är inte lånade från någon hederlig svensk isbanetävling utan ingår i ett rallyekipages utrustning. Nabbarna är mycket korta men ger bra fäste. Snökejdorna extra halksäkerhet.

Kromade, eleganta nät som skydd för strålkastarglasen betraktar man i dag som ett klassiskt attribut från Brooklands-tiden. Men nu ser det ut som om näten skulle komma igen som rallyutrustning.

Teknikens Världs Testresultat

SPORTVAGNAR

bedöms av Teknikens

Priset gäller »på gaten».

0–50	0–80	0–100	0–120
5,5 sek	11,9 sek	19 sek	36 sek

FORD FALCON Drivhjulseffekt: 52 hk — Tj.-vikt: 1.190 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,97 lit/mil, vid 100: 1,15 — Bästa bromssträcka från 100: 51 m, sämsta: 59 — Pris 15.725 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5 sek	13,5 sek	20,7 sek	34 sek

CHEVROLET CORVAIR Drivhjulseffekt: 49 hk — Tj.-vikt: 1.180 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,9 lit/mil, vid 100: 1,05 — Bästa bromssträcka från 100: 56 m, sämsta: 61 — Pris 17.530 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
4,7 sek	9,5 sek	16 sek	24 sek

CHRYSLER VALIANT Drivhjulseffekt: 69 hk — Tj.-vikt: 1.350 kg — Bränsleförbr. vid 80: 1 lit/mil, vid 100: 1,19 — Bästa bromssträcka från 100: 54 m, sämsta: 66 — Pris 16.900 kr.

0–50	0–80	0–100
5,5 sek	14, 8 sek	21,5 sek

STUDEBAKER LARK Drivhjulseffekt: 49 hk — Tj.-vikt: 1.340 kg — Bränsleförbr. vid 80: 1,1 lit/mil, vid 100: 1,3 — Bästa bromssträcka från 100: 54 m, sämsta: 73 — Pris 17.310 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5,2 sek	11,7 sek	18,7 sek	26,3 sek

DODGE DART Drivhjulseffekt: 78,5 hk — Tj.-vikt: 1.740 kg — Bränsleförbr. vid 80: 1,6 lit/mil, vid 100: 1,42 — Bästa bromssträcka från 100: 56 m, sämsta: 85 — Pris 22.400 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5 sek	11,7 sek	18,2 sek	26,3 sek

FORD FAIRLANE Drivhjulseffekt: 83 hk — Tj.-vikt: 1.790 kg — Bränsleförbr. vid 80: 1,28 lit/mil, vid 100: 1,44 — Bästa bromssträcka från 100: 53 m, sämsta: 64 — Pris 22.650 kr.

Teknikens Världs bildataserie avslutas i detta nummer med den kanske mest intressanta avdelningen, nämligen den som berör sportvagnar och amerikanska bilar.

Liksom tidigare baseras materialet på de resultat som tidningens testlag kommit fram till vid de omfattande bilanalyserna.

Av JAN ULLÉN

OCH AMERIKANARE

Världs testlag

Priset gäller »på gatan».

0–50	0–80	0–100
7 sek	15,8 sek	27 sek

RENAULT FLORIDE Drivhjulseffekt: 28 hk — Tj.-vikt: 860 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,47 lit/mil, vid 100: 0,58 — Bästa bromssträcka från 100: 50 m, sämsta: 62 — Pris 12.430 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
6,1 sek	14 sek	26 sek	45 sek

AUSTIN-HEALEY SPRITE Drivhjulseffekt: 28 hk — Tj.-vikt: 740 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,65 lit/mil, vid 100: 0,79 — Bästa bromssträcka från 100: 54 m, sämsta: 70 — Pris 9.835 kr.

0–50	0–80	0–100
5,5 sek	13 sek	23 sek

BMW 700 SPORT Drivhjulseffekt: 32,5 hk — Tj.-vikt: 720 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,58 lit/mil, vid 100: 0,71 — Bästa bromssträcka från 100: 51 m, sämsta: 55 — Pris 9.885 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5 sek	10,3 sek	16 sek	25,3 sek

BERKELEY B 95 Drivhjulseffekt: 26 hk — Tj.-vikt: 420 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,4 lit/mil, vid 100: 0,53 — Bästa bromssträcka från 100: 62 m, sämsta: 66 — Pris cia 10.000 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
6,5 sek	14 sek	23 sek	36 sek

SUNBEAM RAPIER Drivhjulseffekt: 49 hk — Tj.-vikt: 1.140 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,6 lit/mil, vid 100: 0,75 — Bästa bromssträcka från 100: 56 m, sämsta: 63 — Pris 14.800 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
4 sek	8,1 sek	13,6 sek	19,2 sek

TRIUMPH TR3 Drivhjulseffekt: 49 hk — Tj.-vikt: 1.120 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,72 lit/mil, vid 100: 0,83 — Bästa bromssträcka från 100: 47 m, sämsta: 53 — Pris 15.910 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5,3 sek	11 sek	16,5 sek	23,3 sek

PORSCHE 1600 Drivhjulseffekt: 49 hk — Tj.-vikt: 1.030 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,65 lit/mil, vid 100: 0,69 — Bästa bromssträcka från 100: 51 m, sämsta: 57 — Pris 19.350 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
3,8 sek	8 sek	12 sek	18 sek

PORSCHE 1600 SUPER Drivhjulseffekt: 69 hk — Tj.-vikt: 1.030 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,47 lit/mil, vid 100: 0,57 — Bästa bromssträcka från 100: 52 m, sämsta: 65 — Pris 20.450 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5,8 sek	12 sek	17,8 sek	26 sek

ALFA GIULIETTA SPRINT Drivhjulseffekt: 57 hk — Tj.-vikt: 1.020 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,72 lit/mil, vid 100: 0,86 — Bästa bromssträcka från 100: 52 m, sämsta: 53 — Pris 19.370 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
5 sek	9,3 sek	14 sek	20,5 sek

MERCEDES 190 SL Drivhjulseffekt: 74 hk — Tj.-vikt: 1.260 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,86 lit/mil, vid 100: 1 — Bästa bromssträcka från 100: 55 m, sämsta: 56 — Pris 24.380 kr.

0–50	0–80	0–100	0–120
2,8 sek	6 sek	8,2 sek	11,3 sek

MERCEDES 300 SL Tj.-vikt: 1.650 kg — Bränsleförbr. vid 80: 0,85 lit/mil, vid 100: 0,95 — Bästa bromssträcka: 52 m, sämsta: 53 — Pris 48.200 kr.

I nummer 1 publicerades data om följande bilar: Austin A 40, Auto Union 1000, DAF, DKW Junior, Ford Anglia, Ford Taunus 12 M, Goggomobil 700, Morris 850, Morris 1000, Opel Rekord, Renault Dauphine, Saab 96, Simca Ariane, Simca Aronde, Volkswagen, Volvo 544 Spec. I.

I nummer 2 förekom följande bilar: Citroën ID 19, Citroën ID 19 Break, Fiat 1800, Ford Consul, Ford Zephyr, Hillman Minx, Lancia Appia, Mercedes 190 D, Mercedes 220 S, MG Magnette, Morris Oxford, Opel Kapitän, Peugeot 403, Riley 4/68, Rover 3-litre, Simca Vedette, Vauxhall Victor, Wolseley 6/99, Wolseley 1500, Volvo Amazon, Volvo Amazon S, Volvo P 544 Sport.

I »på-gatan-priset» ingår förutom standardutrustning leveranstrimning, accis, registreringsavgift, nummerplåtar och godkända reflexer. Observera dock att till detta pris tillkommer vägskatt, försäkringsavgifter och 4,2 procent i varuskatt.

NYA MOTORVÄGEN

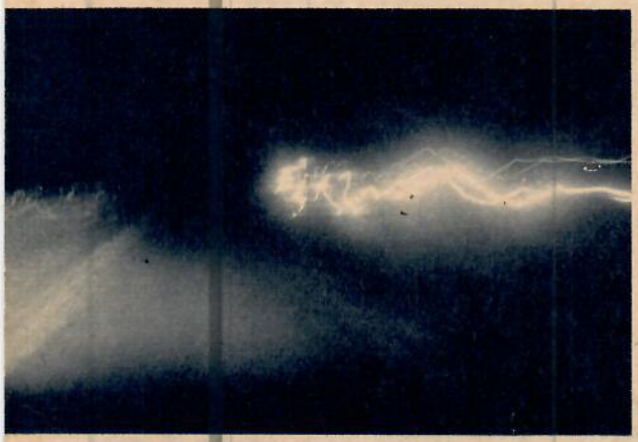
Klagomål hade man inte räknat med att få på den nya motorvägen mellan Huskvarna och Gränna. Men de kom som ett brev på posten direkt sedan vägen invigts. De största besvären orsakar ett vägräcke mellan de båda körbanorna — bilisterna blir nämligen helt förblindade vid möte i mörker. Något måste göras för att råda bot på dessa farliga ljusfenomen, den saken är klar. Men denna sträcka av den s. k. Vätterleden har fler brister. Att bygga motorvägar är vi tydligen ännu inte mogna för.

Av OLA JOHANSSON Foto: Åke Hylén

Vid infarterna till den nya motorvägen mellan Huskvarna och Gränna på riksettan borde det sättas upp skyltar som varnade bilisterna att köra på vägen i mörker. »Farligt använda motorvägen efter mörkrets inbrott», kunde kanske vara en lämplig text. Men hur kan det vara möjligt att en alldeles ny väg är i sådant skick?

Ja, ovanstående påstående fordrar givetvis en förklaring och här har ni den:

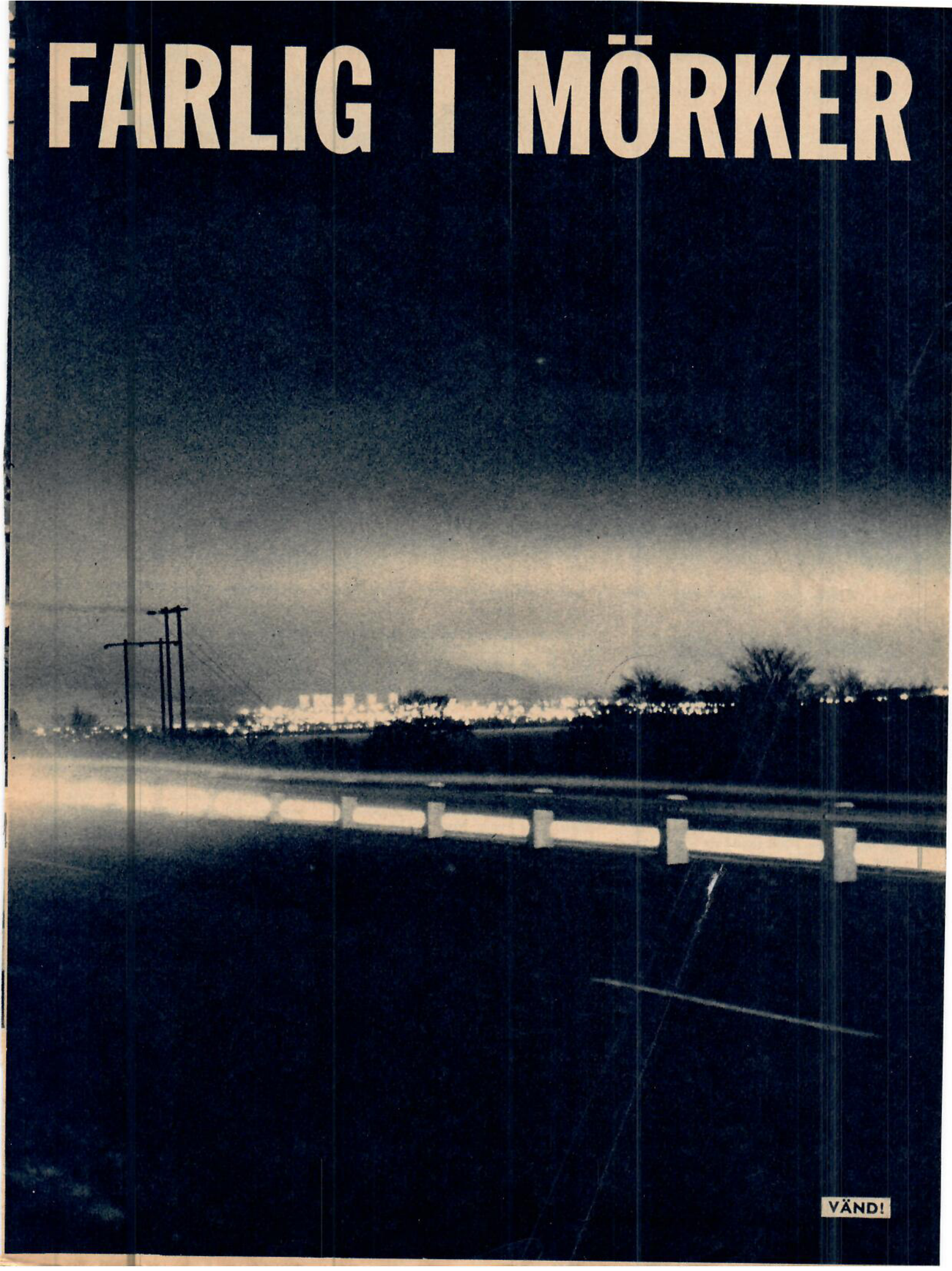
Bländningsrisken var ett fenomen som man räknade med att slippa på denna väg — nya Vätterleden som den ofta kallas. Man lade körbanorna i olika plan där nivån varierar mellan 1,5 och 3 meter. Men resultatet blev det motsatta. Och boven i sammanhanget är ett skyddsräcke mellan de båda körbanorna. *(Forts. på sid. 18)*

På den stora bilden ser ni ett exempel på bländningsrisken på den nya Vätterleden med Huskvarna i bakgrunden. Redan på långt avstånd bländar den mötande bilen, som sedan först försvinner i en svacka och därefter åter dyker upp. Då sprutar det formligen blixtar från skyddsräcket. På bilden ovan har ett möte med två bilar fångats. Den ena kör på helljus, den andra på halvljus. Det mänskliga ögat uppfattar fenomenet som blixtar, vilka helt förblindar medan kameran registrerat impulserna som en vågrörelse.

FARLIG I MÖRKER

VÄND!

NYA MOTORVÄGEN... (forts.)

Längst till höger syns den gamla vägen bredvid den imponerande nya motorvägen. Denna har fått sin sträckning alldeles intill Vätterns strand.

I mellanrummen mellan stolparna i skyddsräcket uppstår det egenartade fenomenet. Vid möten sprutar det formligen blixtar, som helt förblindar. Bilisten ser ingenting, och det faktum att farterna naturligt nog ofta ligger på 100 km/tim och mer på denna motorväg gör det hela ännu farligare. Ett möte och plötsligt blixtrar det bara framför ögonen — man är förblindad!

Man vinglar omkring som en blind, och det är inte svårt att räkna ut vad som kan hända om fordonet framförs med hög fart. Det behövs bara en okontrollerad rattrörelse och bilen finns inte längre kvar på motorvägen. Och trevligare saker kan man råka ut för!

Fenomenet är som att möta en retad Tor. Effekten är värst på håll då avståndet mellan stolparna blir skenbart mindre beroende på vinkeln. Det spelar ingen större roll om det mötande fordonet kör med hel- eller halvljus — man blir bländad i båda fallen.

GÖR NÅGOT!

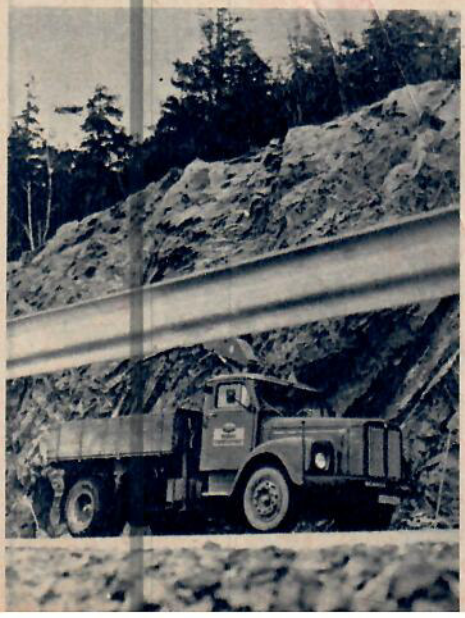
Något måste helt enkelt göras och då helst innan en svårare olycka inträffat. Men den svenska politiken för undanröjandet av trafikfällor är nu en gång sådan att myndigheterna tydligen inte anser sig behöva ta i med hårdhandskarna förrän något redan hänt. Vi får hoppas att förhållandet blir ett annat den här gången.

Men vad kan nu göras? Ja, en smart lösning vore givetvis att göra skyddsräcket kompakt. Detta torde dock ställa sig alltför dyrbart. En tänkbar lösning är att ordna en plantering mellan körbanorna på de utsatta ställena. Men det tar tid att få en sådan så klar att den fyller sitt syfte.

Vägingenjör Fritiof Wolffram vid vägförvaltningen i Jönköping har också hört talas om problemet och kommenterar:

— En låg plantering med lämpliga växter kan bli både effektiv och vacker.

Men ljusfenomenen är inte de enda bekymmer som dykt upp på den nya Vätterleden. Risken för ras är nämligen också stor, eftersom berget som kantar en stor del av den färdigbyggda sträckan är mycket skört. Vid kyla och väta spricker det

Risken för ras anses på flera ställen vara överhängande — särskilt i det s k Djävulspasset. På bilden till vänster är man i full färd med att plocka upp från bergsstupet nedrasat material.

Vid den norra infarten på motorvägen finns det två besvärliga 90-graderskurvor. På den högra bilden ser ni den ena. Skissen ovan visar kurvans sträckning. Vid halt väglag är det särskilt besvärligt för långtradare att ta sig genom kurvorna.

sönder. Från de höga branterna på vägens östra sida, där den södergående trafiken går, faller även mindre stenar med stor hastighet utför bergskanterna och ned på körbanan.

Vid det s. k. Djävulspasset ungefär i mitten på den nya sträckan är rasrisken särskilt stor. För att skydda trafikanterna så långt som möjligt har skyddsräcken satts upp på den platsen.

Så småningom måste effektiva skydd mot rasen också anbringas. Vägförvaltningen har rekommenderats av experter att sätta upp skyddsnät av ståltråd uppe på bergskanter för att lösa stenar ska fastna. Prov får väl visa om detta kan bli det effektiva skydd som trafikanterna faktiskt har rätt att kräva.

MERA RIS

Anslutningsvägarna till den nya motorvägstumpen är också under all kritik. De har byggts i nittiograderskurvor, som ställer till med besvär för främst den tunga långtradartrafiken. Beträffande anslutningsvägen i söder mellan den gamla och nya riksettan: en snäv och trång nittiograderskurva måste bort eller byggas om — det ansåg i varje fall långtradarchaufförerna.

De började också samla namn på en protestlista. Den behövde dock aldrig inlämnas eftersom vägförvaltningen så småningom lovade att omgående vidta åtgärder för att förbättra framkomligheten på det aktuella stället.

De ovan relaterade bristerna på den nya motorvägen tillhör väl kategorin barnsjukdomar. Huvudsaken är nu att felen repareras snabbt och effektivt. Vidare bör berörda parter se till att samma tabbar inte görs när byggandet av motorvägen fortsätts. Ty att Sverige tillhör de s. k. utvecklingsländerna när det gäller vägbyggande går inte att bortse ifrån.

VACKER VÄG

På pluskontot för den här vägsträckan måste i alla fall skönheten sättas! Det är nämligen ingen tvekan om att Sveriges vackraste landsväg blivit ännu vackrare sedan den flyttats närmare Vätterns strand. Den fridfulla idyll som vilar över den gamla vägens sträckning har dock inte kunnat överföras på den nya.

Bebyggelsen har lämnats och de höga farter en motorväg tillåter gör att den omedelbara kontakten med landskapet har gått förlorad. Däremot bjuder den nya sträckningen på storslagna vyer.

BLÄNDA AV!

En vanlig missuppfattning bland svenska bilister verkar vara att de tror att avbländning från hel- till halvljus inte är nödvändig på motorvägar. Så är dock inte förhållandet. Man är nämligen skyldig att iakttaga samma regler och förordningar på motorvägen som på vilken annan landsväg som helst.

Förhållandet att bilisterna har svårt att blända av just på den nya Vätterleden förvärrar ytterligare bländningsrisken för trafikanterna.

VINN RESAN TILL USA!

I detta nummer går den tredje och sista etappen i jättepristävlingen BILJETT TILL MORGONDAGEN. Den avslutande omgången omfattar TVÅ olika tävlingsmoment. Ena uppgiften blir att hitta tre fel på en bild, medan den andra — tävlingens avgörande — består i att skriva en bra bildtext till en kul bild. Den som klarar detta bäst (sedan han eller hon löst övriga uppgifter korrekt) vinner biljetten till morgondagen — till teknikens USA!

VÄND!

(forts.)

BLI VÅR

Låt oss anta att denna bild föreställer en uppskjutningsplats för rymdskepp, som så småningom skall gå i reguljär interplanetarisk trafik. Inom kort skall det första rymdskeppet med passagerare ombord starta. Målet är Mars. I den långa kön av res- och äventyrslystna står du.

Men innan rymdskeppet lyfter med ett öronbedövande dån har du som uppgift att skriva en text till nedanstående bild, som ingår i ett reportage om den första rymdfärden med betalande passagerare. Och du är naurligtvis Teknikens Världs utsände medarbetare och har full frihet att skriva precis vad du vill!

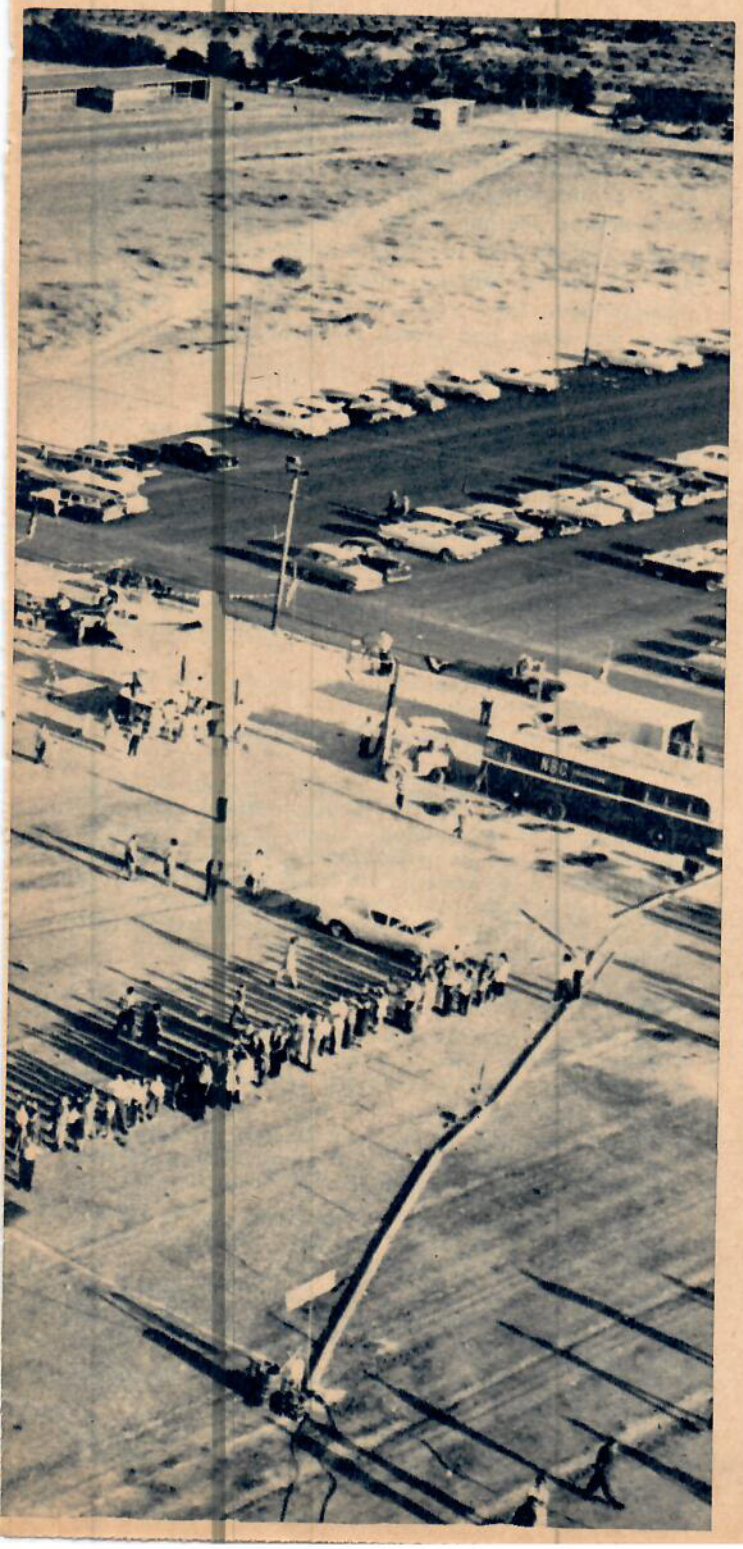
RYMDREPORTER!

Vad skall texten handla om? Ja, kanske om dina blandade känslor inför starten; om din glädje över att äntligen få göra denna drömresa som du fantiserat om sedan du var liten, kanske om din olust inför ett obehagligt reportageuppdrag som en bister redaktionssekreterare gett dig eller om nyttan av den nya »rymdlinjen». Bildtexten kan också innehålla en motivering varför du vill/inte vill resa till Mars. Låt fantasin flöda!

Texten — högst 40 ord! — får du formulera som du vill. Den kan gärna vara rolig — men måste vara »träffande». Texten skall skrivas ned på tävlingskupongen här intill.

Lyckas du bra med uppgiften kanske du vinner något av tävlingens stora pris. Någon rymdresa kan vi inte bjuda på — ännu. Men du kanske vinner en biljett till USA...!

En jury bestående av major Gösta Norrbohm, flygvapnet, kapten Ragnar Boll, arméstaben, kapten Jarl Ellsén, flottan, reklamchef Sören Möller, Esso, och chefredaktör Rune Melander, Teknikens Värld, kommer att bedöma texterna. Juryns utslag får inte överklagas.

—KLIPP HÄR!—

—KLIPP HÄR!—

TÄVLINGSKUPONG

På denna slutgiltiga tävlingskupong, som fortsätter på nästa sida, skriver du ned lösningarna från tävlingens samtliga etapper! Felen behöver inte antecknas i någon speciell ordning. Om du inte vill klippa sönder tidningen kan du göra en egen svarskupong.

ETAPP 1

Jag har hittat följande tre felaktigheter i bilden:

1 .....

2 .....

3 .....

TEXT TILL BILDEN (ETAPP 3)

Jag föreslår följande bildtext (som får innehålla högst 40 ord):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KUPONGEN FORTSÄTTER PÅ NÄSTA SIDA!

VÄND!

(forts.)

ETAPP 3

TRE BILDER HÖR INTE HIT!

I fjol vann förste fältflygare Arne Elfstrand BILJETT TILL MORGONDAGEN. Efter en fantastisk resa i USA kom han tillbaka rik på upplevelser och minnen. Det mesta han såg förevigade han på bild. På färgbilden här till höger sitter Elfstrand och sorterar bland USA-bilderna. Om du tittar efter riktigt noga finner du att tre av fotografierna inte härrör från USA utan från europeiska länder. När du listat ut vilka tre bilder det gäller, fyller du i de tomma raderna under rubriken ETAPP 3 på slutkupongen. Skriv vad motiven föreställer. Du behöver inte skriva ned svaren i någon speciell ordning.

Du som tidigare löst etapp ett och två och nu även klarat denna uppgift samt skrivit text till bilden på förra uppslaget har nu chansen att få uppleva en lika fascinerande resa som Arne Elfstrand i fjol.

Segraren får tillsammans med en reporter från Teknikens Värld flyga med jetplan till New York, varifrån den stora rundturen i USA startar.

I USA väntar ett späckat program, som än så länge är preliminärt. Vi hoppas dock kunna erbjuda vinnaren bl. a. följande saker:

- Ett möte med de sju astronauterna, av vilka en blir Amerikas förste rymdman.
- Ett besök på någon av de världsberömda atomubåtarna (ev. hangarfartyg).

Vidare blir segraren gäst hos Ford i Detroit — ett av världens största företag. Där får han träffa de konstruktörer som skall skapa morgondagens bilar. I Texas tas han om hand av ett annat jätteföretag, Standard Oil (Esso), som bl. a. kommer att bjuda på en flygtur, en lågsniffning över de vidsträckta oljefälten där borrtornen står tätt, tätt. I Texas får segraren också bli cowboy för en dag och vara med om en äkta rodeo.

ALLA FÅR PRIS!

Ingen som lyckas lösa uppgifterna rätt kommer att bli helt lottlös. Efter USA-resan har vi tre likvärdiga pris. Vi kallar dem endast 2:a—4:e pris och har inte fastställt någon inbördes ordning.

Ett pris utgörs av en dag som elev på Ljungbyhed. I den »skoldagen» ingår också en flygning. Pristagaren åker som passagerare i ett jetplan, en J 28 Vampire.

Sedan finns möjlighet att få åka med en av flottans vinthundar — en stor motortorpedbåt. Vinnaren får också vara med om torpedskjutningar!

Det tredje priset består av en resa till Karlsborg, där segraren kan följa fallskärmsjägarnas utbildning ett par dagar och bl. a. flyga med ett trupptransportplan.

Vinnarna till 2:a—4:e pris uttas efter det att förstapristagaren korats.

De 500 närmast de »fyra stora» tilldelas var sin fritidströja (vit gymnastiktröja med kort ärm) medan alla övriga får var sin kulspetspenna!

KLIPP HÄR!

TÄVLINGSKUPONG

OBS! Kupongen börjar på föregående sida!

ETAPP 2

Jag har hittat följande tre nymodigheter på den gamla Forden:

1 .....

2 .....

3 .....

ETAPP 3

Jag har hittat följande tre bilder som inte tillhör Arne Elfstrands fotografisamling från USA:

1 .....

2 .....

3 .....

Titel eller yrke ..... Ålder .....

Namn .....

Bostad .....

Postadress ..... Tel. .....

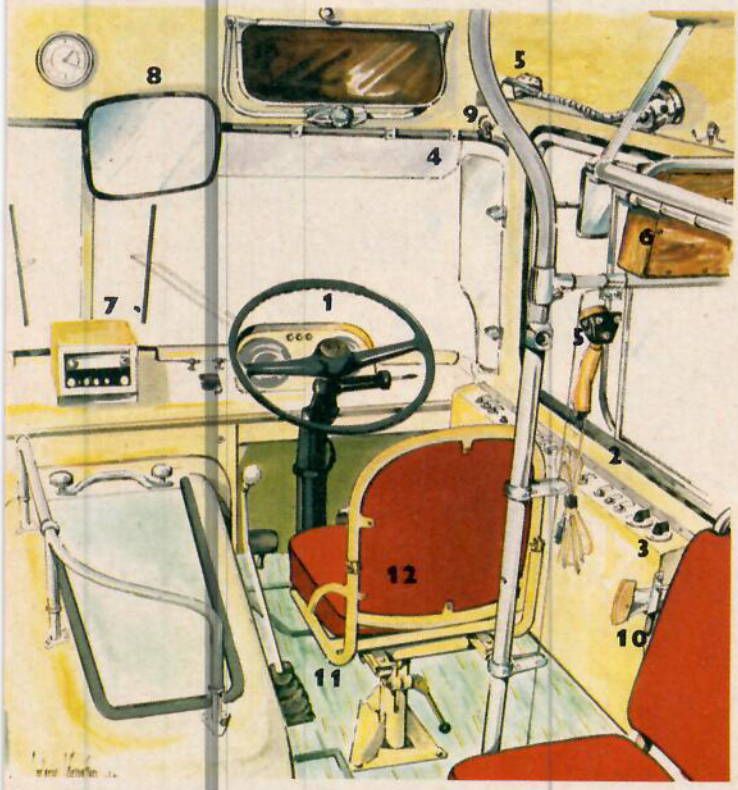
När du fyllt i kupongens båda sidor samt skrivit namn och adress (textat), sänd då in kupongen till »Biljetten», Etapp 3, Teknikens Värld, Box 3268, Stockholm 3.

Brevet, som skall vara frankerat med 30 öre, måste vara Teknikens Värld tillhanda senast den 1 mars 1961.

KLIPP HÄR!

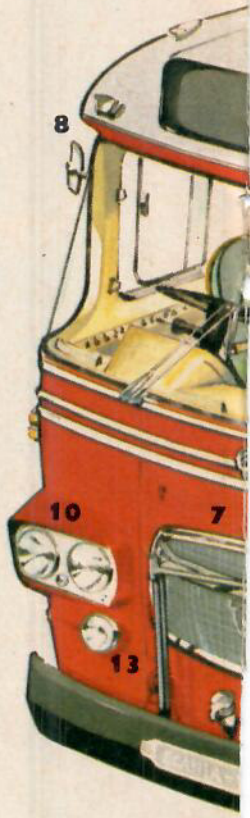

1
2
3
4
KLISTER
FOTO-
ALBUM
5
6
7
8
9
10
11
12

”BARA EN VANLIG

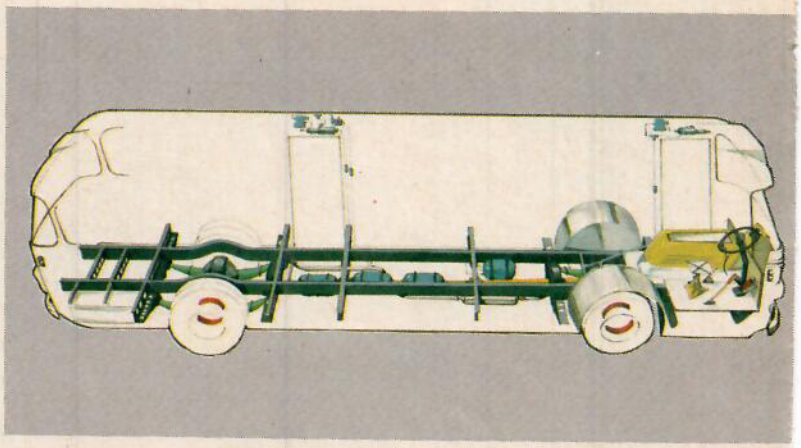

”SAMTAL MED FÖRAREN FÖRBJUDET!”

Detta (plus trafiken) har en bussförare att hålla reda på när han kör: 1) Instrumentpanel med reglage för vindrutetorkare, stoppknapp för motorn, mätare för bränsle samt broms- och oljetryck, termometer, reostat för instrumentbelysn., handgasreglage och färdskrivare med varningslampa, som lyser vid 60 km/t. I de bussar som levereras till Stockholms Spårvägar monteras färdskrivare som endast registrerar de sist körda 300 meterna. Bra vid olycksutredningar. Vidare: kontrollampor för körvisare, helljus, laddning, bagagerumsdörr, dörrar, backljus, stoppljus, tryckluftsystem och oljetryck. 2) Strömställarpanel med strömställare för bl. a. alla dörrar, matning av vissa strömförande kretsar vid start, strålkastare, parkeringsljus, bakljus, fjärrstrålkastare, dim- och kurvstrålkastare, innerbelysning (förarplats, fotsteg, tak), start, defroster och värme. 3) Säkringscentral med numrerade säkringar. På luckan finns »säkringsplan» och reservsäkringar. 4) Skärmar som skyddar förarens ansikte mot defrosterluftströmmen. 5) Mikrofoner. 6) Högtalare. 7) Radio. 8) Backspegel, som ger föraren möjlighet att se påstigande. 9) Manövervev för friskluftsspjäll. 10) Yxa, som enligt lag måste finnas i bussar utom stadstrafik. 11) Växellådan kan variera efter beställarens önskemål. Alternativ: 1. 4-växlad med fyran direkt. 2. 5-växlad med överväxel och 3. planoväxellåda, som är försedd med hydraulisk koppling. 12) Förarstol, som är inställbar.

Ni möter den dagligen. På trånga stadsgator. På hala eller dammiga landsvägar. Oftast blir ni glad när den kommer.
En vanlig buss.
Har ni någon gång tänkt på vilket finessrikt fordon en buss är?
Den har t. ex. något så förnuftigt som stänkskärmar av gummi, den har lätt utbytbara plastdetaljer och den är gjord med stor omtanke om passagerarnas säkerhet.
Teknikens Värld har tittat närmare på bussen. Den är inte »bara» en buss . . .
Och den kostar ca 125.000 kronor.

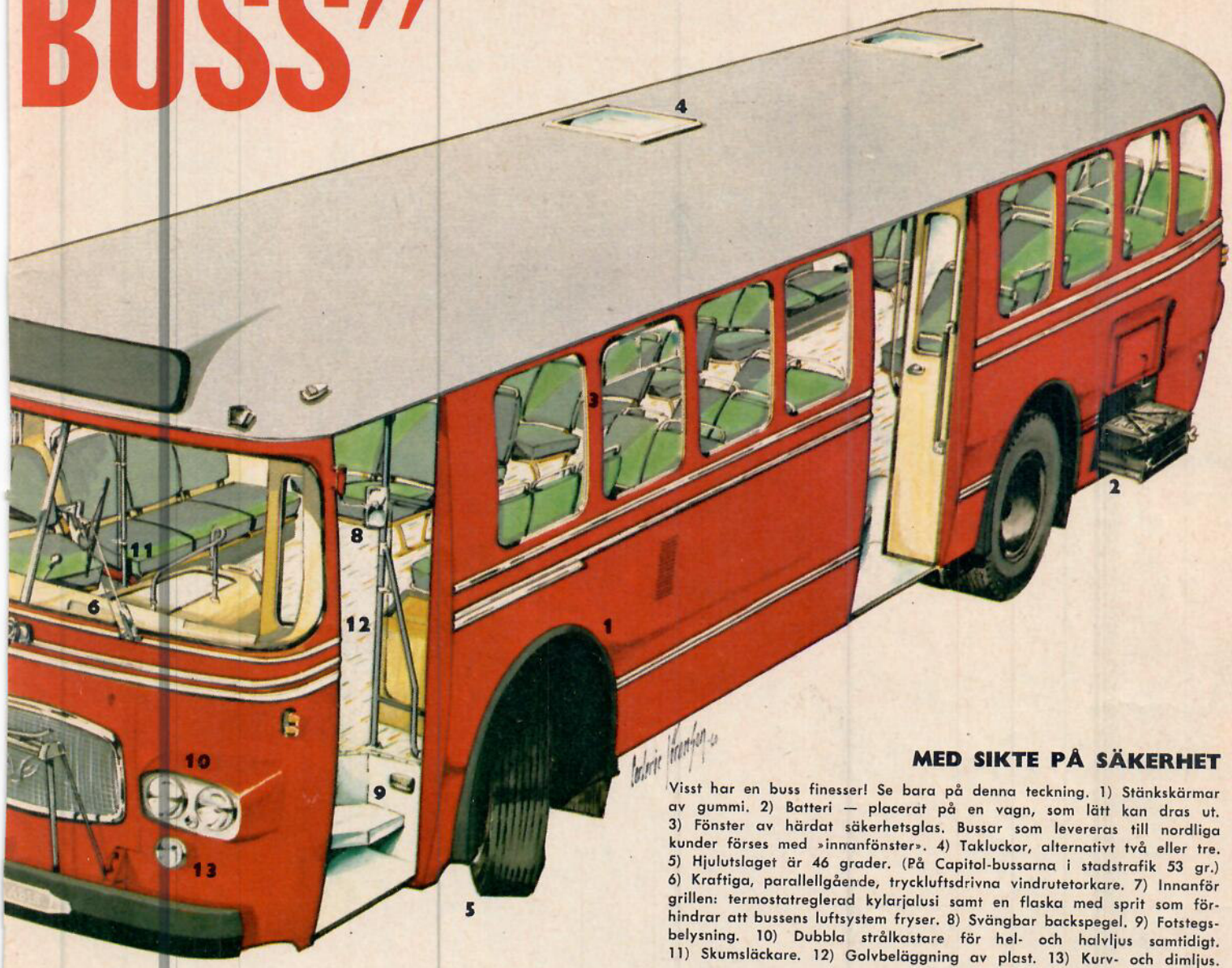
DÖRRLÅS PÅ BROMSARNA

RÖTT: Bromssystemet. Observera den kraftigt tilltagna bromspedalen, som försetts med slirskydd. Bromsytan är 5.150 cm^2 på landsvägsbussar (Scania-Vabis) och 5.550 cm^2 på stadsbussar. Bromsbanden håller i regel för 16.000—17.000 mils körning. Bussarna är naturligtvis försedda med moderniteter som servobromsar och -styrning.

Av STIG NAHLBOM

Teckningar: Carleric Jöransson

BUSS”

MED SIKTE PÅ SÄKERHET

Visst har en buss finesser! Se bara på denna teckning. 1) Stänkskärmar av gummi. 2) Batteri — placerat på en vagn, som lätt kan dras ut. 3) Fönster av härdat säkerhetsglas. Bussar som levereras till nordliga kunder förses med »innanfönster». 4) Takluckor, alternativt två eller tre. 5) Hjulutslaget är 46 grader. (På Capitol-bussarna i stadstrafik 53 gr.) 6) Kraftiga, parallellgående, tryckluftsdrivna vindrutetorkare. 7) Innanför grillen: termostatreglerad kylarjalusi samt en flaska med sprit som förhindrar att bussens luftsystem fryser. 8) Svängbar backspegel. 9) Fotstegsbelysning. 10) Dubbla strålkastare för hel- och halvljus samtidigt. 11) Skumsläckare. 12) Golvbeläggning av plast. 13) Kurv- och dimljus.

GRÖNT: Fjädring. De kraftiga bladfjädrarna är gummiupphängda med undantag av framfjädrarnas främre fästen. De allra modernaste bussarna har nu luftfjädring.

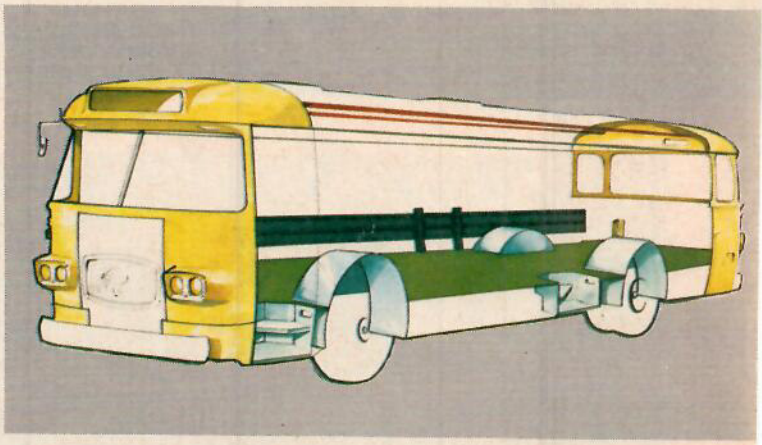
BLÅTT: Tryckluftstankarna samt dörröppnarsystemet. I bussar med dubbla utgångsdörrar finns i de gummiklädda kanterna en »kännande kabel», som öppnar dörrarna om någonting skulle komma emellan. När dörrarna öppnas låses bromsarna, varför bussen inte kan köra med öppna dörrar med olyckor som följd. På sådana bussar regleras dörrarna av passagerarna själva, då dessa beträder fotstegen för avstigning.

GULT: Transmissionsaxlar. Bussarna levereras med flera olika bakaxelutväxlingar.

GRÅTT: Ramen. Denna är uppbyggd utan bultförband och nitar. Man har i stället använt sig av s. k. hålsvets, dvs hål i materialet, fyllda med svets. För att göra ramen lättare har urpressningar (lätthål) gjorts i ramens tvärbalkar.

PLASTEN SÄTTS LÄTT PÅ PLATS

Plasten har gjort sitt inträde även i bussbyggarvärlden. Fram- och bakpartierna byggs numera i plast, vilket reducerar både vikt och kostnader samt medger en mer avancerad formgivning (det gula på teckningen). Många delar på en buss är lätt utbytbara. Det gäller såväl kaross- som chassikomponenter. Frampartiets nederdel t. ex. kan bytas efter en alltför omild kontakt med någon hård snökant. De ljusblå partierna på teckningen är lättmetall. Fotstegsbrunnarna och dörrarna kan flyttas till bussens andra sida vid en ev. ombyggnad för högertrafik. De röda linjerna är kabelrännor. I dessa går större delen av de elektriska ledningarna samt tre extraledningar som kan kopplas in vid ev. kabelbrott. Varje kabel har sitt nummer, som följer den från strömkonsumenten till säkringsdosan. Längs bussens högra sida går ett kollisionsskydd av stål,

som skyddar passagerarna vid en påkörning av annat fordon. Golvet består av dubbla plywoodskivor med skumplastisolering emellan. Tilläggas kan att bussen är alldeles tät, varför den kan rengöras invändigt med spolning. Ovanför frontrutan syns friskluftsintagen. Man har här utnyttjat fartvinden mot rutan. Hela bussen är isolerad med Isoflex — ett cellulosamaterial som har fördelen vara okänsligt för fukt.

Sport-Prinz är en verklig skönhet, och så bidrar de GT-inspirerade linjerna till att den ser större ut än vad den i själva verket är.

Frihöjden är hygglig, de små hjulen till trots. Nog får man väl anse att den här bilen är lyckad!

NSU Sport-Prinz

BIL ANALYS 58

Teknisk analys och kommentarer: Ing. ROLF ERIKSSON. Populäranalys och redigering: GUNNAR FRIBERG. Testfoto: Ulf Christer. Teckningar: Jan Ullén.

NSU Sport-Prinz är en liten linjeskön skapelse för vars formgivning den italienske karosserikonstnären Bertone kan ta åt sig äran. Såväl exteriör som interiör är mycket läckra, och bilen ser, speciellt ifråga om inredningen, påkostad ut. Att bilen också är dyrbar bör kanske påpekas, eftersom man för de 9.567 kronor som den kostar »på gatan» inte får mer plats än för två personer med ordinärt bagage. Dessutom har bilen endast en tvåcylindrig luftkyld motor på 37 hk. Men för att återgå till de positiva sidorna så är fart- och accelerationsresurserna mycket bra tack vare den låga vikten. Frånsett att takhöjden är för liten för en lång person, så har två personer gott om plats. Även sittkomforten är god.

I- och urstigningen är inte särskilt bekväm på grund av att bilen är så låg. Dörrarna är emellertid rejält tilltagna och passagen kan underlättas väsentligt om man varje gång skjuter tillbaka sätena, som är mycket lätt omställbara.

MAN SER BRA

Sikten är bra. Tack vare att dörrutorna saknar ramstycken blir vindrutestolparna smäckra och tar bort obetydligt av sikten. Bakrutan täcker hela vagnsbredden och ger via backspegeln acceptabel sikt bakåt. Man kan visserligen inte se bakvagnen från förarplatsen, men överhänget

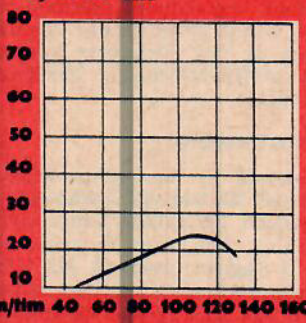
VÄND!

Provresultat:

Alla prov körda med 2 personer, full tank, inget bagage.

MAX BROMSAD DRIVHJULSEFFEKT

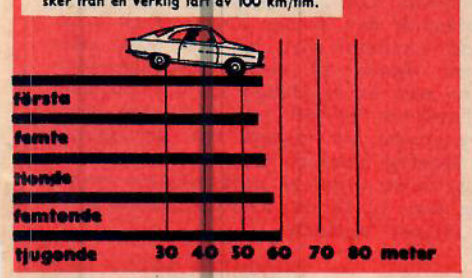

BROMSVERKAN

Max pedaltryck vid 1a bromsn.	30	kg
Max pedaltryck vid 20:e bromsn.	44	kg

Bromssträckor vid 20 max bromsningar i följd på torr asfaltväg. Bromsningarna sker från en verklig fart av 100 km/tim.

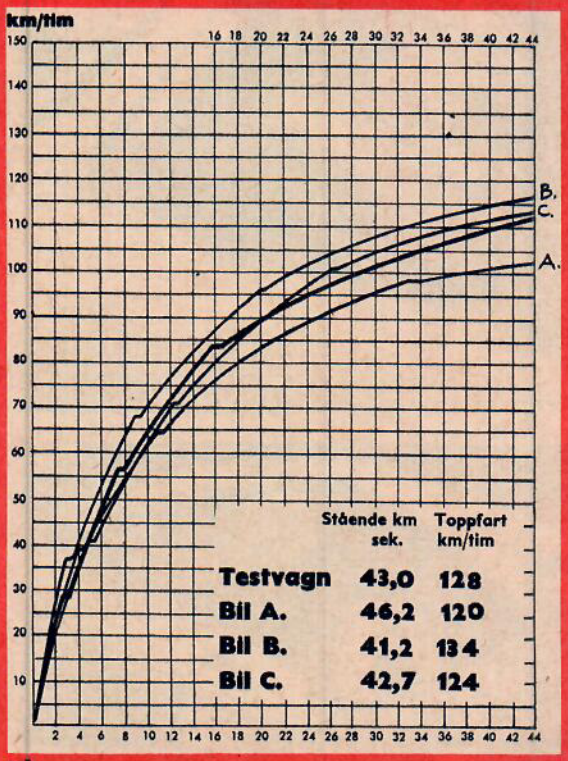

ACCELERATION

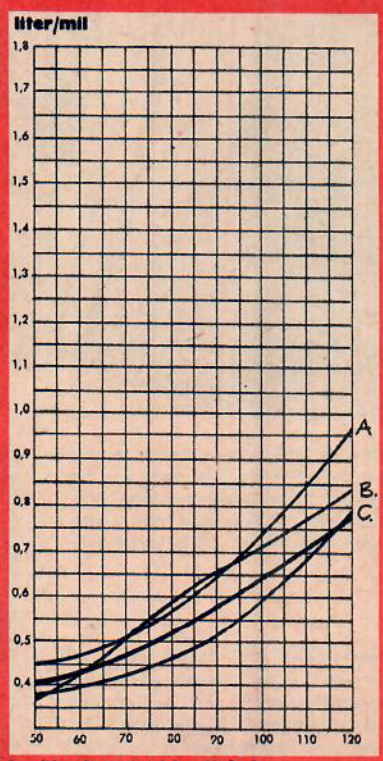
med jämförande data för följande bilar: A. BMC 850 B. BMW 700 S C. RENAULT Floride

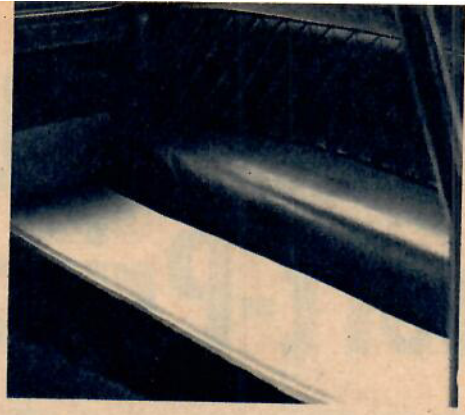

BRÄNSLEFÖRBRUKNING

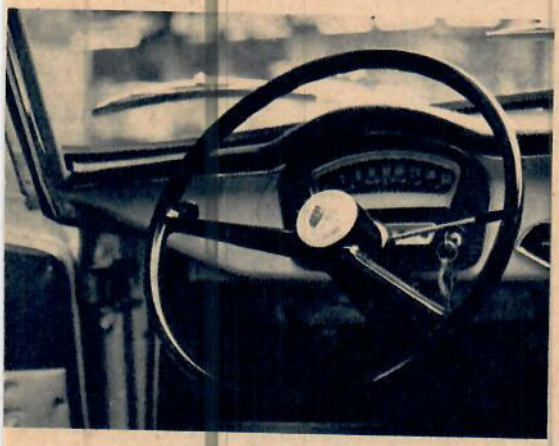

En vuxen kan krångla sig in i den lilla kupéns baksäte, men det blir onekligen trångt för benen! Föraren har däremot gott benutrymme.

»Baksätet» i närbild. Klädseln är verkligen elegant — här är det trivsamt för två barn! Baksätet kan också bli ett enormt handskfack.

Instrumenten är få och lättavläsliga — man har i hög grad gått in för varningslampor. Choken och startreglaget är tyvärr obekvämt placerade.

Bakre sidorutorna kan fällas upp och låsas där för bättre ventilation. Denna lilla detalj ger bilen extra karaktär av kvalificerat GT-fullblod.

Man ser inte mycket av den robusta och högeffektiva lilla motorn — den är helt plåtkapslad. Men man behöver sällan »meka» med den synnerligen stryktåliga NSU-kraftkällan!

Reservhjulet stjäl kanske väl stort utrymme under huven! Annars är bagageutrymmet föredömligt rent och välplanerat. Huven har invändigt en ljuddämpande isolering.

BILANALYS
NSU SPORT-PRINZ (forts.)

är så litet att detta spelar mindre roll. Vindrutetorkarna sveper ett sammanhängande fält, men borde torka längre åt sidorna. Lyset är tillfredsställande med asymmetriskt halvljus, och för signalering med helljuset finns s. k. ljustuta.

INKÖRNING BEHÖVLIG

Styrningen är mycket lätt och har god precision, men bilen är klart överstyrd och känslig för vindkast samt har dålig kursstabilitet vid höga farter. Detta gör att man måste »köra in sig» ordentligt på Sport-Prinz innan man trivs med den och till fullo kan utnyttja dess prestanda på olika slags vägar. Fjädringsegenskaperna ger bra komfort vid alla farter, även på relativt dåliga vägar. Krängningen är obetydlig. En annan fördel hos vagnen är dess goda framkomlighet i snö och snömodd. Detta förklaras väl närmast av den gynnsamma viktfördelningen med största vikten på drivhjulen.

HELSYNKRONISERING

Bromsarna fordrar rätt högt pedaltryck, men de var praktiskt taget fria från fadeverkan och gav bra värden vid vår provkörning. Frånsett att växelspaken är lite kärv i sina rörelser, är också växellådan behaglig att handskas med. Synkroniseringen på alla fyra framåtväxlarna fungerar utmärkt.

Ett par småsaker som inte är så lyckade är strömbrytarna till lyse och vindrutetorkare, som sitter obekvämt trångt bakom ratten, samt choken och tändningsnyckeln som sitter till höger om ratten vilket gör det svårt att manövrera dem samtidigt. Bra sak är däremot spaken på rattstången med vilken man manövrerar både ljusomkopplare, signal och ljustuta. Körvisarspaken sitter också på rattstången, men saknar automatisk återgång.

Vid körning på högsta växeln och på goda vägar är ljudnivån i bilen låg. Vid acceleration och körning på de lägre växlarna är dock motorljudet markant och vägljudet är direkt störande om inte vägbeläggningen är bra. Dessutom ylar det något från kraftöverföringen. Vindljudet är ej märkbart.

SANN SPORTVAGN

Värmesystemet är underdimensionerat för vårt klimat. Endast vid landsvägskörning, då motorn får arbeta kontinuerligt med belastning, kan man få acceptabel temperatur i vagnen, men då får heller inte yttertemperaturen vara många minusgrader. Vid kall och fuktig väderlek är det svårt att hålla rutorna imfria, och vid stadskörning är det över huvud taget svårt att få behaglig temperatur i vagnen vid kall väderlek. För ventilation är de bakre sidofönstren öppningsbara förutom att dörrutorna kan vevas ner.

NSU Sport-Prinz har som synes en hel del brister om man ser den ur familjesynpunkt, men är strängt taget en sportversion av den vanliga Prinz, vilken ju är både rymligare och billigare. Om man alltså vänder på steken och betraktar bilen som en sportvagn så har den förhållandevis mycket god plats för både passagerare och bagage och den bjuder på hygglig komfort. Med tanke på detta är ej heller priset så avskräckande eftersom man ju får ett specialkarosseri som är sällsynt vackert!

yttermått

Bredd 145 cm. Spårvidd fram 120 cm. Spårvidd bak 120 cm.

innermått

Framsätets effektiva bredd 114 cm, baksätets d:o 112 cm. Bagageutrymmets bredd 85 cm. Framsätet går att skjuta 8 cm åt vartdera hållet.

MÅTTSKISSEN RITAD I SKALA 1:30. ALLA MÅTT I cm

HASTIGHETSMÄTAREN:

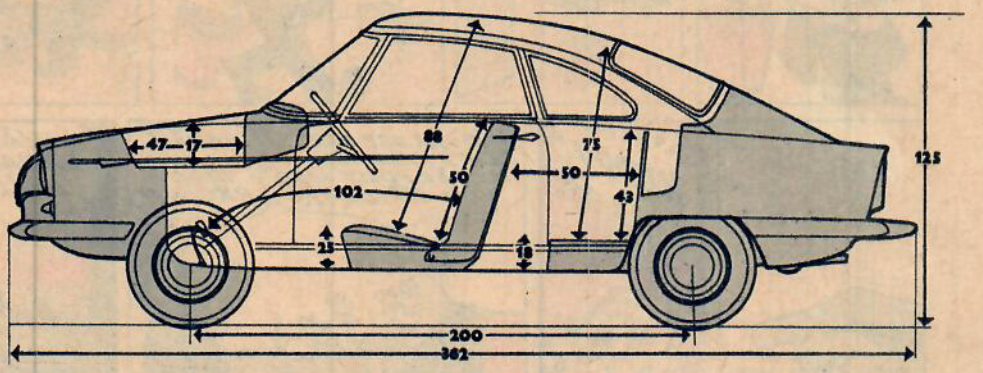
visade vid en verklig fart av	30	50	80	100	120
	26-32	45-50	72	92	114

VÄGMÄTAREN visade 1 % för lång vägsträcka

ANTAL RATTVARV mellan fulla framhjulsutslag 2 1/3

VÄNDDIAMETER 8,6 meter

MARKFRIGÅNG 18 cm

VAGNBESKRIVNING

Fabrikat och modellbeteckning: NSU Sport-Prinz.
Tillverkare: NSU Werke AG, Neckarsulm, Tyskland.
Generalagent: Bengt Berg AB, Stockholm.

PRISER OCH UTRUSTNING

Katalogpris: kr 8.820 vid leverans i Stockholm, vilket inkluderar följande standardutrustning: ventilerande värmesystem, vindrutespolare, stänkskydd bak, asymmetriskt halvljus, ljustuta och rostskyddsbehandling.
Vägskatt: 110 kr per år.
Omsättningsskatt (accis): 640 kr.
Bilen kostar »på gatan» 9.567 kr (varvid det utöver standardutrustningen ingår leveranstrimning, oms., reg.-avgift, nummerplåtar och godkända reflexer). Obs. att härtill kommer vägskatt, försäkringsavgifter och 4,2 % varuskatt.
Plats för radio är förutsedd.

RESERVDELSPRISER

Utbytesmotor	850: —
Sats kolvar m. kolvringar o. bultar	61: 50
Sats avgasventiler inkl. ventilfjädrar	32: 80
Cylinderlockspackning	4: —
Oljerenarinsats	9: —
Kopplingslamell komplett med centrum ..... (utbytes) 16: 50 (ny)	33: 50
Sats bromsbackar med nya belägg	154: —
Stötdämpare kompl. sats (utbytes-)	88: —
Vindruta (härdat glas)	98: 50
Höger framflygel eller motsv. kompl. men utan strålkastare	115: 35
Bakre stötfångare komplett m. alla detaljer	345: —
Avgasrör kompl. med ljuddämpare	85: —

REPARATIONSPRISER

Fasta reparationspriser tillämpas inte, men det finns rikttider för de olika arbetsmomenten.

Ventiljustering	15 min.
Montering av bytesmotor	160 »
Byte av kopplingslamell	150 »
Byte av cylinderlockspackning	205 »
Byte av styrspindelbultar eller motsvarande	180 »
Byte av samtliga bromsbackar	125 »
Ventilslipning med sotning	350 »

vattenprovet

Högra dörrutan tätade dåligt mot sin gummilist, vilket förorsakade läckage. Bagageutrymme och karosseri i övrigt höll tätt.

betyg

RAFFIGT UTSEENDE OCH UTMÄRKTA PRESTANDA FÖR STORLEKEN.

+

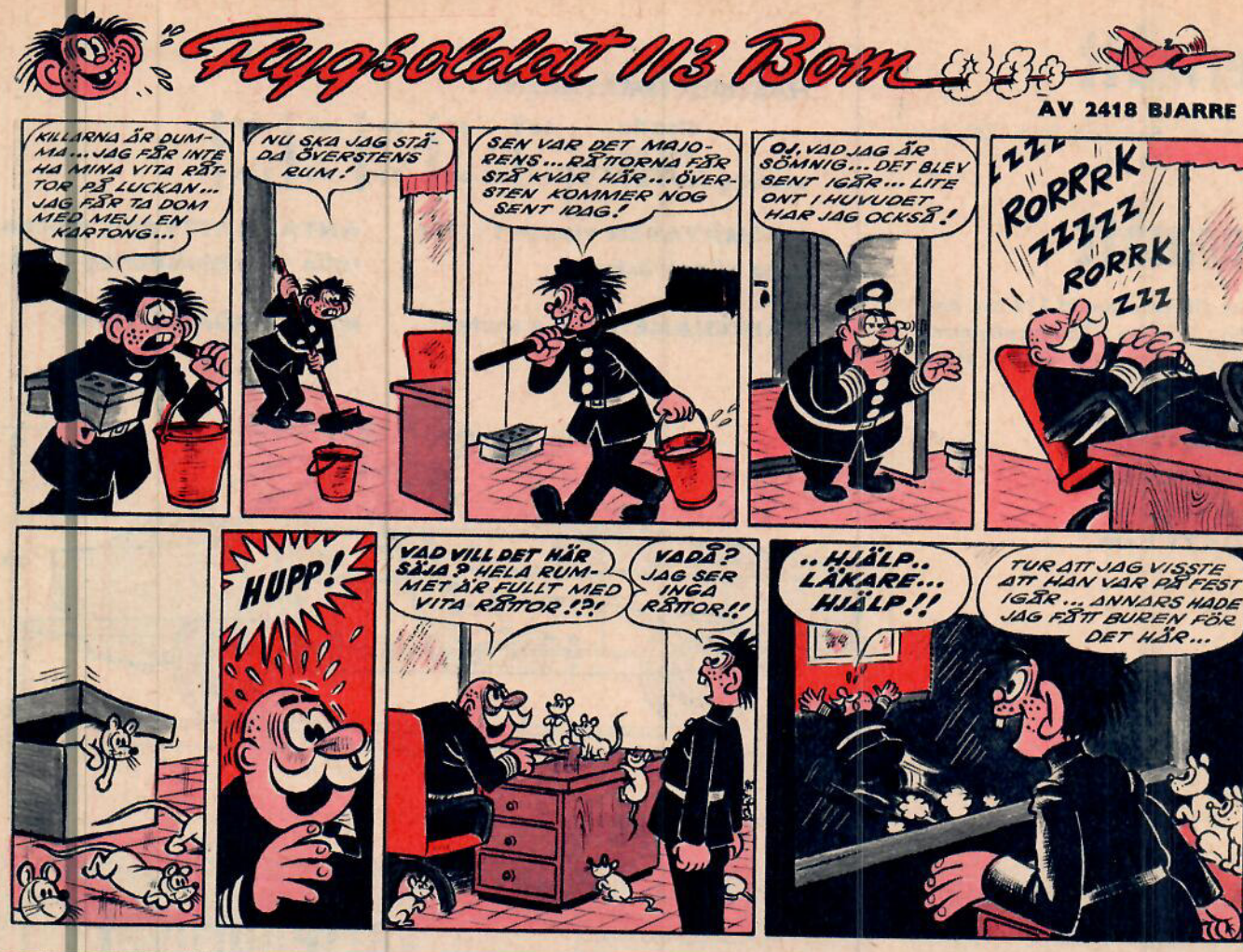
—

populäranalys

Han tycker: En sällsynt vacker liten bil, som dock har en efterhängsen air av motorcykel. Detta beror förmodligen på tre saker: namnet NSU, som man gärna anknyter till motorcyklar, scooters och mopeder, den luftkylda tvåcylindriga motorn som för en massa oväsen samt de små hjulen, vilka direkt för tanken till en scooter. Inredning och utförande är för övrigt i toppklass, och för pengarna får man riktigt mycket sportbil! Trevlig och lätt att köra och mycket bensinsnål. Emellertid torde man svårligen kunna bättra på sin sociala prestige med hjälp av en Sport-Prinz — den tillhör definitivt de fascinerande uddabilarna.

Hon tycker: NSU Sport-Prinz var länge min drömbil — men frågan är om den inte är väl dyr. Det finns andra sportbetonade bilar som är uppbyggda på standarddelar och inte är så värst mycket dyrare men ändå ger intryck av betydlig »mera» bil. Men — den sportiga lilla »Prinsen» är en mycket trevlig dambil, elegant inredd, ekonomisk och lättkörd. Kopplingen tog dock litet tvärt, men man får väl vänja sig. Idealiskt för shopping, men skall man ha ungarna i det pyttelilla baksätet blir det trångt för paketen. Konstruktionen verkar okomplicerad, åtminstone för ett otränat damöga — kanske man så småningom kan lära sig att göra litet servicejobb själv!

TEKNISK BESKRIVNING

NSU SPORT-PRINZ

(forts.)

Vagnstomme: Självbärande stålkaross med två dörrar som är upphängda i framkanten. Bagageutrymme framtill, åtkomligt utifrån. Motorn bak. Vagnen bakhjulsdriven.

Inredning: Två sittplatser + »reservsäte» baktill. Separata framstolar med fällbara ryggstöd.

Instrumentering: Väg- och hastighetsmätare.

Motor: 2 cyl. fyrt. luftkyld tvärställd radmotor med toppventiler. Cyl. diam. 75 mm, slaglängd 66 mm, slagvolym 583 cm³. Kompr. 7,2. Max. effekt 36 hk SAE vid 5.500 v/min. 30 hk DIN vid 5.500 v/min. 4,3 kpm DIN vid 3.000 v/min.

Kraftöverföring: Enskivig torrlamellkoppling. Fyrväxlad låda med samtliga framåtväxlar synkroniserade. Golvväxelspak.

Hjulställ: Fram: Tvärställda länkarmar med spiralfjädrar. Bak: Pendelaxlar och länkarmar samt spiralfjädrar. Hydrauliska teleskopstötdämpare runt om.

Däck: 4,40×12".

Bromsar: Hydraulisk fotbroms. Handbromsen påverkar mekaniskt bakhjulen. Total bandarea 404 cm².

Styrinrättning: Styrväxel av kuggstångstyp.

Elsystem: 12 V, generatoreffekt 130 W, batterikapacitet 32 Ah.

Bränsletanken rymmer 25 liter.

VIKT

Tjänstevikt 600 kg (körklar med förare), lastad vikt 700 kg (körklar med två personer + 30 kg bagage).

ÅTKOMLIGHETSBETYG

Betygskala: 5 = idealisk; 4 = mycket god; 3 = god; 2 = mindre god; 1 = dålig.

Just. av förarsäte 5, just. av värme o. vent. 3, oljemätsticka 4, oljepåfyllning 5, batteri 5, tändstift 3, bensinpump 2, förgasare 3, bromsvätskebehållare 3, brytarspets 2.

STRÅLKASTARNAS LJUSVÄRDE

Helljus 100 m 1,9 lux. **Halvljus** 25 m 0,58 lux.

(Enl. lag får helljuset inte underskrida 1 lux på 100 m avstånd; halvljuset får inte överskrida 1 lux på 25 m avstånd.)

SPECIELLA DATA

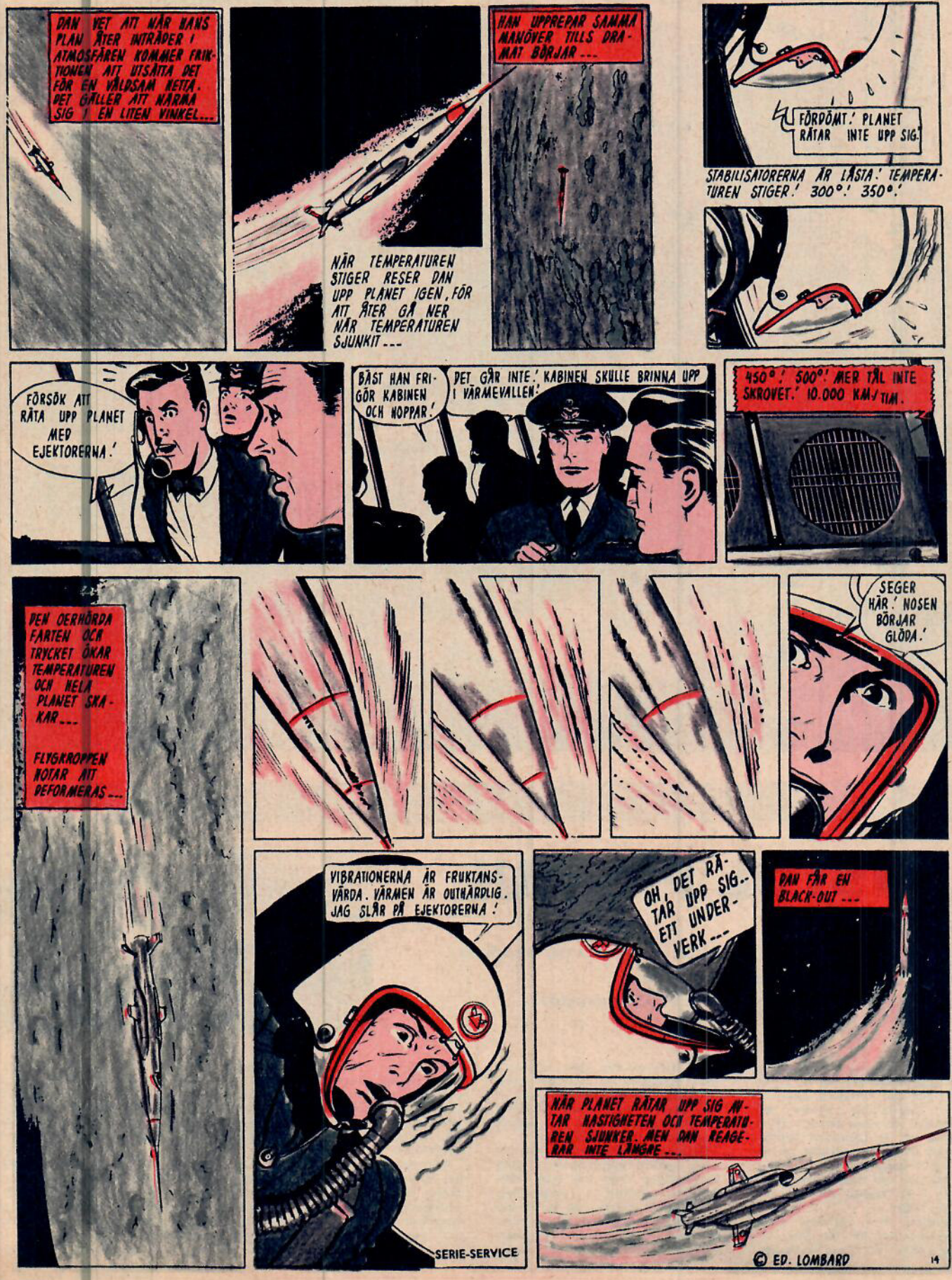
Växel	1	2	3	4
Synkroniserad	Ja	Ja	Ja	Ja
Växellådans utväxlingsförh.	4,14	2,21	1,41	1
Slutväxelns utväxlingsförh.	4,52	4,52	4,52	4,52
Antal motorvarv per drivhjulsvarv = total utväxling	18,74	10,0	6,39	4,52
Teor. fart vid 1.000 v/min. km/t	4,5	9	14	20
Max. effekt och medelkolvh. 12,1 m/s uppnås vid km/t	24	50	77	110
Teor. fart vid maxdragkraft, km/t	13	27	43	60
Teor. spec. maxdragkraft, kp/ton tjänstevikt	555	296	187	134

I NÄSTA NUMMER TESTAS

PEUGEOT 404

DAN SEGER

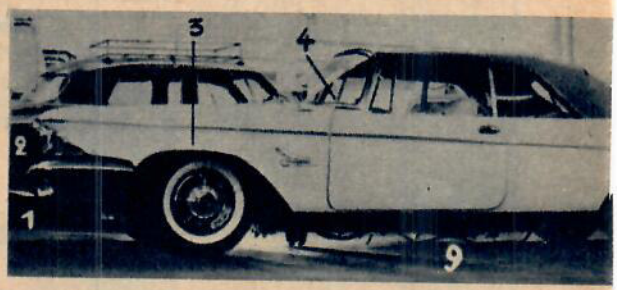
AV ALBERT WEINBERG

LÄNSTOL PÅ HJUL

Detta är bilen för er som älskar att trycka på knappar och se hur allting sköter sig självt. Den representerar toppen av allt »lyxutrustat».

När den belgiske uppfinnaren A. Dejoncker ger sig ut i trafiken med sin Chrysler Imperial Crown Convertible vänder sig folk gärna om efter honom. Hans eleganta bil är nämligen belamrad med de mest mystiska grejor, och herr uppfinnaren själv ser mest ut som om han kopplade av hemma i sin länstol där han sitter vid ratten.

Dejoncker har världens mest lyxutrustade bil. En bil som klarar sig i alla väder, som praktiskt taget parkerar sig själv och som själv undviker att kollidera med medtrafikanterna. En bil som — kort sagt — eliminerar de flesta av de svårigheter som kan uppstå i samband med bilkörning.

Dejoncker började med att angripa parkeringsproblemet. Han försåg bilen med två små tvärställda extrahjul i underredet. När föraren trycker på en knapp på instrumentpanelen fälls hjulen ner och bilen glider snyggt och prydligt in i den trängsta parkeringsficka — på tvären. Hjulen sänks genom påverkan av en centrifugalpump, som drivs med en liten extramotor. Parkeringshjulen gör naturligtvis också den alltid kränglande domkraften helt överflödig.

Chryslerns främre stötfångare har försetts med en liten radarskärm, skyddad av ett trådgaller. Anläggningen drivs med strömmen från ett vanligt 12-voltsbatteri, upptransformerad till 25.000 volt. Skärmen sänder ut vågor. När dessa träffar ett föremål reflekteras de och träffar en liten mottagare. Denna i sin tur påverkar gasreglaget och bromspedalerna. Så fort ett föremål dyker upp strax framför bilen träder anordningen i funktion, gasen stryps och bromsarna slås till.

Dejoncker tycker inte om ratten. Han har därför försett sin experimentbil med ett slags styrstång med två gashandtag modell motorcykel. För säkerhets skull har han monterat på två signal-

HOPPA HOPP FÖR MÅNGA

Ett bistert grin finns på fallskärmsjägarens läppar där han står vid den öppna dörren och väntar på sin tur. Hoppledaren ryter sitt »gå», och så är det bara att dyka ut. Fallskärmen utlöses automatiskt och så ett ryck — farten hejdas, och så svävar han ner mot marken. Det är detta som är charmen med att vara fallskärmsjägare — det som grabbarna längtar efter!

Av OLA JOHANSSON Foto: Hans Bladh

Varje år vid inskrivningarna av värnpliktiga är det tusentals grabbar som söker placering vid fallskärmsjägarskolan. Ytterst få — bara omkring 100 — blir dock uttagna till denna krävande tjänstgöring. Men en av pristagarna i Teknikens Världs tävling »Biljett till morgondagen» kommer att få tillfälle att under några dagar bli fallskärmsjägare.

Den 1 maj i år börjar en s. k. hoppperiod vid fallskärmsjägarskolan i Karlsborg, och då kommer vår pristagare att vara på plats. Det kan bli vem som helst av er som deltar i tävlingen, vars finaletapp finns i detta nummer.

Vad kommer nu att hända pristagaren? Ja, är han förberedd på fysiska ansträngningar garanterar vi att vistelsen där blir en trevlig upplevelse som han inte glömmer. Fallskärmsjägare blir man inte på en dag. Det ligger veckors och kanske månaders träning bakom varje hopp. En vältrimmad kropp och god kondition är den första förutsättningen. Andra övningar på marken är bl. a. träning i hur man hoppar, ramlar och vidare strömhopp i s. k. hopptorn.

Pristagaren kan inte räkna med att få göra något fallskärmshopp från ett flygplan, men från ett 15—20 m högt hopptorn får han ta ett skutt och därmed bör han få ett riktigt intryck av hur det känns att hoppa på riktigt.

Hopptornen kallas också »psykiska torn», vilket betyder att det är där den blivande fallskärmsjägaren skall nöta bort rädslan för att kasta sig ut i tomma intet. Han måste vänja sig vid tanken på att det inte är farligt att hoppa. Det går inte att bli rädd och ångra sig när han väl sitter i planet — då är det för sent.

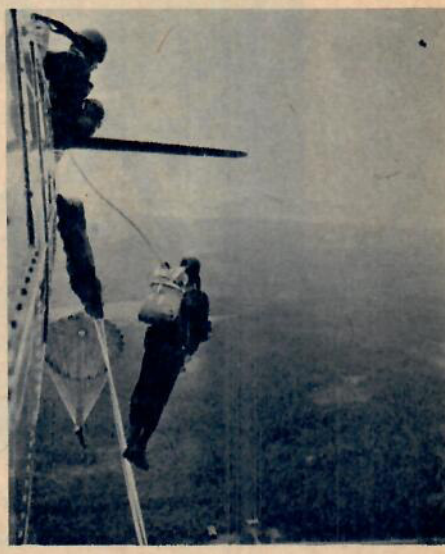
Men tänk om fallskärmen inte vecklar ut sig! Som väl är händer sådant ytterst sällan. Sedan fallskärmsjägarskolans start 1952 har det bara inträffat någon gång. Naturligtvis är man också rustad för att klara sådana tillbud. Varje hoppare har nämligen en reservskärm. Så att vara fallskärmsjägare är knappast farligare än att vara infanterist eller ubåtsmatros — men roligare och mer krävande!

Fallskärmsutrustningen väger åtta kilo, och ett hopp tillgår på följande sätt:

Den sju meter långa utlösningslinan hakas kvar i flygplanet. Hopparen kliver rakt ut i luften med båda händerna på högra låret. Sedan är det bara att vänta på knycken då fallskärmen vecklar ut sig. Fallet nedåt är inte precis något sakta gungande — det går med en fart på 6—7 m/sek. Genom att dra i främre eller bakre bärlinorna har han en viss chans att styra sig till en önskad landningsplats. Och så gäller det att ta mark så mjukt som möjligt.

Bilden ovan uttrycker mycket som inte går att säga i ord — koncentration, spänning etc. Det är en av de blivande fallskärmsjägarna som står beredd i hopptornet. På bilden under har grabbarna nått sitt mål — nämligen att ha gjort första uthoppet.

I fallskärmsjägarnas utbildning ingår ett flertal moment som just behandlar konsten att falla. På bilden t v är en kvintett blivande fallskärmshoppare sysselsatta med att lära sig att falla mjukt. Det gäller att ha alla muskler under fullständig kontroll!

En »länstol på hjul». Siffrorna 1 o. 2: Antikrockradar, 3: Punkteringsantenner, 4: Handtag i stället för ratt (se bilden nedan), 5: Två radioantenner, 6: Radioantenn för kontakt med hemmet, 7: Bagagerum fyllt med radarinstrument, 8: Samma som 1 o. 2, och 9: Parkeringshjul, som gör parkering lätt.

Av GUNNAR FRIBERG Foto: UPI

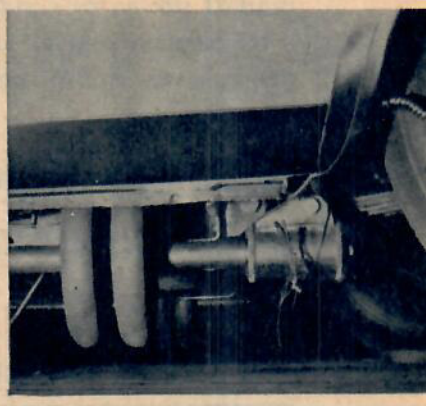
hornsknappar. Bromsarna manövrerar han genom att dra styrstången åt sig.

En hel skog av radioantenner pryder fordonet, bl. a. fyra magnetiska korta antenner, en vid varje hjul. Dessa är till för att hindra kollisioner i tät trafik. Bilen har naturligtvis också en helt vanlig radioantenn och dessutom en antenn som förmedlar kontakten mellan bilen och hemmet. Dejoncker kan således från sin plats i förarsätet sköta om att värme och ljus slås på hemma i bostaden samt att garagedörrarna öppnas. De återstående fyra antennerna är till för att koppla bort bromsen från det hjul som ev. kan råka ut för en däcksexplosion.

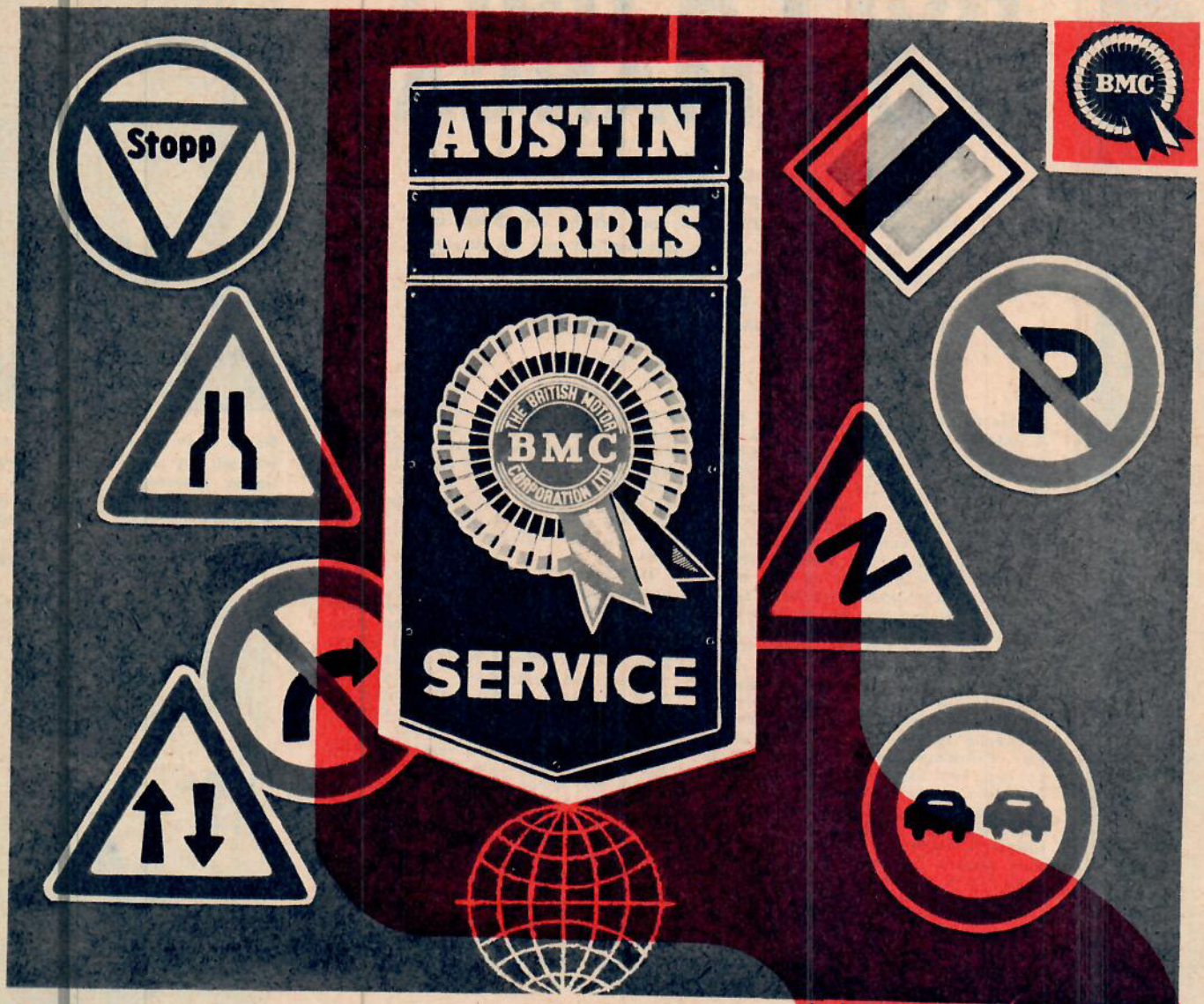
Under instrumentpanelen finns slutligen en telefon. Vilken naturligtvis kan vara bra om föraren skulle vilja driva bort en stunds långtråkighet mitt i bekvämligheten.

Dejoncker tycker inte om den konventionella ratten och har därför försett sin säkerhetsbil med två »motorcykelhandtag». Under bilen sitter två små extrahjul som fälls ut vid parkering med liten marginal.

ETT VÄRLDSFÖRETAGS RESURSER TILL **SVENSKA** BILISTERS TJÄNST.

BMC har byggt upp ett jordenruntomspännande servicesystem – BMC Service Ltd – som helt självständigt ansvarar för all service på bolagets produkter. Enbart i Sverige finns det 200 för BMC-service auktoriserade verkstäder, i Europa över 10.000, och nya växer upp i takt med det växande antalet BMC-vagnar. Det är tryggt att veta att bakom varje BMC-produkt står en av världens mest utbyggda bilserviceorganisationer. Detta i kombination med ett års garanti – den längsta bilgarantin i Sverige – gör valet av en BMC-produkt till ett val, som bilköparen aldrig behöver ångra.

✳DENNA SKYLT MÖTER NI ÖVERALLT

LEDANDE INOM BILINDUSTRIN + TONGIVANDE INOM BILMODET + FÖREGÅNGARE INOM BILTEKNIKEN

THE BRITISH MOTOR CORPORATION (SWEDEN) AB

NORR MÄLARSTRAND 72, STOCKHOLM, TEL. 010/52 09 25
FABRIK: UTHAMNEN, SÖDERTÄLJE 2, TEL. 0755/329 60

BMC

AUSTIN + AUSTIN-HEALEY + MG + MORRIS + RILEY + WOLSELEY

FLYG NYTT

Av MACH 2,7

DANSKT JUBILEUM

Det danska flygvapnet firade nyligen sitt 10-årsjubileum. I samband härmed offentliggjordes en hel del — för en militär organisation — märkliga siffror. 1950 var flygvapnets totala personalstyrka 1.400 personer, varav 400 civila och 124 med flygutbildning. Vid samma tidpunkt fanns till förfogande 180 flygplan, varav 24 jetdrivna. År 1960 var personalstyrkan mer än 10.000 man, varav 3.000 civila och 431 med flygutbildning. Antalet flygplan är idag 286, varav 201 jetflygplan. Under de senaste 10 åren har det danska flygvapnet sammanlagt erhållit 519 flygplan, men en betydande del av dessa har havererat, skrotats och sålts. Under tioårsperioden har flygvapnets flygplan flugit mer än 500.000 timmar, varav 350.000 med jetflygplan. Antalet totalhavererade flygplan under samma tid var 112. Vidare har 5,5 miljoner skott avlossats med kulsprutor av olika kalibrer, 40.000 50 kg:s övningsbomber fällts och 35.000 raketer avlossats under decenniet. Bland mycket annat.

NYTT VÄRLDSREKORD

En sovjetrysk flygare, Konstantin Lokkinaki, har satt nytt världsrekord i hastighet på 100 km sluten bana. Genomsnittsfarten var inte mindre än 2.148,3 km/tim, vilket betyder att flygplanet under hela tiden färdades med dubbla ljudhastigheten. Flygningen ägde rum på 13.500 meters höjd. Ännu återstår det officiella godkännandet av rekordet hos FAI, men så mycket är klart att ryssarna på intet sätt står västerlandet efter i fråga om flygplan med avancerade prestanda. Trolligen rörde det sig om något av de senaste jaktflygplanen.

AUSTRALIEN KÖPER MIRAGE

Den australiska regeringen har meddelat att man liksom Schweiz beslutat anskaffa det franska jetjaktplanet Dassault Mirage IIIC för att ersätta det australiska flygvapnets nuvarande licenstillverkade Sabre-jaktplan. Trettio Mirage kommer att beställas »omedelbart», men senare kommer såväl flygplan som motor att »i stor utsträckning» tillverkas i Australien. Om flygplanen skall förses med franska originalmotorer (Atar 9) eller Rolls-Royce RB.146 (samma som i J 35B) skall avgöras sedan prov utförts med det Mirage-flygplan som nu håller på att modifieras för att kunna förses med sistnämnda motortyp. Enligt vissa uppgifter skulle dock dessa prov inte försena leveranserna till det australiska flygvapnet. Ibland undrar man faktiskt vilka hemliga vapen fransmännen har . . .

Den här

Hermodskupongen kan ge Dig en ny framtid

TEKNIK · INDUSTRI

Ingenjörsutbildning med statlig examen

Tekniskt gymnasium eller fackskola (läroverksingenjör) inom
Maskinteknik
Verkstadsteknik
Kraft- och värmeteknik
Elkraft- o. Teleteknik
Byggnadsteknik
Merkantilteknik
Kemiteknik

Fackingenjörsutbildning m. examen på olika linjer

Påbyggnadskurser i teleteknik för ingenjörer

Matematik: större kurs vid teknisk högskola

Teknikerutbildning på olika facklinjer

Allmänna tekniska kurser
Matematik
Fysik · Kemi
Atom- och elektronfysik
Ritteknik
Materiallära
Mekanik
Hållfasthetslära

Rit- och konstruktionsteknik
Maskinritning
Geometrisk ritning
Projektionsritning
Maskinelement
Verktygskonstruktior
Beräkningskurser

Arbetsledarekurser i samarbete med branschorganisationer

Grundkurs i arbetsledning för olika branscher

Rationaliseringsteknik
Arbetsstudier
Arbetsledningens psykologi
Funktionell tidbestämning
Arbetsanalys och arbetsförenkling
Informationskurs i MTM
Industriell organisation
Arbetarskydd

Arbetsledning med praktikfall

Maskin- och verkstadsteknik

Bil- och motorteknik

Kraft- och värmeteknik

Värme-ventilations- och sanitetsteknik

Flygtekniska kurser

Elkraftteknik

Teleteknik

Kurs för TV- o. Radiotekniker med kortare avslutande praktiska kurser

Industriell elektronik

Byggnadsteknik

Väg- och vattenbyggnadsteknik

Textilteknik

Träteknik

Kemiteknik

Livsmedelsteknik

Pappersmasse- och sågverksteknik

Sjöbefälskurser

Yrkeslärarekurser

Elevantalet stiger ständigt

Vi är nu på väg mot den tredje miljonen elevanmälningar

Examensrätt

Hermods har rätt att med egna lärare examinera i student- och realexamen

Höga betyg

Hermodseleverna får fina betyg i ingenjörs-, handelsgymnasie- och företagsekonomisk examen

Modern studieteknik

underlättar läsningen

Hemligheten bakom framgången

Ett perfekt lagarbete mellan hermodslärare och elev

Bättre utbildning Högre inkomster

Bättre utbildning tryggar Din plats i 60-talets samhälle. Hermods kurser har ett modernt, praktiskt innehåll. De är författade av framstående fackmän. De kan anpassas efter Dina förkunskaper. En hermodskupong har för många varit det första steget till framgång. Skriv redan i dag!

Fortbildningskurser
för Ingenjörer
Arbetsledare
Yrkesarbetare
i årlingar

HERMODS

— Sveriges äldsta och största korrespondensinstitut — är en stiftelse utan vinstintresse till leevernas tjänst.

HANDEL · KONTOR

Företagsekonomisk kurs m. examen
Handelsgymnasiekurser
Handelsskolekurser
Företagsekonomisk kurs f. ingenjörer
Affärsbokföring i Amerikansk bokf.
Bokföringsproblem
Balansanalys och kreditbedömning
Balansteknik
Detaljhandelsbokföring
Hantverksbokföring
Företagsstatistik

Förtullning
Handelskorrespondens: svensk, engelsk, tysk, fransk
Företagsekonomi
Nationalekonomi
Kurs f. detaljhandlare
Textning o. plakatmålning
Maskinskrivning
Stenografi
Välskrivning
Föreningsledning

KURSER för INTRÄDE vid fack- o. högskolor

SPRÅKKURSER

Svenska · Engelska
Tyska · Franska
Spanska · Ryska
Finska · Italienska
Latin · Grekiska

STIPENDIER
I fjol utdelade HERMODS 100 000 kronor till förtjänta och läsbegåvade elever.

AKADEMISKA KURSER

FOTOTEKNIK
Foto med färg

PSYKOLOGI PEDAGOGIK

LANTBRUK

TRÄDGÅRD SKOG

TECKNING MÅLNING TEXTNING

Industriell redovisn.
Revisionsteknik
Handelsräkning I-II
ABC för kontorselever
Arbetsledning på kontor
Inköps- o. förrådsorganisation
Modern kontorsorg.
Personalorganisation
Handelsrätt
Praktisk affärsjur.
Skattekurser
Distributionsekonomi
Försäljn. o. reklam
Försäljningskonst
Reklamkurser
Befraktn. -, Spedition
Försäkringskunskap

Konferensteknik
Hantverkarkurser

AKTUELLT
Utrikeshandel
Kontorsautomation: Integrerad databehandling
Elektronisk databehandling

REALSKOLA GYMNASIUM
med examensrätt

Praktisk bilkurs

Kust o. skärgårdsnavigation

Kurs för apotekstekniker

Blommor i hemmet

Sänd prospekt över den ämnesgrupp jag angivit nedan, broschyren Hur vi arbetar samt Hermods månadstidning Korrespondens. Jag är intresserad av följande kurser:

.....

Angiv ev. studiemål .....

Skriv tydligt! Texta helst!

Förkunskaper .....

.....

namn ..... ålder .....

yrke .....

bostad .....

postadress ..... 8 A TV 9/2-61

Frankeras ej Hermods betalar portot

HERMODS
Fack
MALMÖ 70

Svarsförsänd.
Tillstånd nr 36
Malmö 1 143

HERMODS

Planera för en trevlig sommar

RUSTA BÅTEN I VINTER!

Ni glömmer väl inte bort båten fastän den ligger i vinteride på båtvarvet? Redan nu kan ni börja med vårutrustningen. Teknikens Värld ger här några tips om lämpliga vinterarbeten, som ni kan göra hemma i köket eller i hobbyrummet.

Av SVEN ÖSTENSSON Teckningar: Thure Svensson

Båtarna ligger uppallade på varvet. Men tro inte att ni gjort allt för båten bara därför att ni skaffat tak över den. Det finns mycket att pyssla med även när isen ligger blank. Börja vårarbetet nu!

Ta fram penslarna en kväll och se efter om de blev ordentligt rengjorda efter förra vårutrustningen. Det spar tid!

»Båten skall vara försedd med lätt skönjbart namn», står det ofta i stadgarna. En namnbräda tillverkas snabbt.

Glöm inte att se över segelbåtens mast. Wirefall och rostiga stag byts ut, kanske också standerten måste bytas. Tag hem schacklar och vantskruvar och gör ren gängorna med fotogen och en tandborste. Vantspridarna fernissas.

Ett litet plättankare går lätt att gjuta i en gammal navkapsel. Till hjärtstock kan man gjuta fast grov stålträd, bandjärn eller en ögonbult allt efter båtens storlek.

MOTORBÅTEN:

Allmän översyn: Ge båten en välbehövlig ansiktslyftning genom att skruva loss alla pollare, halkipar, sufflettfästen och andra mässingsbeslag och lämna in dem för förkromning.

Nya glas: Spräckta glas i vindrutorna gör ett slarvigt intryck. Ta därför sax och pappskiva och gör en mall till rutorna och beställ nya glas.

Tillverka fendrar: En eller två fenderbrädor kan vara bra att ha när det inte går att skydda bordläggningen mot skador när den kommer i kontakt med t. ex. en bryggpåle. En eller två furubräder 1×2 tum av en meters längd torde räcka för normala motorbåtar. Minst fyra — helst sex — fendrar hör till de nödvändiga inventarierna. Man kan göra dem själv på många olika sätt, t. ex. av kraftig

gummi- eller plastslang. Man kan också fylla segeldukspåsar med buteljkork. Däremot är det olämpligt att fylla segeldukfendrar med korkspån eller gammalt tågvirke, som ruttnar. Galonklädda fendrar är trevliga att se på. Men en varning är på sin plats: De ruttnar snabbt inifrån då de blir för täta!

Sätt namn på båten: »Båten skall vara försedd med lätt skönjbart namn», heter det i stadgarna för de flesta båtklubbar. Varje båtägare kan ge sin båt en personlig touche genom att snida namnet i ett ädelt träslag. Den som är road av att måla kan skära ut en mall ur aluminiumfolie och sedan klistra den på bordläggningen. Sedan ströpplar man på färgen.

Den som vill göra det enklare för sig köper färdiga bokstäver av plast eller förkromad mässing. Den som inte besväras av några gamla fördomar går väl till närmaste bensinmack och beställer plastskylt av samma typ som användes till nummerplåtar på bilar. På en plastbåt kan det bli nog så prydligt!

För badet: En badtrappa är lätt att tillverka. Det enda man behöver är några brädlappar och repstumpar. Den kan vara bra att ha när man badar och blir till god hjälp när det gäller att plocka upp en person som fallit överbord.

SEGELBÅTEN:

Allmän rengöring: Kapplucka, rorkulten och durkarna tas hem för renskrapning och fernissning. Varför inte göra nya durkar av teak? Teaken är billig just nu och är lätt att arbeta med då den är kvistfri och rak i fibrerna. Teaken är inte hårdare än furu att hyvla eller såga i.

Bättra kromet: Dålig förkromning på kajutfönstrens mässingsramar förstör hela utseendet på en annars välskött båt. Skruva därför loss ramarna och lämna in dem för förkromning!

Nya knapar till skot och förtöjningar är lätta att göra hemma av ek eller mahogny. *Skotblocken*, smörjskivor och axlar plockas isär. Blockhusen kan bli riktigt snygga igen om de skrapas rena och fernissas. Om träet är missfärgat bör de i stället målas med svart lackfärg. Det ser originellt och elegant ut.

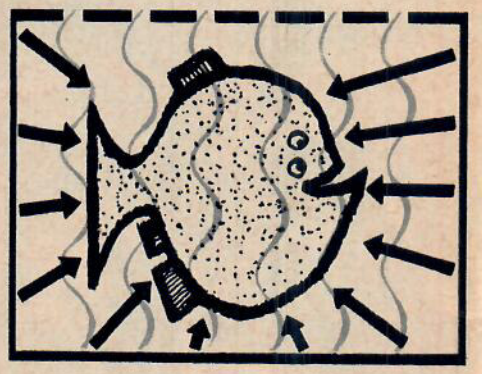
Rusta »pentryt»: Livet på såväl segel- som motorbåten blir mer civiliserat om det finns fasta lådor för proviant, porslin och köksutrustning. Bra vinterarbete.

Skotvinscharna bör tas isär. Sätt i nya fjädrar och stift så att ni slipper förarga er över slirande vinschar i sommar!

Det behövs inga kokkärl för att laga mat i den elektroniska ugnen — maten kan lämpligen kokas på samma tallrikar som den serveras. Maten värms genom molekylernas friktion.

Upphettningen av maten sker med hjälp av mikrovågor som släpps in i ugnen, reflekteras mot dess aluminiumväggar och fördelas av en reflektor. På några få minuter får man maten i kokning.

KALL UGN KOKAR UTAN KOKKÄRL

Elektronik är dagens lösen — t. o. m. när det gäller matlagning. Nu finns det en ugn som gör kokkärl överflödiga — ni kan koka t. ex. grönsaker direkt i påsen. Och på rekordtid!

Av ingenjör ERNST-OLOF BRASK
Foto: Husqvarna Vapenfabrik

Denna märkliga ugn är svensk — det är Husqvarna som gör den. Och allt talar för att den kommer att revolutionera matlagningen — i varje fall inom storköken — restauranger, barer, lunchrum etc.

I Husqvarna Electronic sker matlagningen efter helt andra principer än i en vanlig ugn. Medan man i en konventionell ugn först måste värma upp ugnsrummet med hjälp av förbrännings- eller elektrisk motståndsvärme och därefter överföra värmen till maten, arbetar den elektroniska ugnen med **friktionsvärme.**

I en vanlig ugn är man hänvisad att använda någon form av kokkärl. Inte bara att man gör mycket stora förluster vid överföringen av värme från värmekällan till ugnen, från ugnen till kokkärlet och från kokkärlet till maten — det tar också lång tid att koka, steka eller värma en rätt. Som alla vet går det heller inte att påskynda processen genom att exempelvis öka temperaturen i ugnen till det dubbla eftersom matens yta då skulle förkolna och förstöras.

Den elektroniska ugnen är i dessa avseenden absolut överlägsen. Man behöver således inte använda kokkärl och man kan påskynda — den i sig själv snabba — processen praktiskt taget hur mycket som helst.

Den elektroniska ugnen är hela tiden kall, eftersom den inte tillförs värme i vanlig bemärkelse. Den skapar nämligen värmen direkt i objektet — en köttbit t. ex. — med hjälp av elektromagnetiska vågor, som sänds in i ugnsrummet genom en s. k. vågledare, i vars bakre ände energikällan — magnetronen — sitter. Denna är ett sändarrör ungefär som en radio- eller radarapparat. När molekylerna i maten utsätts för mikrovågorna försöker de ordna sig efter ett visst system. Friktion uppstår då mellan molekylerna, och den friktionsvärme som då bildas värmer maten.

I princip arbetar ugnen så här: Magnetronen — ugnens hjärta — som är ett högevakuerat elektronrör, levererar 1,5 kW växelström med en frekvens av 2.400 MHz, dvs. våglängden 12,5 cm. Genom ett slitsat innertak i ugnen fördelas vågorna i hela ugnsrummet. Innerväggarna är av aluminium, vars ytskikt reflekterar korta vågor, varför hela ugnen är fylld med direkta och reflekterade vågor med stort energiinnehåll.

När en matvara placeras i ugnen tränger vågorna från alla håll in i maten och sätter dess molekyler i så häftig rörelse att friktionsvärme uppstår i maten. Elektrisk fältenergi blir alltså omvandlad i värme just på det ställe där värme önskas. Ugnen i övrigt är kall. Metoden medger snabb överföring av stora energibelopp, varför behandlingstiden blir kort. Glas, porslin och papp, som hör till de goda isolatorerna, värms obetydligt av mikrovågorna, för vilka de är genomskinliga. Därför kan man mycket väl laga maten på de tallrikar eller skålar där den sedan serveras. Däremot går det inte att laga maten i metallkärl, då metallen inte släpper igenom vågorna. Om man så vill kan man mycket väl koka t. ex. grönsaker direkt i en påse!

All mat kokas i den elektroniska ugnen utan tillsats av vatten — maträttens egen fuktighet är tillräcklig. Anrättningen blir därigenom smakmässigt och näringsfysiologiskt mycket högklassig. Koktiden varierar naturligtvis något beroende på maträtt, men för att ta ett exempel tar det ungefär 1,5—2 minuter att koka en fiskbit.

Är nu det här någonting som bör bli var mans egendom? Ja, egentligen är det så att elektronugnen inte ersätter den vanliga spisen eller ugnen, man kan t. ex. inte steka i den, men å andra sidan kan inte den vanliga ugnen ersätta den elektroniska. För det lilla hushållet vore det kanske i exklusivaste laget att skaffa sig en sådan här apparat, men för storhushållen — restauranger, barer etc. — innebär elektronugnen många fördelar. Bl. a. därför att den är synnerligen lämplig för återuppvärmning av mat. Inte bara genom att den arbetar snabbt — en djupfryst kyckling tar ungefär 4 min. att värma upp — den ger också den återuppvärmda rätten samma fräschör och utseende som nylagad. Elektronugnen ger därför restaurangerna många fördelar, t. ex. personal- och utrymmesbesparing, mindre strömkostnader (jämfört med en ordinär uppvärmningsanläggning), möjligheter till utökat sortiment och servering under längre tidsperioder, mindre bortfall och bättre möjligheter till dietmatlagning.

Teletekniken är ett framtidsområde.

Ingenjörsyrket är fascinerande, välbetalt och ansett. Framtidsutsikterna är lysande. Har Ni anlag för teknik, kan Ni på 3—5 år, beroende på Era förkunskaper, bli ingenjör vid NKI. Genom att välja NKI-vägen kan Ni kombinera Era studier med Er dagliga praktik och gå mycket snabbt framåt.

96 % av alla helt korrespondensutbildade ingenjörer är NKI-ingenjörer

Ni som vill bli ingenjör - välj den säkra vägen - välj NKI-vägen

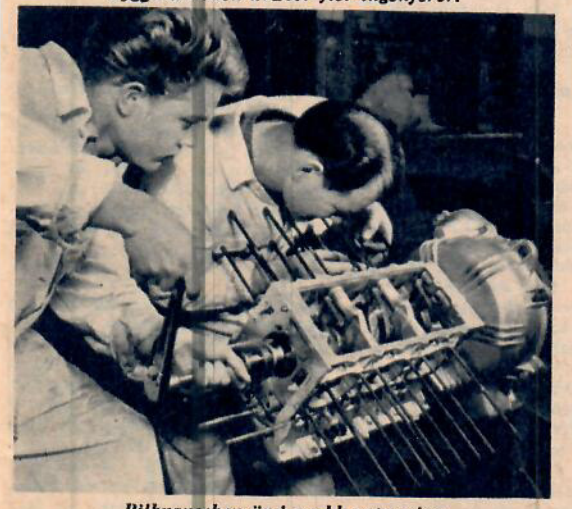
Byggbranschen kräver fler ingenjörer.

400.000 kronor mer än annars kan Ni tjäna genom att nu utbilda Er till NKI-ingenjör. Som färdig ingenjör får Ni betydligt högre årslön än den en icke utbildad person kan räkna med. Under den tid Ni har kvar till pensionen kan det betyda en total *merförtjänst* på ca 400.000 kronor. Summan är inte överdriven — det kan många framgångsrika NKI-elever vittna om. NKI-studera därför på Er fritid — det ger Er mångdubblad avkastning!

Ni kan antingen gå direkt på Er ingenjörsexamen eller också studera i etapper över förmans- och verkmästarutbildning.

85 % av alla färdigutbildade NKI-ingenjörer är verksamma i självständiga ingenjörsbefattningar

40 % av alla NKI-ingenjörer har i dag högre ingenjörsbefattningar — som avdelningschefer eller på andra kvalificerade poster med utmärkta förmåner

Bilbranschen är i snabb expansion.

GRATIS!
Rekvirera den nya broschyren
HUR AVANCERAR MAN INOM DET TEKNISKA OMRÅDET
Se frikupongen!

FRIKUPONG (Kan postas utan kuvert och utan frimärke)

Sänd mig gratis broschyren *"Hur avancerar man inom tekniken"* samt utan kostnad upplysningar om följande studieområde:

Ingenjörsutbildning:
- ☐ maskin
- ☐ verkstad
- ☐ gjuteri
- ☐ motor
- ☐ bil
- ☐ flyg
- ☐ värme- o. sanitet
- ☐ elektro
- ☐ radio o. TV.
- ☐ husbyggnad
- ☐ väg- o. vatten
- ☐ kemisk teknologi
- ☐ textil
- ☐ trä
- ☐ affärs och försäljning
- ☐ produktion och personal

(Namn) .....

(Född år) ..... (Yrke) .....

(Bostad) .....

(Postadress) .....

☐ (folksk.) ☐ (folkhögsk.) ☐ (verkstadssk.) ☐ (annan yrkessk.) ☐ (realex.) ☐ (stud.ex.)

(Ange gärna Era föregående studier genom kryss i resp. ruta)

TV 3-61

Frankeras ej. NKI betalar portot.

Till NKI-SKOLAN S:t Eriksg. 33 Stockholm 12

LÖSEN

Svarsförsändelse Tillstånd nr 104 Stockholm 12

EN FASCINERANDE HOBBY JUST FÖR ER – SÅVÄL UNGDOMAR SOM VUXNA:

Revell's autentiska och superdetaljerade plastbyggsatser

Nu har den kommit – REVELLS nya stora katalog på SVENSKA med massor av illustrationer till otroligt detaljerade men ändå lättbyggda plastmodeller.

- REVELL har det största sortimentet
- REVELL har de flesta sensationella nyheterna
- REVELL har bästa passformen på detaljerna
- REVELL har 100 % autentiska modeller
- REVELL har prisbilliga modeller - fr. 2:90
- REVELL har både jätte- och miniatyrmodeller

Skaffa ert ex. av första upplagan av den nya stora REVELL-katalogen på svenska.

REVELL-KATALOGEN och REVELL-MODELLERNA FINNS I ALLA VÄLSORTERADE HOBBY-, LEKSAKS-, SPORT-och JÄRNAFFÄRER.

Katalogen kan även rekv. direkt från oss mot ins. av kr 1:- i frimärken.

Generalagent för Sverige
WENTZELS
APELBERGSGATAN 48, STOCKHOLM C.

Jag bif. kr 1:- i frim.. Sänd snarast den nya svenska Revell-kat.

NAMN: .....

BOSTAD: .....

POSTADRESS: ..... TV 3-61

Spänst och styrka

är A och O vid all vintersport. Grejor som håller för hårda tag hittar Ni i vår nya katalog nr 68

80 sidor sport och fiske

GRATIS

Sänd mig GRATIS Er nya katalog nr 68

Namn .....

Adress .....

Postadress ..... TV 3-61

BRÖDERNA TYSKLIND AB · INSJÖN

I Clas Ohlsons katalog på sid. 89 fann jag en örontelefon som kostade endast 2: 20

Katalog omfattande över 7000 experimentartiklar, radiodelar, grammofondelar, elektr. materiel, verktyg, artistmateriel, fotoartiklar, leksaker, ritningar, handböcker, m. m. sänder firman gratis till alla intresserade. Skriv i dag till

Clas Ohlson & Co, Insjön

RÖR-BOCKNINGSMASKINER

HERBER

för kallbockning utan fyllning eller formförändring

Maskin typ RBM-40 är en erkänt överlägsen produktionsmaskin med kapacitet upp till 300 bockar pr/tim. För bockning av t. ex. cykelstyren och ramar, avgasrör, stålrörsmöbler m. m. Högeffektiv drivanordning garanterar exakta och lika vinklar. Enkel snabbinställning med graderad skala. Vi har en hel serie hand- och motordrivna maskiner att erbjuda Er med kapacitet från minsta dim. upp till 60 mm rör.

Svenskt kvalitetsarbete

AUTOMATVERKTYG

MASKIN & VERKTYGSFABRIK

VÄRNAMO — TELEFON 106 39

Fråga oss

Teknikens Världs experter besvarar endast frågor av allmänt intresse. Insända frågor måste förutom signatur vara försedda med insändarens namn och adress. Kuverten skall märkas »Bil», »Flyg», »Båt», »Robotar» etc. Postadressen är Teknikens Värld, Torsgatan 21, Sthlm 3.

BÅTAR

Fråga: Vad menas med ett centerbord och hur fungerar det?

Landkrabba

Svar: Så kallas en skiva av plåt eller trä som används i en del mindre segelfarkoster. Den fälls eller sänks ned genom en smal låda under bottnen för att därigenom minska avdriften och öka stabiliteten. Centerbordets fördel framför den fasta kölen är att det kan dras upp och öka båtens framkomlighet på grunt vatten.

Fråga: Vore tacksam för uppgift om priset på Flygfisken som tillverkas av Malmö Flygindustri.

Jan Johansson

Svar: Båten kostar 2.875 kr i standardutförande (ratt, dynor och beslag).

Fråga: Undertecknad undrar hur man skall trimma en Archimedes B-22 och om några nya delar behöver anskaffas och varifrån jag skall rekvirera dem.

Christer ö.

Svar: Som i tidigare nr har påpekats är Archimedes utombordsmotor B-22 konstruerad uteslutande med tanke på att vara en bra bruksmotor med lågt varvtal men hög propellerdragkraft. Denna motor är således inte lämplig för sportändamål, speciellt i beaktande av att vevaxeln är lagrad i glidlager och icke i nål- eller kullager som brukligt är på högvarvade motorer. Archimedes B-22 bör således aldrig arbeta med högre varvtal än 3.200 varv/min. En propeller som kan ge lite högre fart kan rekvireras från AB Electrolux, Sundbybergsfabriken, under detaljnr 218002. Denna propeller ökar inte varvtalet på motorn, utan avser snarare att hålla motorvarvet inom rimliga gränser i förhållande till farten vid körning med lätta båtar. Någon effektökning kan ernås om man monterar cylinderlock av samma typ som används på B-22 C. Sådana cylinderlock ger ett högre kompressionsförhållande. Vid montering av sådana cylinderlock måste efter monteringen verkställas provkörning, och om några missljud då uppkommer, måste man åter montera av locket och se efter om kolvarnas avvisare slagit emot cylinderlocket. I så fall måste man fila avvisarna för att åstadkomma tillräckligt spelrum (cylinderlockets detaljnr 219723).

Fråga: Har Teknikens Värld någon verkstad dit man kan skicka en gammal Penta 5 hkr för upptrimning, om inte, vart skall jag vända mig för att få uppgifter om pris och utsikter att kunna trimma upp den?

W. K. L. 42

Svar: Teknikens Värld har ingen verkstad som utför trimningar av motorer, utan ni bör vända er till tillverkaren AB Electrolux, Sundbybergsfabriken, Karlsbodavägen 25, Sundbyberg, eller till någon av dess agenter ute i landet.

RADIO TV

Fråga: När jag knäpper av min TV uppstår det en lysande fläck på bildrutan. Den försvinner först efter en liten stund. Kan den skada bildröret? Kan man på något sätt ta bort den med någon av rattarna på mottagaren?

Bengt A-n

Svar: På moderna mottagare har man vidtagit mått och steg för att någon lysande punkt inte skall uppstå. Hos äldre mottagare däremot förekommer den. I allmänhet är det inte någon risk för att mottagarens bildrör skall skadas; det skulle i så fall ske genom att punkten bränner in sig på bildröret. Man kan eliminera risken för skadeverkningar genom att vrida ner på ljusstyrkeratten samtidigt som man stänger av mottagaren. Härigenom minskas den lysande punktens ljusstyrka så att risken för eventuell inbränning blir mindre.

I vissa fall kan man låta bygga om mottagaren så att den får ljuspunktsdödande egenskaper. Men man får vara försiktig med sådan ombyggnad, eftersom härigenom apparatens S-märkning kan äventyras.

Fråga: Jag har vid något tillfälle sett filmsändningar med TV och då haft ljudet bortkopplat (för att inte störa familjen) och nöjt mig med att läsa den översatta texten. Är det risk för att mottagaren blir fördärvad om jag glömmer bort att stänga av den när jag lägger mig och den alltså får stå på hela natten?

Noname

Svar: Det är i och för sig inte riskabelt för mottagaren. Om man emellertid ofta glömmer av den och den alltså får stå påslagen flera timmar i onödan kommer bildröret och även andra rör att slitas lika mycket som om man använde apparaten för att se program. Bildröret stoppar emellertid för minst 5.000 bränntimmar, så någon enstaka glömska lär inte märkbart påverka dess livslängd.

KONTAKT-

VERKAN AV VÄRDE!

Vår nya katalog över delar till radio- och televisionsmottagare, serviceinstrument, förstärkare, sändare, grammofoner och inspelningsapparater för amatörbyggare, fackllitteratur, verktyg, byggsatser och kopplingsschemor. Utförliga tekniska upplysningar om de elementära tekn. grunderna.

Nr 9 **ny** KATALOG

Rekvirera vår katalog — över 7000 olika artiklar.

ELFA *Radio & Television AB*

Holländargatan 9 A, Box 3075, Sthlm 3

Härmed beställes Eder *NYA* katalog att sändas mot postförskott kr 2:90. i frimärken bifogas kr 2:50, å postgiro 25 12 15 insättes kr 2:50.

(Stryk det ej tillämpliga.)

Namn .....

Adress .....

Postadress ..... TV 3-61

För sportstugevärmen, bandspelaren, radio och TV. — Reflexuret för hela veckans program. Nu med helautomatisk veckoväxling. Ombyggnad av äldre ur. Tillverkare av Reflex mikroströmbrytare, manöverreläer, timers m.m. Beställ broschyr.

Reflex URET

Industri AB Reflex

Flystagränd 3—5, Spånga, tel. 36 46 38, 36 46 42

För säkerhets skull

K·L·G

KVALITETÄNDSTIFT

med racerisolator

-användes alltid av Cege Hammarlund

Tips för båtvänner...

Motorbåtsnytt är en ovärderlig inspirationskälla för Er som går i båtplaner. Med alla tips och råd i Motorbåtsnytt får Ni ännu mer glädje av Er båt.

Motorbåts nytt

Tidskrift för Sveriges båtägare från Åhlén & Åkerlunds Förlag

FLYG

Fråga: 1) Jag undrar om red. kunde lämna några upplysningar om det engelska flygbolaget Hunting Clan Air Transports flygplanflotta? 2) Hur många Lansen och Draken har Saab levererat till Flygvapnet? 3) Hur många Lockheed F-104 Starfighter har tillverkats? 4) Kan något svenskt flygplan medföra en atombomb och i så fall vilket?

Flygintresserad

Svar: 1) Hunting Clan, som främst bedriver charterflyg, har sex Vickers Viscount, tre DC-6A, två Bristol Britannia, 9 Vickers Viking, 3 Avro York samt tre Douglas DC-3. 2) Lansen, som slutlevererades i maj 1960, har tillverkats i flera hundra exemplar (exakta antalet hemligt) och i tre olika versioner (A 32A, S 32C och J 32B). Draken har när detta skrivs endast levererats till en flottilj (F 13) men andra förband står i tur. Antalet levererade och beställda plan är — naturligt nog — hemligt. 3) Antalet har inte offentliggjorts, men av allt att döma rör det sig om endast ca 200 flygplan, varav 150 till USAF, som dock nyligen avförde F-104A från luftförsvarsförbanden. Anledningen var att flygplantypen inte lämpade sig för det långt automatiserade amerikanska luftförsvaret (ofullständig utrustning) och dessutom saknade tillräcklig aktionstid. Modifierade versioner av F-104 har dock som bekant beställts i stort antal (minst 1.000 flygplan) av västtyska, kanadensiska, belgiska, holländska och japanska flygvapnet. 4) Enligt uppgift kan Lansen medföra taktiska atombomber. Några dylika vapen har vi dock som känt inte.

Fråga: 1) Var ligger minimiåldern för flygcertifikatsinnehav? 2) Vilka data och prestanda har Piper Comanche? 3) Finns Saab Safir i civil version och vad kostar den i så fall?

Undrande + Intresserad prenumerant på Åland

Svar: 1) A-certifikat 18 år, ensamflygcertifikat 17 år. 2) Piper PA-24 Comanche, som är ett fyrsitsigt amerikanskt reseflygplan, är utrustat med en 180 hk motor av typ Lycoming O-360. Dess spännvidd är 11 m, längd 7,5 m, höjd 2,25 m, vingyta 16,53 m², tomvikt 670 kg, flygvikt 1.157 kg, toppfart 267 km/tim, marschfart 240 km/tim, stighastighet 277 m/min, topphöjd 5.640 m och flygsträcka 1.128 km. 3) Någon speciell militär eller civil version av Safir finns inte, samma flygplantyp används för såväl militär som civil skolning. Den nyaste versionen 91D med motor av typ Lycoming O-360 på 180 hk (mot 190 hk Lycoming O-435 på 91B och -C) håller sig i pris något över 100.000 kronor beroende på vilken utrustning man väljer.

Rättelse: I Teknikens Värld nr 13/1960 meddelades som svar på en fråga att flygplan SE-AHC, en GV 38, har en 90 hk motor av typ Le Blond. Från en läsare i Göteborg, som vi ber att få tacka för påpekandet, har vi emellertid erfarit att SE-AHC numera utrustats med en 85 hk Continentalmotor. Vi ber om överseende för misstaget, som kanske är förlåtligt med tanke på att flygplanet från början var försett med Le Blond-motor.

Allt för Modellbyggare

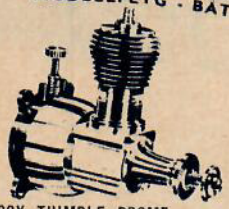
Stora Modellkatalogen

med senaste nytt

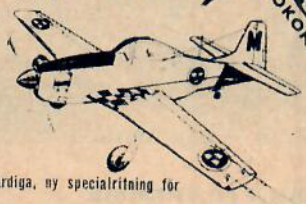
★ Specialkataloger

MODELLFLYG - BÅTAR - BILAR - MOTORER - TÅG - RADIOKONTROLL M. M.

P51 Mustang

COX THIMBLE DROME

Billiga glödstiftsmotorer från USA.

BABE BEE 49 0,8 cc ..... Kr. 22:50
PEE-WEE. 20 0,3 cc ..... " 22:50
SPORTSMAN 15 2,5 cc ..... " 46:50
OLYMPIC 15 2,5 cc ..... " 75:00

Cox färdiga plastmodeller med motor, begär specialprislista!

P-51 MUSTANG Byggsats med alla delar färdiga, ny specialritning för montering av BABE BEE. Kr. 7:90

..... st. MODELL-FLYG Katalog 1:50
porto —:25
..... st. SCALEXTRIC Ny Katalog —:75
..... st. Triang TT Tåg —:75
..... st. Triang Minice Ships —:60
..... st. FLEISCHMAN Tåg 1961 1:—
..... st. Rivarossi Tåg 1:—
..... st. Pocher Tåg —:75
..... st. Aurora Plastmodeller —:75
..... st. Motor
..... st. Mustang P-51 7:90
..... st. NYHETSPRISLISTA GRATIS

SVEN E. TRUEDSSON
MODELLFLYGINDUSTRI - MALMÖ

Namn .....

Adress .....

.....

Kataloger kan bet. med frimärk.

TV 3-61

En laddad idrottskalender

SPORTEN I DAG 1960—61

I bokhandeln och pressbyråkioskerna.

Direktköp från Amerik. armén möjliggör detta erbjudande!

Splitternya

US-ARMY officers-kängor

Har kostat 55:- i tillverkning ... vårt pris endast **25:50** exkl. oms.

- Helt vattentäta
- Smidiga älgläderskaft
- Vävarmerade gummibottnar
- Kraftig, ribbad sula
- Varma, sköna, sitter alltid perfekt och tillåter foten att andas

IDEALKÄNGAN FÖR sportfolk, jägare, fiskare, skogshuggare, traktorförare m. fl. "Finns i storl. 38—46

GRATIS! Tjocka, värmande inläggssulor av *nöthår* medf. varje par.

BESTÄLL NU OCH SPARA 30:-

● **2 par fraktfritt**

MERCURY-BOLAGET

Vasagatan 5 B, Göteborg
Tel. 115429, 118165

Sänd omg. mot postförsk. med full returrätt inom 8 dagar

..... par, storl.....

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: ..... TV 3-61

TEKNISK REVY

SPEEDCAR I FRANKRIKE

Även i Frankrike är speedcar en populär sport. Den har fått en oanad utbredning, och tävlingar arrangeras titt och tätt på snart sagt alla platser i landet. Bilderna ovan är hämtade från en liten by i södra Frankrike. De togs av vår fotograf Ulf H. Holmstedt då han nyligen gjorde en resa genom landet. Det var träning före en större tävling. Vagnarna på den vänstra bilden är alla av samma märke och tillhörde samma stall. Motorerna är av märket Ydral och specialbyggda för speedcar. De gav sex hk vid 6.000 varv/min. En blygsam siffra i jämförelse med våra svenska vagnars motorer. De är på upp till 25 hk. Men på den bana som användes var de fullt tillräckliga. Banan var kort och kurvig, vilket satte förarna på verkliga prov. Körskicklighet fällde utslaget. På den högra bilden forsar en av de kvinnliga förarna fram — en mycket vanlig syn i Frankrike.

HALKFRITT

En ny metod att få gatorna snö- och isfria har provats i Västerås. Under Vasagatan, som går i en brant stigning, har rör lagts ner. Värme från stadens fjärrvärmeverk får cirkulera i dessa. När bilisterna tidigare fått stanna för rött ljus har de haft svårt att komma igång. Nu går det dock lätt på det halkfria underlaget.

SKOGSBRUK

Norrmannen Mogens Sannevig från Kongsvinger har gjort en uppfinning som kan få stor betydelse för skogshanteringen. Han har konstruerat en »så-stav» för skogsfrö. Experiment har visat att det går att så c:a 2,5 tunnland per timme med den, vilket är tio gånger mer än man hinner så för hand. Han har sökt patent även i Sverige.

NY NYMAN-FYRA

Nyheter på båt- och båtmotorfronten börjar nu så sakteliga droppa in. En svensk produkt som väckt berättigat uppseende är Nymanbolagens nya aktersnurra på 4 hk. Det är en vidareutveckling av den tidigare så populära Crescent Marin 3. Motorn är på 70 cc och luftkyld. Som synes kan den efterutrustas med separat tank.

SVENSKT FOLKFLYGPLAN

Under 30.000 kronor ligger priset för Malmö Flygindustris nya flygplan — BA-7 — som därigenom har möjligheter att bli det verkliga folkflygplanet. BA-7:an, som konstruerats av ingenjör Björn Andreasson (se bilden), är ett tvåsitsigt, medelhögvingat monoplan helt i metall. Några huvuddata: längd 5,6 m, spännvidd 7,2 m, höjd 1,9 m, tomvikt 270 kg, flygvikt 540 kg. Maximal marschfart, 75 hk motor, 230 km/t, räckvidd 1.000 km.

● Under den närmaste sjuårsperioden skall det på sovjetvarven byggas 285 bärplansbåtar avsedda för flodfart. De skall kunna utveckla en hastighet på 80—100 km/tim och alltså kunna mäta sig med snälltågen. Den sovjetiska insjöflottan är en föregångare när det gäller att använda snabbgående bärplansbåtar för passagerartrafik. De första fartygen av denna typ byggdes 1957.

● Rosten beräknas kosta England över 600 miljoner pund om året. Det stora taket av smidesjärn vid Cannon Street-stationen i London uppfördes för 95 år sedan och vägde då 2.200 ton. Då det revs för två år sedan, efter att under 93 år ha varit utsatt för stenkolsröken från ångloken och den fuktiga londonatmosfären, vägde taket endast 1.825 ton. Detta innebär att i runt tal 20 procent av metallen försvunnit genom rost under årens lopp. Modern rostskyddsmålning kan emellertid förhindra eller begränsa sådan förstörelse.

● I Delhi i Indien finns det dock en järnpelare som tillverkades av hinduer för över 1.600 år sedan och som klarat sig från korrosion under alla dessa år fastän den stått utomhus hela tiden! Man vet ännu inte orsaken, men det torra vädret på platsen torde ha bidragit till frånvaron av rost.

● Forskare har konstaterat att det finns liv i Stilla havet på ett djup av 7,5 km. Man lyckades under trålning utanför Kurilerna och Kamtjatka få upp en hittills okänd fisk från ett djup av 7.580 m. Fiskens kropp saknade färg och fjäll. Frånvaron av ljus i oceanens djup inverkar också på ögonens struktur. De var geléartade och inte större än ett knappnålshuvud!

● Kortspelare i USA har begagnat sig av färgade kontaktlinser för att kunna titta i motspelarnas kort. Röda kontaktlinser gör det möjligt att »filtrera ut» vissa markeringar på kortets baksida. För att lyckas med knepet måste spelaren ha bruna ögon — annars syns kontaktlinserna . . .

● Den nya franska lyxångaren S/S Frances skrov kommer att skyddas av 29 ton färg. Under vattenlinjen blir det sex färgskikt och ovan vattenlinjen fem skikt. Rätt fantastiskt!

● Den stora ättiksfirman Carson i USA hade satt igång en reklamkampanj, vars slogan löd: Carsons ättika är marknadens mest pikanta — den är skarp som en svärmors tunga.

Nu finns i USA naturligtvis en svärmorsförening och denna ställde till ett fasligt hallå mot firman, som lovade ändra annonsen. Så här lät den sedan:

Carsons ättika är marknadens bästa — men den är ändå inte så skarp som en svärmors tunga.

Herr Teve

Teknikens Världs Radannonser

När Ni svarar på annons med signatur

(När namn och adress på den som vill ha kontakt inte är utsatt.)
Skriv signaturen (det som står sist inom citationstecken) överst på kuvertet och adressera till Teknikens Världs annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va. Ert svar vidarebefordras då av tidningen till rätt person.

MOTOR

Säljes

Knuttar! Här har Ni chansen att enkelt och effektivt trimma mc:n till ett verkligt farkåk. Lättfattliga trimningsanvisningar för nästan alla 2-takt., t. ex. Silver- och Guldpil, NV, Monark, Vespa m. fl. Kompl. endast 4: 50. **F:a RSR, Box 11, Stuvsta.**

Bilbatterier, Tudor, 20 % rabatt. **Firma Micro, Anderstorp.**

Beg. mc-delar. Stor sortering av motorer, växellådor, framgafflar, ramar, hjul, däck, tankar, magneter, generatorer, strålkastare, reläer, hastighetsmätare m. m. **Gustav Johanssons Motorfirma, Fyllebro.** Telefon 163 54, Halmstad.

Hastighetsmätare, temperaturmätare rep. under full garanti. **Samuelssons Metallindustri, Karlsby.**

VW-ägare! Rikhaltigt illustrerad, stor specialkatalog över intressanta VW-tillbehör och NYHETER mot 90 öre i frim. Presentkort på 20 % rabatt erhålles, om denna tidning åberopas och adresser på två andra VW-ägare insändes. **AB DURAX, Malmö 20.**

Ljuddämpare och avgasrör till de flesta bilmärken ständigt i lager. Obs! Kvalité och passform har gjort våra artiklar efterfrågade över hela Sverige. 30 % rabatt, fraktfritt mot efterkrav, uppg. järnvägsadr. **Auto-Delar, Hästveda.** Tel. 0451/302 79.

Silverpil- och Guldpil-ägare, se hit! Köp Era reservdelar direkt från oss. 20 % rabatt på alla delar. Katalog mot 3: — i frimärken. **Svenska Cykelfabriken, Malmö.**

Nya o. beg. reservdelar. AJS, Matchless, BSA, Triumph, Indian, Jawa 250, 350, 500 cc. **Lennart Skoglund, Nytorgsgatan 23, Stockholm.** Telefon 41 50 24.

Bygg billigt eget laddningsaggregat. 6 o. 12 V. Ritningar kr 4: — + porto. Gratis medf. ett häfte om ackumulatorvård. Delar tillhandahållas. **F:a Micord, Box 27, Spånga.**

Ljuddämpare VW 1-pip. 28: —, 2-pip. 30: —, PV 444 12: —, Ford Angl. 19: —, Zephyr 28: —, Consul 29: —, M 12 18: 50, M 15 29: —, Opel Rek. 17: —, mod. 58 20: —. övr. märk., beg. prisl., även avg.-rör. OBS. Kvalitetsvaror, med returrätt. **F:a Ehå, Stockaryd.**

1 generator 6 v Delkor. 50: —, 1 värmeelement 6 v 75: —, 1 tändspole 6 v 10: —, 1 vindrutespolare vacuum 12: —, 1 sparförgasare Rochester 100 hkr 65: —, 1 relä 6 v 10: —, 1 kylargardin 47 cm b. 10: —, 1 par riktningsvisare, 39 cm långa, 12 v 20: —, 1 startmotor till GMC 50: —, 1 bensinpump t. GMC 15: —, 1 vattenpump till GMC 35: —, 2 fälgar med däck o. slang Ford Prefect 45: —. Samtliga saker är i bästa tänkbara skick. **Sten Andersson, Box 21, Rimforsa.** Tel. Kättilstad 70.

NSU Quickly moped, färg brun och beige, -60 års modell. Endast körd 3 mil och i skick som fabriksny. Kontant 600: —. **E. Oscarsson, N. Esplanaden 18, Växjö.**

ANS Ducati, något defekt, slumpas för 275: —. Svar till **»På grund av studier, 10094».**

Austin A 70 -50 sälj. i del. **R. Bergström, Ostpiren 28, Landskrona.**

Trimma själv Din moped till reg.-pliktig mc. Utförliga anvisn. kr 6: —. **F:a B. R. J., Box 48, Norrtälje.**

Goliath GP 700 1955 års modell säljes hel eller i delar. Mycket bra motor. **Jan-Erik Strömkvist, Föreberg, Rörvik.**

Bensinelement 12 v, nytt, 250: —. Svar till **»Eberspächer B 2, 10108».**

Rep. och just. av bilens alla el. detaljer, förgasare, bränslepump och instrument. Rep. utf. under full gar. och med orig. res.-delar. Uppgiv märke och årsm. (Vid rep. av relä meds. äv. gen.) Beg. res.-delar till alla märken. Prislista för rep. separat för varje märke, sändes på begäran mot insändande av 1: — i frimärken. Äv. rådfrågningar. **Eskilstuna Motortrimning, Box 57, Eskilstuna.**

Speed-car, ny, med motor, körklar. **J. Alvén, Spångav. 417, Spånga.**

KLEMM 35 div. reservdelar. bill. **Telefon 010/36 14 24.**

Trimningsanvisningar för 2-takts mc:n kr 5: 50. **F:a B. R. J., Box 48, Norrtälje.**

Eberspächer bensinvärme för VW, obet. beg., säljes för 300: —. **John Edh, Torgv. 2 A, ösmo.**

Köpes

Archimedes S-80 köpes, kompl. el. i delar. Sv. med pris t. **»S-80, 10100».**

Inombordsmotor 25—100 hkr med backslag köpes. Svar till **»Norrbottning, 10106».**

Beg. ram o. bakgaffel till Puch MS 50 V köpes. **Ingvert Carlsson, Lövhaga, Reftele.**

Silverpil 175 cc årsmod. -56—60 ö. köpa. Helst avbet. **Hans Blomqvist, Bordegatan 22 B, Katrineholm.** Tel. 0150/168 04.

RADIO – TV

Säljes

Tonband gratis kan vi inte erbjuda, men Ni får en provrulle till självkostnadspris. Inbetala 3 kronor till postgiro 53 50 03, **Tonbandet, Lund.**

Nya och beg. grammofonskivor. LP, EP och 45:or. Från 1: —. Begär fört. **Arne Andersson, Östrandsvägen 42, Enskede.**

Underhållningsfilmer, tonband m. m. Glada, spännande, intressanta och pikanta filmer 8 och 16 mm. Även färg! Colorslides 24×36 resemotiv m. m. Tonband, nya, till låga priser. Färska Agfa 24×36 o. Kodachrome 8 mm. **TRIOIMPORT, Box 21, Sundbyberg.**

Skivor och skivspelare! Rekvirera vår nya importlista över Hi-Fi- och stereoförstärkare, skivor, skivspelare, mikrofoner, tonarmar, bandspelare m. m. Genom dessa listor får Ni önskade artiklar direkt från leverantören längt under dagens priser. 130 adresser som ger 100 % svar för endast 3: —. **Importteknik, Box 625, Lund 6.**

Transformatorer för körning av bandspelare på bilbatteri. Ange om 6 eller 12 volt batteri. Låga priser hos **Perssons Foto, Långebro.**

2 st. beg. Handie-Talkie inkl. batt. 75: —/st. Sv. t. **»Radioamatör, 10096».**

Förstärkare 10 w för gramm. och mikr. Nära färdigb. Billigt. **N. E., Box 52, Frinnaryd.**

FOTO OPTIK

Säljes

Kameror — Fotoartiklar av ledande märken — 25 % rabatt. Garanti — Gratis allriskförsäkring. **Grundex, Box 38, Huddinge.** Telefon 57 54 30.

Kamera- och fotoartiklar, optik m. m., även för smalfilm och färg, realiseras. Begär lista. Endast under februari, passa därför på! **Perssons Foto, Långebro.**

Storkopia 7×10 o. 9×9 28 öre. Rekv. lista. **Box 13018, Gbg 13.**

Förvaringslådor för diabilder, Dunco med plastinsats 144 5×5-bilder i parti eller pr st., lägsta pris. **Perssons Foto, Långebro.**

Pin up-film och projektorer säljes. **Tefo. Box 203, Trollhättan 1.**

Inspelad smalfilm 8 el. 16 mm svart-vit el. färg, även med ljud. Obs. endast kvalitetsfilm. Begär förteckning! **Perssons Foto, Långebro.**

Agfa Isolette III 6×6 med tillb., felfri. Svar till **»Billigt, 10105».**

Köpes

Beg. projektor 5×5 ö. köpa. Sv. m. pris o. beskr. **A. Karlsson, Järnvägsvillan 2, Åtvidaberg.**

MODELLBYGGE

Säljes

Flygplans- o. båtmodeller. Allt slags tillbehör. Katalog mot 50 öre i frimärke. **Edlunds Postorder, Box 4022, Trollhättan.**

Hobby-katalog med lista över nya artiklar 1961. **H.-O. Moberg & Co, Majstängsgatan 11, Göteborg V.**

Obet. beg. Fleischmann-anl., hel el. del. **S. Svenson, N. Höggat. 3, Ronneby,** telefon 858.

MASKINER VERKTYG

Säljes

Verktygslåda och bogserlina, arméns vinggr.-låda av helpressad plåt. Linan är tillv. av kraftig hampa samt försedd med kätting och karbinhakar. Specialpris låda och lina för end. 10 kr. **DICKs Lager, Kopparberg.**

El.-komb. aggregat för lödd- o. svetsändamål, effekt. och lätthanterligt. Bruksanvisn. medföljer. Pris 17: 50. **Wikström, Helmero, Havsnäs.**

Universalverktyget »10 i 1» end. kr 7: 90. Gratis broschyr. **F:a Ljungström, Box 46, Ång.**

Köpes

Gravyrmaskin med tillbehör. **I. Nordlund, Vallen 22, Husum.**

Beg. gassvets-utr. Holger Olsson, Käringrud, Ämotfors.

SPORT JAKT FISKE

Säljes

Vapennyheter. Pist., gevär och nya blanka vapen. Prisl. m. p:o. Knivbajonetter. L. 45 cm. 1:a. FYND. 23: —. Fr.-fr. Returr. Köper o. byter alla vapen. Skriv till **Dekorationsvapen, H. Falk, Karlsborg.** (Inreg. vapenhandel.)

Licensfria vapen. Katal. mot 75 öre i frimärken. **K. Axelsson, Vrigstad.**

Så här svarar Ni på en radannons

Radannonserna är av två slag. Antingen har den som vill ha kontakt satt ut sitt namn och adress eller också har han använt s. k. signatur. I det första fallet skriver Ni naturligtvis till den adress som står i annonsen.

Signaturen är det som står inom » (citationstecken), t. ex. »Förmånligt, 1362». I detta fall skriver Ni signaturen på kuvertet och adresserar till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va.

Skriv Ert svar så utförligt som möjligt. Glöm inte att tydligt skriva Ert namn och adress.

Så här beställer Ni en radannons

Skriv först ut texten till Er annons. Använd gärna förkortningar. På varje rad i tidningen går in c:a 34 bokstäver inberäknat ordmellanrum. Ni kan då lätt räkna ut hur många rader Er annons kräver.

Fyll sedan i kupongen här nedan (eller skriv samma uppgifter på en lapp) och skicka den tillsammans med annonsens text till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Stockholm Va. Annonsen införs i första möjliga nummer av tidningen (tidigast om 16 dagar). Ni kan också ringa in Er beställning på tel. **Stockholm 34 90 00, Göteborg 13 60 22, Malmö 327 94.**

Sänd inga pengar! Priset för radannons i TV är så lågt som 2: 10 per rad. Men Ni behöver inte betala förrän annonsen varit införd i tidningen. Ni får då räkning och inbetalningskort. Därför behöver Ni inte, om Ni inte vill, i förväg räkna ut hur många rader Er annons kräver eller hur mycket den kostar.

Svar till signatur. Om Ni inte vill sätta ut namn och adress i Er annons kan Ni använda signatur. Exempel på signaturer ser Ni (inom citationstecken) i vissa av annonserna på denna sida. Svaren kommer då till TV som skickar dem till Er. Förmedlingsavgiften är 1 kr för att täcka utgifterna för expedition och porto.

BESTÄLLNINGSSEDEL

(skickas till TV:s annonsavd., Torsgatan 21, Sthlm Va.). Härmed beställer jag en annons enligt bifogade text. Den skall införas i första möjliga nummer av TV på ..... rader (behöver inte anges om Ni inte vill). Annonsen skall stå under den rubrik som jag här nedan satt ett kryss × för.

☐ Motor
☐ Radio — TV
☐ Foto Optik
☐ Modellbygge
☐ Maskiner — Verktyg
☐ Sport, Jakt, Fiske
☐ Platsförmedlingen
☐ Diverse
☐ Säljes
☐ Köpes
☐ Bytes

Namn .....

Adress .....

Postadress ..... TV 3-61

Vapensamlare! Ett begränsat antal utländska armégevär och pistoler. Svenska Remington hagelgev. Signalpistoler m. m. Lagenligt obrukbara, licensfria. Utförsäljes. Prislista mot porto. **Skandinavisk Hemslöjd, Box 5152, Stockholm 5.**

Nytt: Kolsyregevär 165: —, tält 110: —, kikare, 20×50, 125: —, något beg. kamera 10: —, hockeyrör 45: —, luftpistol 35: —, jaktdolk 15: —. Sv. t. **»Billigt 91, 10109».**

Luftgev. BSF Jun. End. 60: —. **Erik Erlandson, Box 95, Fagerhult.**

DIVERSE

Säljes

Reseskrivmaskiner billigast från **WESTERBORGH, Box 5731, Borås.** Katalog gratis.

CIGOMAT — cigarrettautomat för bilar. Cigomat är det nyaste inom sitt område, om man nu skall röka vid ratten. Enhandsbetjäning, därigenom uppnås körsäkerhet och koncentration. Vid mörkerkörning visar lyspunkten i mitten på Cigomat till cigarretterna. Cigomat är helt automatisk varför alla cigarrettstorlekar kan användas. För bilar utan elektrisk tändare kan en instickständare för Cigomat i stället för lyspunkten levereras. Cigomat är en formskön, elegant och för varje bil-rökare oumbärlig apparat. Cigomat levereras i 4 färger: svart, blå, elfenben och bärnsten, samt kompl. med hållare och skruv för montering under instrumentbrädet. Cigomat kan även monteras i instrumentbr. Är test. av flera motororg. Sänd redan i dag Er best. Endast kronor 32: —, oms. inber. Fraktfritt. **ST:s POSTORDER, Skaulo.**

Äkta amerikanska LEE och LEIBA jeans . . . Direkt från »Staterna» kommer dessa världsberömda jeans, kända från film o. bilder. LEE och LEIBA är tillverkade av extra 13¾ denim i blå/vit melerad färg. Sanforiserad — krymper ej! Sitter extra lågt på höfterna. Finnes i storlek från 14 år. Pris LEE 35: —, LEIBA 28: 75. Uppgiv livvidd o. grenlängd (innersöm till foten). **Jacka** modell LEE, samma material och färg som ovanstående LEE-jeans. »Jättetuff» modell. Storlek 46—56. Pris 45: —. NYHET! Specialgjord livrem i bred modell passande till jeansen. Av kraftigt läder i röd, svart, gul eller duvblå färg. Snyggt spänne i guld- eller vitmetall. Pris 11: 50. OBS. Oms.-skatt inräknad i priserna. Full ombytesrätt eller pengarna åter. Skriv eller ring till **Carlssons Import, Ekiperingsavd., Falkenberg.** Ordertelefon 103 81.

Stora förtjänstmöjligheter för Er med nyutkomna Original »Receptsaml. -61» — de allra nyaste och slagkraftigaste laboratorieutprovade recepten på de artiklar som slår bäst i försäljningshänseende. Gör själv allt från skönhetsmedel till bilglansmedel — det är lättare än Ni tror och Ni får förtjänster därefter! »Receptsaml. -61» med lättfattliga tillverkn.-anv., end. 18: 50. Gratis adresser på leverantörer och köpare! Starta eget — försäkra Er om »Receptsaml. -61» redan i dag och bli övertygad. **Objektindustri, Box 185, Motala 1.**

Persienner i byggsats. Tillskriv vår firma för upplysning. Lämpligt till återförsäljare. **F:a All-Persienner, Postf. 11023, Uppsala 11.**

Skivspelare 16 — 33 — 45 — 78 v/m. Kr 74: —. Komplett byggsats 45: —. **Merkator, Utkiksb. 17, Stockholm Sv.** Telefon 45 31 50.

Bätritn. Roggentin S., Götg. 26, Sthlm.

Förtjäna 120—150 kr extra pr vecka på Eder fritid. Svar till **»Ej försäljningsarbete, 10092».**

Pengar på fritid. 58 nya lön. tips 8: 50. GRATIS! 10 USA Money Makers. Sv. t. **»USA-nytt, 10121».**

Tillverka själv Edra kem.-tekn. art. 30 st. recept o. anvisn. kr 4: 75 postf. från **F:a T. Raspe, F 2, Viggbyholm.**

Pengar! Pengar! Pengar! Nordiska Rouletten rullar för fullt. Broschyr med fullständiga upplysningar mot 90 öre i frimärken. **Nordiska Rouletten, Postfack 2014, Lund 2.**

Gassvets bestående av 1 syretub 015, 1 gasoltub om 4 lit., båda m. red.-ventiler, samt fabriksny svetsbrännare med 3 insatser och nya slangar, pris 245 kr. Lödutrustning: 4 lit. gasoltub, red.-ventil, slang och lödbrännare av busentyp med lätt avtagbar lödkolv, pris 95 kr. **Carlews Instrumentmek., Box 13081, Göteborg N.**

Trolleri-intresserade! Cig.-fängsten m. brinn. cigarretter, kompl., alla tillb. o. beskr. end. kr 20: — + porto. List. över magiska nyh. bipackas. Skriv i dag, lagret begr. **Kjells Hobby, Gröna gatan 13 D, Alvesta.**

RAFFIG NYHET 3: 90, returr. Ombud antagas. **EJA-Agenturen, Alingsås T.**

Detta är till Dig, som skall göra slag i saken och trimma Din båge! Rekvirera vår nya bok om tvåtaktstrimning à kr 5: — mot postf. Återförsäljare antages. **A. P. Ers, Garvargatan 1, Oskarshamn.**

Lär »hypnos» på 5 minuter! 20 lättlärda trick 8: 50. GRATIS bif. Djurhypnos. Sv. t. **»Hypnotricks, 10122».**

Tillverka själv fyrverkeriartiklar! Kemisk-teknisk beskrivning. Pris 1: 50 + porto. Sv. t. **»Utförligt, 10133».**

Amerikanska sidenskjortor i tjock, härlig kval. med enastående lyster. Kan bäras med el. utan slips. Kombinerad fritidsmodell. Färger: pantersvart, pärlemovit, lila, brandkårsröd, majsgul, bläklintsblå. Storlek 35—43. Pris 39: —. NYHET! Senaste »flugan» är rosett i ny modell med pärla. Bäres under kragen. Enfärgad i vinrött, marinblått, snusbrunt, afrikasvart. Pris 9: 75. **Carlssons Import, Ekip.-avd., Falkenberg.** Ordertelefon 103 81.

Billiga kulpennor 2 st. 1 kr. Svar till **»Prisbomb, 10090».**

GLASFIBERPLAST för hobby och industri. Självhärdar, blir glashård o. genomskinlig. Användes för tillv. och reparation av bilar, båtar, husvagnar, mc-kåpor, formgjutn. m. m. Kan armeras med glasfiber. Lätt, starkt. End. prima råvara. Beställ provsats inneh. plast, härdare, accelerator, färgampuller samt fullst. beskr. och prisl. (även i parti) för 11: — + porto. GLASFIBERVÄV och MATTA. Hög kval. Prover och prisl. 5: —. **F:a Regale, Box 6844, Borlänge.**

Frimärkssamling Tyskl. m. Saar i stor lyxinsticksbok, värde c:a 100: -, säljes för 70: —. Bland. kilovara pr 100 gr 3: 50. **Ivan Andersson, Frennarpsvägen 3, Halmstad.**

Katalog på moderna ungdomskläder från in- och utlandet erhålles från oss. OBS! Endast nyheter. Beställ omgående — Ni får den gratis — från **Carlssons Import, Falkenberg.**

PLATS-FÖRMEDLINGEN

Ni som söker extra lönande jobb, bli Er egen arbetsgivare, starta egen rörelse. Rekvirera vår nya importlista över Hi-Fi- och stereoförstärkare, skivor, skivspelare, mikrofoner, tonarmar, bandspelare m. m. Med hjälp av våra importlistor kan Ni nå exportörerna direkt utan mellanhänder. Genom denna annons kan vi erbjuda Er våra importlistor för endast 3: —. **IMPORTTEKNIK, Box 625, Lund 6.**

VECKANS ANNONSKATALOG

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS AB, ANNONSAVDELNINGEN • TORSGATAN 21 STOCKHOLM VÄ • TEL. 34 90 00

GARANTI

För alla köp av varor på denna sida garanterar annonsörerna returrätt inom 8 dagar från varans mottagande förutsatt att den returneras i oskadat skick.

SKOLOR

MALMÖ TEKNISKA INSTITUT

Ingenjörs- och Teknikerkurser

inom motor, merkantil m. fl. fack. Låga studiekostnader. Prospekt sändes. **Roslins väg 18 E, Malmö. Tel. 629 51.**

TILL SALU

Beställ nu vår KATALOG, inneh. massor av cowboystövlar, skinn- och mockajackor, skinnskjortor o. andra »väster-grejor». Bif. 50 öre i frim.

Western Shop

Avd. TV Box 7033, SUNDSVALL.

Snabbt säker URMAKARE

-lönande fritids-arbete!

med vår lättfattliga kurs... 100-tals nöjda kursdeltagare har tack vare UR-TEKNIK numera mycket goda extrainkomster. Inga förkunskaper behövs. Kursen är bl. a. rikligt illustrerad och Ni lär Er snabbt... efter en kort tid kan Ni utföra enklare reparationer. Skriv idag! Kurs, TEKNIK-bladet samt illustrerad katalog endast 14: — + porto.

UR-TEKNIK Malmö 13

***Han blir aldrig nobbad* — han har läst årets pangbok —**

KONSTEN ATT UMGÅS MED FLICKOR

av Walter S. Keiting.

Även Du bör ta del av hans erfarna tips och psykologiska metodik, som ofelbart leder till målet. Här några intressanta kapitel: Hur man blir bekant med henne. Hur Du vinner hennes kärlek. Varför hon gillar Dig framför andra m. m. m. m. Tag denna chans redan i dag! Tro inte att Du kan allt om kvinnorna. Även den mest erfarne har säkert något att lära ur denna högintressanta boknyhet. Kostar end. 6: 25 o. sänd. m. full returr. mot p.-fsk. från **FÖRLAG IDEAL - Avd. 2 - Box 3105 - Stockholm 3**

Vad Ni länge behövt!

UPPSLAGSBOK FÖR SKRIVBORDET

Snabba och korrekta svar på vad Ni vill veta

Ur innehållet: Regler för svenska språket. Regler för affärsbrev. Förfrågningar, Offerter, Motofferter, Leveransvillkor. Handelstermer, Köp, Kvitto, Kontrakt, Inteckningar, Växlar, Reverser, Borgen, Firmaanmälan, Patentansökan, Släktnamnsbyte, Värnplikten, Taxeringsbesvär, Äktenskapsskillnad. Regler för privatbrev, Platsansökan, Studiehjälp, Lån och bidrag, Protokoll, Referat, Hur man beräknar ytor och kubikinnehåll av oregelbundna figurer, Sortförvandling, Tabeller, 7.000 svarstavade ord, Ex. på 244 affärsbrev, privatbrev och juridiska handlingar, Ex. på felaktiga brev m. m. 98 olika kap.

Ni har inte råd

att vara utan Uppslagsbok för skrivbordet. Boken som hjälper Er formulera breven psykologiskt riktigt så att de ger resultat. Boken som genom förklaringar och ex. ger svar på 1.000-tals frågor, som Ni förr eller senare ställs inför. En privatsekreterare som ständigt står till Er tjänst och som kostar bara 8: 75.

Ny modern upplaga 320 sid. inb. Reklampris 8:75

G. ASPLUND, Regeringsgatan 93, Avd 1, Stockholm

Sänd mot postförskott Uppslagsbok för skrivbordet. Kr 8: 75.

Namn: .....

Adress: ..... TV 3-61

IMPORTERA SJÄLV

för eget bruk el. sälj med god förtjänst! Manga utl. firmor har otroligt låga priser för bra varor, som även kan köpas i enstaka exempl. Vår **Importkatalog 1961** upptar manga hundra firmor i de flesta branscher fr. Australien, Brasilien, Hong Kong, Indien, Italien, Japan, Kina, Marocko, Mexico, Nigeria, Ryssland, Schweiz, Tyskland, USA m. fl. länder. **Obs. Även ett stort antal helt nya artiklar anges,** som kan ge god förtjänst. 5-språkiga översättn. o. anvisn. samt importhandledn. medföljer, så Ni kan tillskriva firmorna utan svårighet. Priset är **kr 9: 90.**

Norrk. Gamla Kem. Industri, Importavd. TV, Bredg. 30, Norrköping

ETT JIU-JITSU-GREPP

och han kan ingenting göra

Vid överfall

är det bra att kunna Jiu-Jitsu. Den som kan denna försvarsmetod vet hur greppen skola tagas och var slagen skola träffa så de åstadkomma en förlamande effekt. Den råa styrkan betyder ingenting. Med hjälp av Viking Cronholms berömda bok **Jiu-Jitsu-tricks** kan Ni på en kväll lära Eder många effektiva tricks. 80 sid. 36 bilder. Insänd nedanstående kupong!

G. ASPLUND Avd. T.

Regeringsg. 93, Stockholm.

Sänd mot postförskott Jiu-Jitsu-tricks. Pris 4:50.

Till .....

.....

..... TV 3-61

Ni kan göra *fynd*

bland de varor som annonseras på eftertextsidorna. Det är artiklar av god kvalitet väl värda sitt pris som Ni säkert kommer att få mycket glädje och nytta av. Att köpa per post efter dessa annonser är enkelt, billigt och bekvämt.

KÄNNER NI TILL 1961 ÅRS BILAR?

I STORA BILBOKEN 1961, 11:e årg., får Ni veta vad som är bra o. vad som är dåligt hos olika bilar, vilka som är rymliga el. trånga o. obekväma, om väg- o. kurvegensk. är goda el. ej, hur fjädringen är osv. Prakt. taget alla personb.-modeller för 1961 fr. hela världen beskr. utförl. m. tekn. data, bensinförbr., toppfart, pris, bilder m. m. Enda bok i Norden som utförl. bedömer 1961 års bilar. Pris kr 9: 25

Faran lurar vid bilköp

En bilförsäljare ger bilköparna råd och uppslag. Pris kr 4: 85.

MED BILMONTÖREN I HANDSKFACKET

En bok om hur bilstopp klaras. Pris kr 6: 75. (Vad kostar det att hämta en bilmontör till landsvägskanten?)

Böckerna finns i bokhand. o. sändes även m. efterkr. fr. förlaget. Skriv till

FÖRLAGET BILBOKEN, Avd. TV Norrköping.

NYHET! MOPEDBLINKERS

Mopedblinkers bestående av 4 st. blinkerlyktor, avsedda att monteras på mopedens stänkskärmar, samt blinkgivningskontakter och monteringsanvisning. Genom dessa blinkers kan tydliga körtecken givas utan att mopedföraren behöver släppa kopplings o. gasreglage. Speciellt vid mörkerkörning är dessa blinkers oumbärliga. PRIS ENDAST 23:50 inkl. oms. o. frakt.

Beställ i dag från

H. UTTER, LINKÖPING Tel. 013, 49674

VECKANS ANNONSKATALOG

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS AB, ANNONSAVDELNINGEN • TORSGATAN 21 • STOCKHOLM VA • TEL. 34 90 00

GARANTI
För alla köp av varor på denna sida garanterar annonsörerna returrätt inom 8 dagar från varans mottagande förutsatt att den returneras i oskadat skick.

BYGG I PLAST

SKRIFTSERIE:
Plastbåtsbygge à 8: 35
Plastbeläggning av träbåtar à 6: 25
Plastbilsbygge à 16: 70

SPECIALRITNINGAR
med formspant i full skala.
TAIFUN — 4×1,4 m passbåt. 35: — + oms. 1: 45.
BRIS — 3×1,2 m plasteka. 17: 50 + oms. 0: 75.

Plastbåt utan formbygge
MONSUN — 4×1,5 m eka som lamineras utan formbygge. Ritningssats med utförlig bygg- och metodbeskrivning. 25: — + oms. 1: 05.

AB MAGNET FILM
Rönninge. Postgiro 50 96 75.

TELESKOP

Se kraterna på månen, satelliten och månraketen... Byggsats till stjärnkikare med 50 ggr förstoring 16: — portofritt (exkl. stativ). Precisionslinser och nödvändigt material medföljer.
Monteras på mindre än 1 timme. Ingen övning behövs.

Modell- och Hobbyaffären
ELECTROFON RADIO
Box 80, Paradis, Bergen, Norge

Ny kraft genom YOGA

Är Ni nervös och osäker?
Saknar Ni företagsamhet och uthållighet? Har Ni dåligt minne? Är Ni besviken med de resultat Ni hittills uppnått i livet?

YOGA kan hjälpa Er
Yoga är mycket effektiv när det gäller att utveckla energi, självtillit, järnvilja, omdömesförmåga, personlighet och fysisk kraft. Förvånansvärt snabba resultat har uppnåtts. Yoga passar män och kvinnor i alla åldrar.

Börja med YOGA
Beställ i dag den aktuella boken YOGA. Metodiska yogaövningar utvecklar Edra dolda krafter. Bli en effektiv handlingsmänniska som själv väljer sin egen väg till framgång. Yoga rekommenderas av många läkare. 124 sidor. 42 bilder. **Pris endast kr 5: 75.**

G. ASPLUNDS BOKFÖRLAG
Regeringsgatan 93, Avd. 1, Stockholm.
Sänd m. postförsk. »YOGA». Pris 5: 75.
Till .....
.....
..... TV 3-61

BÄR MOTORRINGEN

— Symbolen för motorfolk och tekniker —
Tillv. mittskena i kontr. SILVER och ytterkanterna i äkta GULD. **Kr 26: —** + porto. (Returrätt 8 dag.)

26:-

GULDSPECIALISTEN

Postfack 5010, Stockholm 5
Rekv. härmed .... st. MOTORRING storlek ..... mm (innerdiametern) mot postförskott. **Kr 26: —** + porto. Returrätt 8 dagar.
Namn .....
Adress .....
Postadress ..... TV 3-61

Hobbyhuset har NYA FANTASTISKA hobbyartiklar som är roligare, nyttigare

Skriv efter **GRATIS KATALOG** från
HOBBY HUSET, Göteborg C
Sänd in annonsen i öppet kuvert (porto 15 öre) med namn och adress på baksidan av kuvertet

Nytt nr av DX-RADIO

DX SRK

Vägledning för kortvågslyssnare, DX-tips, kortvågstabell m. m. Provex. mot 0: 30. Fack 5083. Sthlm 5.

MOTORSÅGSKEDJOR

OREGON · SANDVIK
samtliga typer

15% tillfällig rabatt å riktpriser. Sändes mot postförskott med garantirätt

MOTORSÅGSTILLBEHÖR
BOX 6039 · GÄVLE

Sänd ..... st. Kedja ..... Typ .....
Sågmärke .....
Svärdlängd .....
Namn .....
Adress ..... TV 3-61

HJULSIDOR

Favorit

Langloch

Hjulsidor eloxiderade med 1 års garanti på ytbehandlingen, monteras på ett ögonblick. Finnes till följande bilmärken Austin A-30 A-35 A-55, Borgward Isabella, d:o TS. Dauphine o. CV-4. 58-61, D.K.W., Fiat 600 o. 1100, Simca, Mercedes 180, 190, 219, Volkswagen 15″ o. 16″, Volvo 15″ o. 16″ Amazon, Opel Record o. Kapitän, Taunus 12, 15, o. 17 M. Consul, Zephyr, Anglia, Peugeot 403, Saab 93, 95, 96, Morris 1000, Vauxhall Wictor. Pris för modell langloch endast kr 37:50 (per sats om 4 st. Modell Favorit endast 48: —) per sats. **Full returrätt om ej till belåtenhet.**
Beställ i dag från

H. UTTER, Linköping. Tel. 013/496 74

FÖRMÅNSERBJUDANDE:

SUPER A-KVALITET

Nil... för endast 10:-

ATLANTIC Världsmästarur

Ja, mer än 10:- per månad behöver Ni ej betala för att bli lycklig ägare till berömda ATLANTIC Världsmästarur. Schweiziskt precisionsankarverk med 17 rubiner. Stötsäkert och antimagnetiskt. 100 %-igt vattentät och dammtät pansarboett. Okrossbart glas. Modern urtavla med reliefsiffror med radiumpunkter. Självlysande visare. Röd centrumsekund. Expanderlänk i polerat rostfritt stål. Ja, varför vänta – välj 1960 års nya ATLANTIC Världsmästarur – uret som 100.000-tals valt före Er. Tag hem ett ur på prov och öppet köp i 30 dagar. Full returrätt och alla utlägg tillbaka om Ni ej är fullkomligt nöjd med uret.

PROVA GRATIS I 30 DAGAR!

1 ÅRS SKRIFTLIG HELRISKGARANTI MEDFÖLJER

AB ATLANTIC-UR
Kungsgatan 18, Stockholm 3.

Sänd genast ATLANTIC Världsmästarur med expanderlänk a kr 153:- att betalas med kr 10:- per månad. (Kontant minus 10 % rabatt.) Äganderättsförbehåll för säljaren. Öppet köp med full returrätt inom 30 dagar.
Namn:.....
Adress:.....
Postadress:..... TV 3-61

MOPEDISTER!

I årets katalog finns det som brister på moped och mc. Den sändes mot porto.
MOTOR-HÖÖKS
Sågen - Tel. 30, 31

SJUKVÅRDSARTIKLAR + SANITETSVAROR +

Endast kr 10: — för sats om 48 st. smidiga, tunna märken. Kvalitetskontr. enl. Kungl. Med.-styr. order o. stämpl. Diskret, privat avs.
PARTILAGRET
Jakobsbergsg. 31, Stockholm.

KÖP RFSU KONTROLLERAD VARA

DETTA MÄRKE

garanterar att varje preventiv genomgått marknadens hårdaste kontroll. RFSU nöjer sig inte med den statliga stickprovkontrollen, utan testar varje preventiv som säljs, i av RFSU konstruerade testapparater.

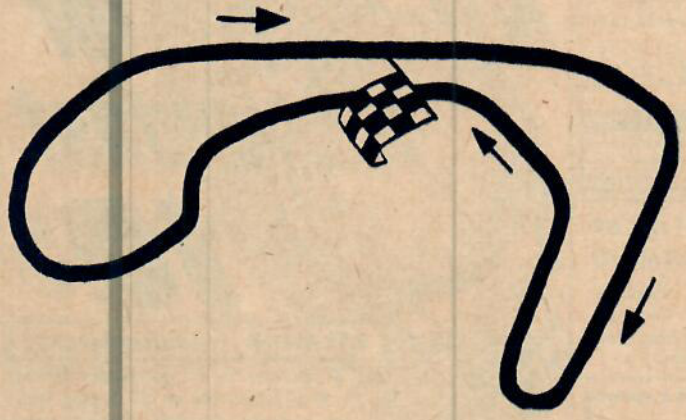
RFSU — ger Er trygghet — största säkerhet till skäligt pris

RFSU-order, Box 474, Sthlm 1.
(Privat avsändare)
NYHET LATEX II TRANSPARENT
... st. tioförp. UB 5: —,
LATEX II
.... st. tioförp. UB, MB 5: —,
LATEX III mindre storl.
.... duss. UB, MB 6: —.
HOS LÄKAREN, nu 162.000 ex.
.... ex. häft. 5: 50, inb. 8: 10.
Namn: .....
Adress: ..... TV 3-61

RFSU
RIKSFÖRBUNDET FÖR SEXUELL UPPLYSNING
försäljningsavdelningen

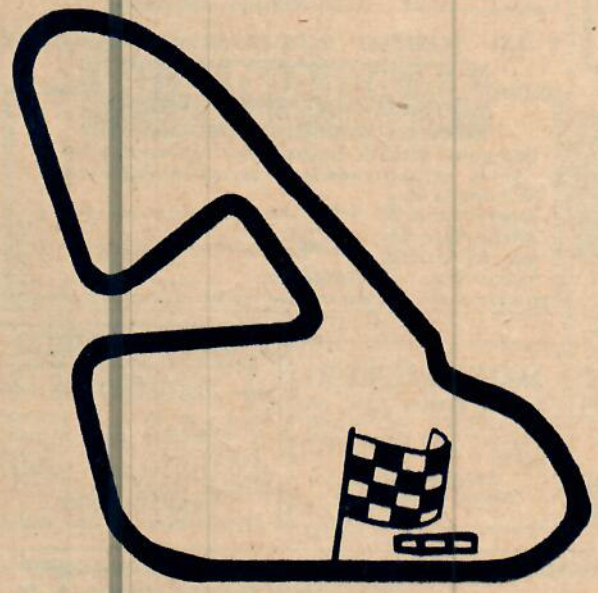
Kraschande gentleman

WOLFGANG BERGHE VON TRIPS

BRANDS HATCH

Denna korta men krävande bana — exakt två kilometer — med sina svårbemästrade kurvor är många engelska klubbars favoritbana när det gäller meetings. Den har funnits till ganska länge och har utgjort skådeplats för många legendariska bataljer. Läget är centralt, knappt två och en halv mil från London utmed vägen till Maidstone. Jack Brabham har gjort snabbaste varvet hittills på 56,6 sekunder med sin Cooper-Climax vid Kentish 100 år 1959. Bravaden har sedermera gjorts om av Graham Hill, som då körde en Lotus-Climax.

AINTREE

Också denna engelska bana har blivit klassisk efter det att åtskilliga GP-lopp och mästerskap avgjorts på den för sina vinkelkurvor välkända slingan. Varvet mäter 4,8 kilometer och banan är belägen utmed vägen till Ormskirk, bara åtta kilometer från Liverpools centrum. Inga allmänna vägar ingår, utan banan är specialbyggd för sitt ändamål och belägen på privat område. Stirling Moss innehar varvrekordet, vid 1959 års British Grand Prix tog han sig runt på 1.58,8, vilket betyder ett snitt av 145 km/t. Bilen var en Cooper-BRM.

Den svenske stjärnföraren Joakim Bonnier fortsätter här med sina populära presentationer av kollegerna inom världens racerelit. Joakim yttrar sig inte bara sakkunnigt om fartmatadorernas prestationer på banorna utan lämnar också en hel del initierade detaljer från deras privatliv.

Av många anledningar har von Trips kommit att bli min närmaste vän inom motorsportvärlden. Vi är jämgamla och började tävla på allvar ungefär samtidigt, och 1959 körde vi dessutom alla långdistanstävlingar tillsammans.

Taffy, som han av någon underlig anledning kallas, bor på ett slott i närheten av Köln i Tyskland. Han är ogift och är ende sonen (och sista arvingen) till den urgamla tyska adelssläkten.

Intresset för motorer och farter fick han strax efter kriget, då han kom i kontakt med de amerikanska ockupationstrupperna och fick köra deras jeepar och motorcyklar. Taffys karriär började också mycket riktigt på motorcykel, och när han samlat ihop tillräckligt med prispengar från sina mc-framgångar, köpte han sig en gammal Porsche. I början gick det inte särskilt bra, men när han fått låna en »riktig» motor började segrarna bli legio.

1955 blev han tysk mästare i sin klass, och den stora tävlingschefen Neubauer hos Mercedes började få upp ögonen för den snabbe greven. Till Kristianstad 1955 anmäldes han av fabriken på en 300 SL, men dåliga bromsar tvingade honom bryta då han ledde framför Kling.

Trips första verkligt stora framgång var då han samma år kom trea totalt i en SLR efter Moss och Fangio i den engelska stortävlingen Tourist Trophy.

Följande år körde han med framgång för Ferrari och till det stallet är han, efter ett mellanår med Porsche, åter knuten.

Genom en del oförsiktighet och en hel del otur, som tappade hjul och brustna styrinrättningar, har han haft många allvarliga olyckor, och den motorvärldska folkhumorn har döpt honom till von Crash i stället för von Trips.

Det är emellertid ingen tvekan om att Taffy är en av vår tids stora förarbegåvningar, och dessutom en gentleman, vilket numera tyvärr är alltför sällsynt inom sports- och idrottskretsar. Ett exempel är när han 1957 i Mille Miglia-tävlingen efter att ha passerat ledande gamlingen Taruffi, saktade ned för att låta rivalen vinna. Efteråt förklarade han för mig att han är ung och har flera tillfällen att utmärka sig, medan det gladde honom att se Taruffi kröna sin långa tävlingsbana med en eftertraktad Mille Miglia-seger.

Joakim Bonnier

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS TRYCKERIER • STOCKHOLM 1961

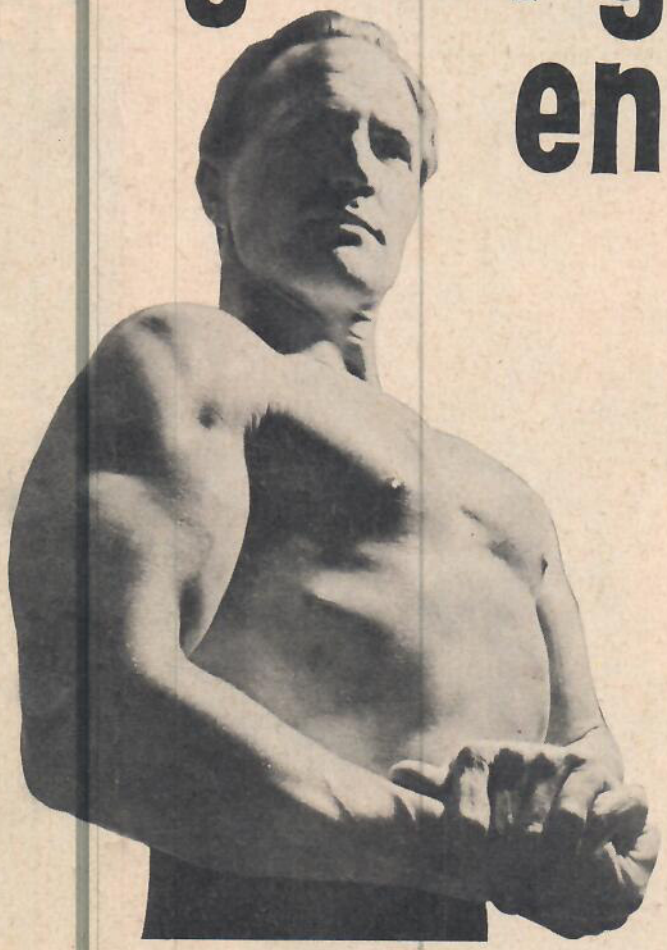

WOLFGANG BERGHE VON TRIPS

VÄRLDENS ALLA RACERSTJÄRNOR

8

Jag ska göra dig till en ny man...

säger Arne Tammer

Jag ska ge dig en **ny** kropp... med Tammer-metoden! Läkare, präster, arbetare, företagschefer och 1.000-tals andra män använder redan min metod. Den ger dem ny energi och nya krafter, den hjälper dem att nå sina mål. Och min metod kan hjälpa dig. Vi ska samarbeta du och jag. Din ålder spelar ingen roll. Din kondition spelar ingen roll. Jag ska väcka din sovande energi. Jag ska bygga upp din kropp. Du kommer att **känna** dig som en ny man. Du kommer att **se ut** som en ny man. Ett helt nytt liv börjar för dig!

Vad är Tammer-metoden?

I åratal har jag arbetat på att få fram en metod, som utan hårt arbete ger en frisk, stark och vital kropp. En kropp som arbetar som ett kraftverk för dig. Resultatet är Tammer-metoden... du behöver bara ägna dig åt den 15 minuter om dagen.

Denna metod var aldrig avsedd att bygga upp kroppen till ett enormt muskelknippe, bara för att den sedan ska se imponerande ut på badstranden. Det viktiga är energin, livsviljan som får dig att uträtta underverk. Muskler, styrka, välbefinnande och bättre hälsa får du på köpet. Det är inget mystiskt med min metod. Du tar inga piller. Du behöver inga redskap eller andra tillbehör. Du följer bara anvisningarna i de kursbrev, som jag sänder dig. Och om du dessutom vill ha några ytterligare råd, eller om det är något som du vill ha förklarat, så skriv bara. Jag svarar dig personligen.

För att du själv ska kunna **se** hur effektiv min metod är, så inbjuder jag dig att...

pröva Tammer-metoden GRATIS i 2 veckor!

Sänd bara in kupongen, så får du omgående mitt första kursbrev. Det ger dig alla anvisningar om hur du ska följa Tammer-metoden under 2 veckor. Du löser kursbrevet mot postförskott 4: 75, men om du efter 2 veckors prov inte är absolut övertygad om min metod, så sänder jag dina pengar tillbaka. Men om du vill fortsätta med Tammer-metoden, behåll bara kursbrevet. Då sänder jag dig de följande 9 breven med 20 dagars mellanrum mot postförskott 4: 75 (plus porto) per brev.

Eftersom min metod till stor del bygger på personlig undervisning, kan jag inte ta emot hur många elever som helst. **Sänd därför in provkupongen redan i dag!**

Kupong för Gratisprov

Till Arne Tammer, Idrottsskolan, Essingeringen 80. Stockholm K.

Sänd mig genast första kursbrevet mot postförskott 4: 75 (plus porto). Om jag efter 2 veckors prov inte är absolut övertygad om din metod, sänder jag genast tillbaka kursbrevet och får mina pengar i retur. På så sätt kostar mig provet inte ett öre. Men om jag vill fortsätta med Tammer-metoden så behåller jag bara kursbrevet. Då sänder du mig de följande 9 breven med 20 dagars mellanrum mot postförskott 4: 75 (plus porto) per brev.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

TV 3-61